
KÖPRÜLÜ KÜT.
699
M. ASIM BY.

٦٩٩

المستعفي العفو له
احمد رفعت

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد بی غایه در اللهه سزا
که انك نعمتیدر بی احصا

قیلوب اول حضرت فیاض کریم
نوع انسانی محقق تکریم

محض لطفیله هم ایتدی انعام
بشره لهجهٔ تزیین کلام

کیمیسن شانله حسان ایتدی
کیمینی فخر ایله سحبان ایتدی

کیمیسی شوکت ذیشان اولدی
کیمیسی صایب و سلمان اولدی

نطق تخصیص ایدوب انسانه
قیلدی فایق آنی هر حیوانه

نطقدر مایهٔ تقریر و بیان
نه شرفدر بیله سن اول احسان

عقل و ادراك قیلوب هم اعطا
ایتدی تفهیم مآل اسمان

پارهٔ لحم ایکن از جمله زبان
اولدی اقراره مقر ایمان

کوستروب صکره کمال حکمت
وردی هر قومه ده بشقه قدرت

اولدی بویله مخالف کلمات
هر بری سویلیه رك غیری لغات

لیك امر ایله لسان عربی
اولدی هر السنه نك منتخبی

امتیاز ایدر البته عیان
اولسان اوزره نزول قرآن

هم احادیث جناب نبوی
نطق معجز اثر مصطفوی

کتب فقه و کلام و تفسیر
هر فنونده اولنانلر تحریر

اولسان اوزره مرتب یکسر
اودر انواع علومه زیور

شکرین ایفا ایده مز کیم آدم
اولدیلر علمله عالمده علم

هم

هم صلات صلوات فایق
او نبی عربی یه لایق

عالمینه او رسول الثقلین
جانب حقدن اولوب رحمت عین

بزی فرقانله ارشاد ایتدی
سالك مسلك اسعاد ایتدی

ذات اکملدر او ممدوح جلیل
ایلدی دین مبینی تکمیل

چون او در ابلغ جمله بلغا
نطقیدر معنیٔ وحی یوحی

که فصاحت اولنور کن تقریر
انا افصح دیو قیلدی تعبیر

وصف قرآنده بیوردی او رسول
احرف سبعه ایله ایتدی نزول

چونکه وار آنده قبایل لغتی
غیری وجهیله ادای صفتی

یعنی اول مهبط نور الهام
کاشف راز کتاب علام

قیلدی اول نطق بلیغ ایله همان
وجه انواع قراءاتی عیان

لیك قرآنده کی بالجمله لغات
افصح اللفظ بلیغ الکلمات

معجزاتی بلی بی پایاندر
جمله دن اعظمیدر قرآندر

او معانیٔ بدیعانه بیان
وحی حق اولدیغی کون کبی عیان

اولماز اول مرتبه لرده اعجاز
یوق اکا مثل و نظیر و انباز

کیمسه نك اولمدی حدی اصلا
اکا تمثیل و تحدی اصلا

اولیجق فخر ایله مبعوث او نبی
او شرفبخش لسان عربی

وبردی چونکیم اولسانه زینت
صکره دن ایتمدیلر وضع لغت

آل و اصحاب کرامینه هم
اوله صد کونه سلام اسلم

هر بری نور نبوتله منیر
قیلدیلر عالمی دینی تنویر

جمله سی نجم هدای حقدر
هادیٔ راه رضای حقدر

اکثری قیلدی کرامتله همان
کشف اسرار نهان فرقان

اولدیلر هر بری بانطق نفیس
ایلیوب بسط عبارات سلیس

راویٔ راز احادیث نبی
اول کرام بلغای عربی

چار یاران معالی عنوان　　چار ارکان بنای ایمان

انلرك قدری دو عالمده رفیع
اوله لر وهبی ٔ عاصی یه شفیع

بعدذا کلك حریری تحریر　　او سخنسار عبیری تعبیر
ایده رك راز درونی ابراز　　سبب نظمه ده قیلسون آغاز
خواجکانلقده بو خاطر ویران　　اولیجق ایلچی ٔ سوی ایران
نسخهٔ طبع ایدی بی شیرازه　　چاره نه کتدی بنه شیرازه
وارنجق دولتمه شان ویره رك　　شاهد دانشمه آن ویره رك
نامه ده بسط اولنسان مدحتمی　　هر معارفده اولان قدرتمی
افتخارانه بیان ایتمشیدم　　هنرم خیلی عیان ایتمشیدم
نیجه ابحاث اولنوب هر فنده　　بیلدیروب حدینی هر فرزنده
باخصوص ایلرایدم هب الزام　　شعر وانشاده مهارتله تمام
فارسیجه اولنوردی گفتار　　نو بنو بسط نکات اشعار
آنلرك نیجه لغتنده اما　　بشقه در ویردیکی رعنا معنا
طرز دیگرله در استعمالی　　فهم ایدنجه بو خفی احوالی
هب نزاکتله قیلدم تصحیح　　ایتمیوب اصلنی اما تصریح
واقف اولدم فنی وافر رازه　　بعد ازین کتیهلم شیرازه
اوزبان آنلره چون مادرزاد　　خوش محلنده ایدرلر ایراد
عون حقله اولنجه عودت　　جمله خاطرده ایدی اول حالت
یادکار اولمغیچون دنیایه　　کتوروب آنلرنی هب املایه
برلغت یازمشیدم تازه زبان　　اوله تا نادرهٔ دور زمان
نامیده تحفهٔ وهبی ایدی هم　　گهر بی بدل ملك عجم
اولدی نزد بلغاده مطبوع　　ایتدیلر نسخهٔ پاکن مطبوع
آنی شرح ایلدی هم برنحریر　　ایده رك رازنکاتن تحریر
ویردی شهرت اوقدر آفاقه　　نامی چیقدی فلکك نه طاقه

هرد باره طاغلوب نسخه لری　　ایتدیلر تحفه او والا گهری
قیلوب غیری لغاته رغبت　　ازبر ایتمکده در اهل غیرت
آنی ایسه عجله یازمشیدم　　اولقدر کیم باکله یازمشیدم
جمله آفاقده چونکیم او کتاب　　اولدی بو مرتبه ده شهرتیاب
پیرلکدن وارایکن ضعف وفتور　　خاطر فاتره ایلردی خطور
اوله برواد ی ٔ مستثناده　　خوش ادا صورت بیهمتاده
یازه یم برعربی نظم بدیع　　اوله توأم اکا اول حسن صنیع
کشف ایله راز علوم ادبی　　اوله منظومه لرك منتخبی
که لسان عربیده نایاب　　اوله رنکین ادا فصل خطاب
لبك اهماله هر صبح ومسا　　دیه رك لیت لعل وعسی
بو تصورله ایدردی گذران　　ماء جاری کبی وقت وزمان
تا کهان فیض خدای علام　　ایلدی قلبمه برکون الهام
دیدی کویا بکا اول ملهم غیب　　عیبدر ای قوجه وهبی صد عیب
که چکوب عالم فانیده تعب　　کسب وتحصیل علوم ایتدك هب
کیدر البته سنکله هنرك　　نه روا قالمیه وافر اثرك
اول اثر ایسه سزاوار قبول　　فارسیدن عربیدر مقبول
اولسان اوزره دکلی فرقان　　اکا محتاجدر البته جهان
اولساندر فضلایه الزم　　حل اشکالی آنك امر اهم
آنده در نیجه حقایق درکار　　لفظ ومعنای دقایق آثار
نیت خیری چیقر فعله همان　　لحمه دن غفلت ایله وقت وزمان
باخصوص اشته بو دورك شاهی　　قدردان حضرت ظل اللهی
هر معارف ایله پیراسته در　　زیب عرفانله آراسته در
درگه دولت باجلالی　　عالمك قبله گه آمالی
قدر ورفعتله بولوردی شانی　　اولسه دارا درنك دربانی
جمع اولوب انده خصال العمرین　　طلعت ذاتی جمال القمرین

آل عثمانه ویرر قدری شرفا
نسل اجداده اودر خیر خلف

او کریم ابن کریم ابن کریم
یعنی کیم حضرت سلطان سلیم

سربسر روی زمینک شاهی
آسمانک دخی مهر و ماهی

چشم انجم ایله چرخ کردان
کورمدی اویله شه عالیشان

او شهنشاه کرم فرمانک
او جهانبان فلک عنوانک

مهر احسانی ایله سرتا پا
تابناک اولمده زیر و بالا

اول خداوند ظفر با اقبال
اولدیغیچون شرف آرای کمال

جمله آثار هنر مقبولی
کهر اولمز اوقدر مقبولی

نه طورورسن کتوروب کلك ودوات
اویله برطرز ایله قیل نظم لغات

که اوله کالهٔ زیبنده نما
بسط درکاه شهنشاهه سزا

نکته دان اندر او شه والا شان
تا اوله حسن قبوله شایان

اوقود نجه علما و فضلا
ایده اول داور دورانه دعا

تخت اجلالده تا عمر ابد
دولت و شوکتی اولسون سرمد

آنی هر حالده منصور ایده حق
جمله اعداسنی مقهور ایده حق

هر غزاسنده قیله رب مجیب
کامیاب ظفر و فتح قریب

اولیجق خیر ایله بوکفت وشنید
طبعمه کلدی عجب شوق جدید

فهم ایدوب رأی صواب اولدیغنی
مایهٔ بر و ثواب اولدیغنی

اول جهانبانه دعا جلبی ایچون
تا ابد شکر وثنا جلبی ایچون

اله پیرانه سر آلدم قلمی
نوجوانلر کبی قیلدم همّی

ایتدم انشایه همان آغازی
اویله برنو اثر ممتازی

یوز یکرمی کتبك زبده سیدر
انلرك حل اولنان عقده سیدر

یازیلوب مشکل قرآن وحدیث
نعمت خالقی ایتدم تحدیث

یازدیغم بعض لغات اغرب
اکثری مشکل اشعار عرب

چوغیده

چوغیده ضرب مثلده جاری
نکته دن یعنی دکلدر عاری

انتخاب ایلیه رك افصحنی
مشترك لفظلرك اصلحنی

یازمدم بلك لغت مشهوری
اولمیه تا ظرفا منفوری

ترك ایدوب چوق لغت خرمایی
دوه یه دایر اولان معنایی

دخی احوال نسایه دایر
سود ایله بغموره مایه دایر

ذکرنی ایتدیکم اکثر اهمال
چولده ایراد اولنان بعض مقال

انلرك اکثری نا مستعمل
بادیه خلقنه امانه کوزل

ذیلنه درج اولنوب هم امثال
اصطلاحات غریب استعمال

تحفه دن اولدی دو بالا والا
ایتمش مثلنی کیمسه املا

حل امثال بلی مشکلدر
بیلورانی اوکه دانادلدر

قدرنی اهل درایات اکار
آشنای ادبیات اکلر

تحفه ترتیبی کبی حرف هجا
اولدی بونده دخی رونق پیرا

ایدیجك قطعه دیکرده کذار
ایلم وزن عروضی تکرار

طبع موزونه احاله ایده رم
ذهن دراکه حواله ایده رم

فنده مفهوم و مآلی دیرسم
اویله بردرمز خفی ایلرسم

مقصدم زبدهٔ معناد یمه در
ایله دقت اکا امادیمه در

التزامیله تناسب هنرین
دخی انواع صنایع کهرین

نادرات ادبیت جمعن
مشکلات عربیت جمعن

خیلی اتعاب وجود ایتمشیدم
ره نار فته لره کتمشیدم

عون حق ایتدی ختامن احسان
خارق عاده دینورسه شایان

بعض فخریه دخی یازدم ایسه
نفس وشیطانه اویوب ازدم ایسه

حاش لله که دکل عجب عجیب
مقصدم نظممه خالقی ترغیب

رسم انصافی ایدنلردر پیش
اولمین اهل حسد بد اندیش

ایتیوب طعنه یی بردن درکار
حسن آدابله ایدلر اقرار

عربی مصرعی بروجه کمال
ترجمه ایتمه ده وارد راشکال

عینن اتیان بغایت معسور	وارایسه بعض تمامی معذور
جابجا حاصل معنا اولدی	اوبله ایکن بنه رعنا اولدی
چونکه بو نظم لغات عربی	اولدی بحمد کتابك منتخبی

بوکاده دینسه سزا دنیاده
نخبهٔ وهبیٔ سنبل زاده

اولدی هم تحفه به رعنا توأم	دو برادر کبی کویا توأم
انلری مرغ دل پر بلبال	ایلدی اوچمغه ایکی شهبال

کانتا فی اللغتین سندا
شکر الله بسعیی ابدا
قد کفت منتخباة نظمی
زمن البحث لکم مستندا

قطعهٔ شرعیة الفیتها للابتدا

اولا الله بیل اسم جلال کبریا
لا اله غیره یوق اندن اوزکه هیچ خدا
قل هو الله احدسن سویله بردر اول اله
الصمد غایت اولو ذات رفیعی دائما
پك زیاده پاك قدوس اوبله در سبوح هم
حی صاغ قیوم باقی کیم اکا یوقدر فنا
عفو ایدیجیدر عفو و یارلغایجی غفور
استه دیکینی مراد ایلر یرید پادشاه
باریٔ وفاطر یرادیجی دیمك خالق کبی
وار ایدیجیدر مکون ارض یرکوکدر سما
شارع اولو یول دخی شرع وشریعت دین یولی
کتمك اولمشدر سلوك ایمان ایناغق بی ریا

ایلچی

ایلچی وش کوندردیکی حقك کا یله رسول
هم نبی پیغمبر و جمع شریفی انبیا
دیندی پك ممدوحه احمد هم محمد اوبله در
پك کزیده مصطفی سچمك بکنمك اصطفا
درت رسول الله اولو العزم اشته بوقول اصح
نوح وابراهیم وموسی و محمد مصطفی
کیزلو سرداش اولدی ناموس ودخی جبریل آدی
وحی الهام اکثرا ازاله ملك مأمور اکا
فاتحه سبع المثانی ام قرءان دیندی هم
محکم اول آیت که تأویل اولمیه انده روا
حکم قطعی ایله حقك امری فرض ومفترض
نهی منع ایتمك دخی منکرده فعل ناسزا
پاکلك اولدی طهارت غسل ییقانمق دیمك
مغتسل مرحاض او یرکیم غسله ایلر اقتضا
ابدست المق توضی ابدستده دی وضو
هم نماز اولدی صلوة واصل معناسی دعا
معنیٔ ماعون زکوة وطاعته دیرلر دخی
تزکیه پاك ایلمك خوشلقله ویرکیدر عطا
حج طواف مکه در هم بره دینلدی زمزمه
یثرب وطیبه مدینه کعبه در ام القری
عید اضحی موسم قربانده کی بیرامدر
نحر واضحیه دخی قربان یروفق رضا
صائمون اوروج طوتیجیلر اوروج صوم وصیام
فطر اوروج اچدیغی شیدر اهل صومك اولا

تكرى خوفيله حرامدن احتراز ايتمك ورع
اثم اولمشدر كناه اسمى صاقنمق اتقا
بوستان فردوس جنت باغنه ديرلر دخى
حق بزه قيلسون ميسر يسر الله لنا
هم قيامت ساعت اندە شبهە يوق لاريب فيه
هاويه نار جهنمدر بزى حفظ ايت قنا
طوغرو يول انجق هدايت شاهراهى سمتيدر
الصراط المستقيم انما صوب الهدى

فاعلاتن فاعلاتن درە بحر رمل
افهمواسز اكله بك وزنى بو هذا وزنها

فهذا در نظم فى لغات حلية العليا

صفتدر حليه اما صورت حسنيله در معنا
مليح اويله كوزلدر كيم خوش اسلوب اوله سرتاپا
ملاحت اول كوزللكدر كه ارز حسنى باقد قجه
تبسم اولدر كه كولدكجه كل خندان اولور كويا
دو چشمى قارەدر تو رسيە وش ادعج العينين
ازج اول اينجه قاشلو كيم چكلمشدر هلال آسا
قپاغنده سيه كرپكلرى چوق اهدب الاشفار
كوزى قدرتدن اولان سرمەلى اكحل زهى رعنا
بياض صاف چشمى جابجا حمرتلوجه اشكل
آچق قاشلو در ابلج كيم اوله غايت جبين آرا
اسيل الخد دكرمى رخلرى طولانى بر مقدار
تلألؤ پارلمق مانندبدر آسمان پيرا
منور بورننك اورتاسى رفعتلوجه اقنى الانف
يوزى كلرنك اولاندر ازهر اللون ملك سيما

ضليع

ضليع الفم اولان شق دهاننده براز وسعت
اودر اشنب كه اينجو ديشلرى صافى بيهتا
در دندانى سيرككجه ديزلمش افلج الاسنان
ثنايا زيرو بالادرت عدد اوك ديش كه پك زيبا
سيه موطوپ صقاللى ذاته كث اللحيه ديرلرهم
براز موبى سفيد الود اولان اكهل ايمش اما
قالنجه استخوانلرله قوى ضخم العظام اولدى
هم اورته بويلو تام القد مثال سرو مستثنا
موافق حسن خلقتله جسيم اندامدر اجمل
كه آفاقه اولە نور مجسم وش ضيا بخشا
بو كونه احسن تقويمه مظهر سرور عالم
اولور نوع بشر اچنده البت جملەدن اعلا
لنا لاشك فيه يوق بزمچون بونده هيچ شبهه
اينانديق ايلدك تصديق امنا وصدقنا
شاشوب قالدق كه صايمقدن صايلمز سويلمكلە بو
تحيرنا عن الاحصاء ذا بالنطق لا يحصى

مفاعيلن مفاعيلن بودر مأمولمز انجق
حبيبن روز محشردە شفيع ايتسون بزه مولى

الملك العدل روح العالم يحيى الورى

پادشاه اولدى امام اول مؤمنينه مقتدا
اويله شاهنشاهه ظل الله تعبيرى سزا
شاه اسلامه ولى وهم خليفه ديندى كيم
پادشاهلردر اولى الامر عدالت انتما
چون خلافت شرع وقانونه موافق سلطنت
نص قرآنى ايله امرينه واجب اقتدا

کبحم و قد موس غایتده معظم پاد شاه
هم ملیك ایله ملك اولدی شه شوکتنما
افسر شاهی به دیندی تاج و تیجان جمعیدر
هم او تاج اکلیل کیم جوهرله اوله پرضیا
تخت سلطانی سریر و جمعی کلمشدر سرر
هم اریکه تختدر کرسی دخی دیمش اکا
دست صدر اولدی وزیره دینلور دستور کیم
اصل معناسی قوانین دفتریدر غالبا
پك مقربلر قرابین و مصاحبدر حبا
صدقله معروف اولنلر صادقین واصدقا
جنکده شدت سلاحك حدتی شوکت ایمش
همدخی قدرت دیمکدر وصف شاه اولمق روا
قسط وعدل اولمش مظالمدن تحاشی ایلمك
هم سیاست امر ونهین ایتمك اجرا دائما
زبور فرمان اولان طغرا ایمش توقیع هم
معنیٔ منشور فرمان اطاعت اقتضا
سکه او ریلن محله دیندی دار الضرب کیم
نام شاهی انده نقدینه اوله ر ونقفزا
قرقر اولمشدر ممالیك و ممالك ملکلر
شهر ایمش مصر و بلدهم کوبلره دیمش قری
جحفل وجیش وکتیبه جند دیمش عسکره
اردو مفهومی معسکر جنك ایمش حرب و وغا
قائد الاجناد سرعسکر کبی باشبوغدر
دیندی رایت هم علم بیراغه سنجاقدر لوا

فی سبیل الله حق یولنده یعنی دین ایچون
کافر ایله جنك ایتمکدر جهاد وهم غزا
صلحی بوزمقده مخیر لکده نبذ وانتباذ
سلم وهم ایم وتوادع صلحه دینمشدر شها
نصر دائمله مؤید ایده حق دارا مزی
ایدالله بنصر دائم سلطاننا

یاد اوصاف ملوکی ویردی رونق نظممه
اولدی کویا کیم نظیر قصهٔ شاه وکدا

لامع اکا لنور انی قلتکم مافی السما

زبرقان آیدر قمر کبی کونش شمس وذکا
یوح ویوحی وغزاله یوح دینمش هم اکا
نجم وکوکب یلدز اما بارلغی دری انك
طارق اول یلدز که وقت صبح اولور پرتونما
آی وکوندن ماعدا یه سبعهٔ سیاره دن
خنس وکنس یورمشدر کتابنده خدا
خلق یلدز اوچه دیر کیم شعله در کوکده شهاب
انده یلدزلر مصابیح اولمده زینت فزا
قطب او یلدز کیم انك اوزره فلك دونمکده در
ضاحیه کوکدر یره قارشو یوزی بطن السما
هم مجره کهکشان یعنی صمان اوغریسیدر
کوك کار ینه دینور قطر وافق قوشلق ضحی
فضت وفر ایك ایدنلیغی اولان کیجه در
نیران ایله کون کوندز نهار اخشام مسا
یلدرم در صاعقه کوك کورلمکده رعد ایمش
برق شمشکدر ضیاسی پارلمق انك سنا

طولو جد وثلج غار بوزهم قراغو در جليد
يغموره غيث وقطره دينيدی بوات مزن وحيا
هم اودر قوس قزح كيم درلو درلو رنكله
ياى كبی ظاهر اولور يغمور صوكنده برهوا
حق بيورمشدر يدی قات كوكلره سبع شداد
اسمى اندر اوستمزده السماء فوقنا
لايح اولمشدر كتابمده بو بيتلر نورله
فی كتابی هذه الابيات لاحت بالضيا
رو يكز نورايله پارلندی كوزيمز كون كبی
وجهكم كالشمس بالنور اضائت عيننا

طور ميوب تحصيل علمه چالشور سك روز وشب
مهر وماه آسا اولورسن سنده نورانی لقا

قطعة ارضية تنبئكم ما بها

ثری بوزيدر ساهره طپراغه ديرلر بری
ترب وتراب اوله هم نملوسی اولمش ثری
پاك اولنه طيب وطپراغه دينيدی صعيد
اهل تيمم ايچون اشته او طپراق سزا
رمل قومه قوم قاريشان طپراغه ديمش رغام
كوفه قزل قوم دخی بلدهٔ شهرتنما
دينيدی فلاة وتنوفيه بيابانه هم
اوله ديمكدر دخی برو بريه ملا
يول شاشراندهكيم كنسه او صحرای تيه
شول اوه كيم اولميه صويی ديفيفا اكا
بلقع وقفر اولیره دینیدی که خالی اوله
دوز اوه صحرا ايمش مثليدر انك فضا

دينيدی چوله باديه هب درهلر اوديه
قاع اوه دوز صفصف اول بوجيلره يك صفا
طود وعلم طور طاغ بوكسكی شاهق انك
يك يوجهسی شامخ ويوجهلك اولدی علا
كشتیء نوح ايندیكی طاغ دخی جودی كه او
آمد وموصل ميانندهكوروندی بكا
طاغه جبل دينيدی هم جمعی كلورمش جبال
قوم تپه آدی كثيب اوله ديمكدر نقا
يوكسك اولان قوم تپه آديده جمهور ايمش
جمعی تلال اولدی چون تل تپه مطلقا
طين چاموردر انك قوريسی صلصال هم
بالحمأه ديرلر وحل ثأطه اولانی فنا
قوملی چامورله پشن طاش ادی سجيل ايمش
جمعی حجاره كلور طاش حجر اندی رمی
صلد ديمك يك قتی مرمره دينيدی رخام
اولدی اوفاق طاش حصاة جمعيده كلمش حصی
حولوره دوشن طاشه ديمشلر بلاط
ابلوسنه دی صفيح اولكه سزای بنا
جمله بو طپراقده كی نسنه يه پايان يوق
ما بجميع الثری ليس له الانتها

مفتعلن فاعلن مفتعلن فاعلن
روی زمينده ايدر اهل هنر اعتلا

تفرح بنظمی ما دمت حيا

اولمش بنق خد يوزدر محيا	تقبيل وتلثيم اوپمكدر اما
ابكار ديمك جمله قز اوغلان	دوشيزه قزلر اولمش عذارا

ان جئت ليلا كيجه كلورسك	فالبيت خال هم اوده تنها
بشرى لنا چون مژده بزمچون	هم مژده جى به بخشش خذ يا
اوغلان غلام وهم قول ديمكدر	اولمش اسيرك جمعى اسارى
خمر اولدى باده لا تشرب ايچمه	سرخوش اولنلر جمله سكارى
هم عرف ونكهت قوقويه ديرلر	پك طيب اولانه دى فوح وريا
احمق قرى به رعنا دينورمش	محبوبه ديمك بيلم نه معنا
ياليت شعرى كاشكى بيليدم	اصلى نه بونك ما اصل هذا
بوكسك على واچق دنى هم	يوجه سنى وپك يوكسك اسنى
طوغدك شرقله مانند پروين	اطلعت سعدا مثل الثريا
مستفعلاتن ابتدم قلمدن	آب حياتى يارانه اجرا

در منظوم لاخوان الصفا

وسعت اوزره اوله حالك مرحبا	دوستم پك خوش مألى حبذا
هضمى خوش اوله هنيئا ديمه‌در	هم مريئا بكمال اولمش اكا
مرىء وش تازه بركره در	شمدى كچمش اولدى كويا انقضا
سحقا وتبادخى تعسا ديمك	اوله صانكيم لوم وخسرانه سزا
فعل مضمر ايله نصبى بونلرك	خواجه نحوا كله‌در انى سكا
هم تفرق تفرقه طاغلمه در	صكره جمعى كوج اولان ايدى سبا
اولدى اللهم باالله ديمك	صانكه اول اخرده ميم اولده يا
حال طيب انلر ايچون طوبى لهم	هم خصوصا ديمه‌در لاسيما
معنى لله دره مدحله	حق اكا چوق خيرله قيلسون جزا
ايمن الله ايله ايم الله دخى	هم لعمرك جمله سوكند خدا
انت لله اوله سن مقبول رب	هم لك الله لطف حق ساكه روا
ديمه ابليت جديرا بركسه	چوق يكى اسكت ديو ايتمك دعا
كلما هربار اشكر شكر قيل	تكربه للرب انجق انما
مژده جى اولمش مبشر هم نذير	كلدى تحقيقا برنه قد جاءنا

هذه الدنيا ديمكدر بو جهان	ليس بو قدر اويله در هم ماولا
من يلمنى كيم بنى تعييب ايدن	ذاك بو در بوده اويله هكذا
اولدى اولى لك سكا شردر يقين	سن بزه ياقلاشمه لا تقرب لنا
نحن وانا بز سن انت بن انا	اين قنده قنى برده حيثما
اذهبوا كيدك دونك هم فارجعوا	سزلر انتم ايكيكزده انتما
كل من جاه كلان هب جمله سى	راح كتدى بزدن اول قبلنا
نبعه ديرلر ديرى بعد الممات	كيف يحيى الارض بعد موتها
آدمه جالشدبغندن غيرى يوق	ليس للانسان الاما سعى

فاعلاتن فاعلاتن فاعلات
اهل علمك اولميه سعيى هبا

باء الى الباء من انشد نظم العجيب

جمعى عنادل كلور بلبل ادى عندليب
حو جم و ورد اولدى كل سوكلو خدن وحبيب
بابا صوبى پاك اولان كيمسه به ديرلر نسيب
والده سى جانبى طاهر اولاندر حسيب
عرق طمرد ردخى پاك نسللو عريق
اصله دى جرثومه هم جنسى ايودر نجيب
فرط زكادر دها اويله زكيلر دهات
عقله دينورلب كيم عاقل اولاندر لبيب
اربه كبى ارب هم عقله وزكايه دينور
صاحب دين اولنه عاقله ديرلر اريب
راب اوكى بابادر رابه اوكى انه هم
غيريدن اولان ولد زوج يانده ربيب
قورقمه دى خيفه هم خوف وفزع قورقودر
قورقو جيدر خائف وقورقق اولاندر نخيب

قس پاپاز باش پاپاز اسقف وهم جاثلیق
بیعه کلیسا ایمش دیرکبی خاچ صلیب
بوله میوز حاذق وماهری قنده حکیم
لا نجد الحاذق الماهر این الطبیب

لا یق تأدیب اولوراولکه ادبسز اوله
اهل ادبله کورشسنده اولورسن ادیب

فتح الله لنا من یده خیر الباب

مختصر موجز ایمش سوزی اوزاتمق اطناب
چادرك ایپی طنب جمعی طناب واطناب
حزب ایمش طائفه اما که اولوب خاین دین
انبیا اوسنه جمعیت ایدنلر احزاب
فتنه یه دیندی شغب شغبانی تحریك ایدیجی
فتنه ار بابی مشغب دینلور هم شغاب
دیندی حنا قنه یه بو یالی ال کف خضیب
اختضاب اولدی بویانمق بویه در خضب وخضاب
سنه مز غانمغه دی یل سنه هم جمعی سنین
حقب سکسان یل ایمش جمعیده کلمش احقاب
جید کردندر انك شاه طمری حبل ورید
کردنه هم رقبه دیندی کاور جمعی رقاب
صلب بیل هب کوکی اولدی ترائب کوکسك
ترب همزاد اولنه دیندی هم اقران اتراب
اکل وخضم اولدی یمك هضم سکرمکدر هم
چوق یین کسه اکول ودخی دینمش صقلاب
لبس کیمك کیه جك نسنه لره البسه دی
جامه در ثوب که هم جمعی ثیاب واثواب

انتساب

انتساب ابتدرحقه بوله سن مرجع خیر
انتسب باب الله فتجد خیر مآب

فعلاتن فعلاتن فعلن
کیزلو دشمن کیدر یلکه مداهن احباب

ذاك مفید لکم اجمع کل العجاب

شیب قوجالق دخی کنجلك اولمش شباب
اولدی قوجالمق مشیب کنج اولان ادمده شاب
کید مجیدر ذاهب والتونك ادی ذهب
کلمکه هم کتمکه دیندی اياب وذهاب
بك کوله جك نسنه یه دیدیلر اضحوکه هم
شولکه عجیب اوله بك دیدی اکا شیء عجاب
دار اوه دینمش دخی بوجه سرایه عماد
موضع معموردر عامر وغامر خراب
باب قپویه دینور یللو قجردی صریر
کاهی سنك وزلمق اولدی طنین ذباب
هم خصمك غیر یدن المه ایمش زوجه بی
اولدی وطندن چیقوب کتمه دخی اغتراب
قصب کبی قضب هم کسمه دخی بونجه در
سوزی بدیهه ادا سویلمه ده اقتضاب
حالمز اغلرز حشر حسابی کونی
نبك علی حالنا یوم یقوم الحساب

رزقه رضا نکته سی نحن قسمناده در

قانع اولان قسمته چکمیه هیچ اضطراب
قد تمر الفرصة السیارة مثل السحاب

لوح محفوظه نه عالی کنبه در ام الکتاب
لوح تخته وحی یازلمش اولان مثل کتاب
صو یوزنده شول قبارجق کیم اولوردر حباب
هم سوشمکدر حباب اولمش محبنده حباب
حق باطلدن ایرمق خصمی الزام ایتمه هم
مصطلحدر لفظ اما بعد به فصل الخطاب
سحب چکمکدر ییوب ایچمك دخی شدت ایله
هم بولت اولمش سحابه جمعی کلمشدر سحاب
مقتدر قادر اودر کیم صاحب قدرت اوله
خلقه مملوکی کبی مالك اولان مالك رقاب
ریق اچلق زیق و رابق دخی اچ قارننه
توکرکه دیمش بزاق اغز باری ریق ورضاب
طوطی بیغاسو بلمك نطق وقفسده فی القفص
فی الریاض باغچه‌لرده قارغه‌در زاغ وغراب
منشی النظم اولکه انشاد ایلیه موزون کلام
کر اونتسه لو سهی تعییب اولنماز لا یعاب
حق بزه کافیکه تحقیقا کوزل مرجع اودر
حسبنا الله تعالی انه نعم المآب

دور ابواب ایلیوب اولمه جهانده دربدر
درکه باری طور رکن غیره ایتمه انتساب

قد انتهاك بنظم مرغوب

جعل کلك ادیدر هم یعقوب
بال اریسی بکی اولمش یعسوب
ریح یل اسمه سنه دیندی هبوب
هم شماله اسنی قارشو جنوب
وعدی نقد ایتمه‌دره انجاز اما
دی بلان وعده‌یه وعد عرقوب
بیه راجل دخی برارده رجل
هر نیه اولورایسه بنمه رکوب

چیقیجی خارج وداخل کیریجی
چیقمه هم کیرمه خروج ایله وقوب
راعب افسونجی ایمش رعب افسون
رعب قورقو دخی قورقق رعبوب
قشر جوز اولمش ایسه قوزقبوغی
اب ایچدر که کاور جمعی لبوب
کوزل ایشه دیدیلر حسن عمل
صانمه کیم خوب کناهك ادی حوب
لعب اویون جمعی لعب کلدی انك
هم مشقت دیمه‌در لغب ولغوب
بوطه مکار ایدی اشعب مشهور
اولدی اجناس قبایلده شعوب
عفو انام ایدیجی حق انجق
انما الله عفو لذنوب

فعلاتن فعلاتن فعلات
ویره‌مم غیره کتابم محبوب

باب التاء فتأتأت اللغات

جمله بی کلفت کلنلرسا نحسات
هم تعاقبله کلنلر وار دات
سوز حدیث وهم کلام انبیا
هب روایت ایدیجیلردر رواة
سبق کچمك کچدیکیچون جنلری
وصف رب اوزره ملکلر سابقات
طاعت ایدیجیلره ارککك دیشی
حق بیوردی قانتین وقانتات
فجره معناسی صباح او بقو سبدر
ابتدای نوم راحتله سبات
اب بابا ام انه اوغلانلر بنین
بنت قزدر هم انالر امهات
زرع اکمك نبت بتمکدر دخی
نجم اولمشدر چمن اوندر نبات
یم وطم اولدی دکز قمقام هم
سبح یوزمکدر کمیلر سابحات
صانمق المقدر شرا اضداددن
دیندی قطعی صاتمغه بیع بتات
اول کوزل خویله پسندیده شیم کون
بحسن الخلق ممدوح الصفات
ادم اول سنده چالش او کرنمکه
چونکه تعلیم الهیدر لغات

فی مباد بن المغازی احضروا کل الجهات

اتلودر فارس فرس جبهه جماله خیلات
هرکلیمدر یقین یعنی قریب ککلات

آت شتابیله قوشارکن خشلامق صحیح اولدی چون
دشمنه صالیجی اتلاری غزانك عادیات
هم مغیرات اتلاری غارتکران دشمنك
زیر نعلندن قغلجملر صاچنلر موریات
صوی اولنلر در جیاد واوچ اباغن قالدیروب
برایاغك طرنغی اوزره دوننلر صافنات
ارکك ات اولدی حصان وبجر ورمله قصرغی
مهر طایدر انلرك یوکوکار یدر سابحات
فالقکز اعدایه مزراغیله سزای اتلولر
ایها الفرسان قوموا للاعادی بالقنات
نه قدر بو وادی ناررفته ده آت اوینامز
کیم دیدی وهبی قوشوبده کندیکی میدانه آت

ما جواب الحمق غیر سکوت

بالغك آدی سمك همدخی حوت
قورقه هم قورقودیجیدر رهبوت
پك تواضعده خشوع ایله خضوع
متجبر متکبر کبیدر
عزت وسلطنت وملکته
چاه بابلده اولان ایکی ملك
حقد وضغن اولدی حسودك کینی
افترا ایتمه بهت هم بهتان
مصطبه اوتوره جق برآنده
لات وعزی دینلن بتلر هم
قوت دین کوزل قوت برنه

كونور بجبسی زمینی بهموت
رحم ایدیجی وترحم رحموت
طاعته طول قیام اولدی قنوت
کبره جبروه دینور هم جبروت
دیدی اصحاب فصاحت ملکوت
بری هاروت وبریسی ماروت
شخص محسوده دینورمش مأنوت
نطق حیرتله طوتلمش مبهوت
یعنی دکانه دینورمش حانوت
اولدی شیطان دخی کاهن طاغوت
قوة الدین لنا نعم القوت

کنج ایکن دکله نصیحتلرینی
دیمه پیرانه نه شاشقن فرتوت

جئت بالثاء البکم سبعة للابحاث

کنج اولنلر دیمه معناسنه اولمش احداث
نو خبر المغه ده دیرلر ایمش استحداث
اولدی امداد طلب ایتمه غوات ایله غوات
دخی امداد ایدیجی یه دی مغیث ومغیاث
استغاثه دیمه مفهومی ایمش استمداد
مدد ایتمك دخی غوث اولدی اومعناده غیاث
مجلس میده قدح بولداشنه دیندی ندیم
پك خبائتلو مصاحبلر ایدنمك اخباث
جمعی ذکران وذکور اولدی ذکرار ککدر
دیندی اتی دیشیه جمعی انك کلدی اناث
قبل اویمك توقان اولمه ایمش پك مشتاق
هم جماع ایتمه وقاع ورفث ایله ارفاث
کبه حبلی دخی ایناث طوغر مقدر قز
دائما قز طوغرن عورته دیرلر مئناث
قوربسی باشی قرشمش اوته ده ضغث دینور
دوشلر احلام ایمش اما قاریشقلر اضغاث
سحر ایدوب اوفله ییجیلر دوکومه نفاثات
هم دوکوملر عقده واوفله ییجیدر نفاث
آریق اولماغه غثاثه دینلور غث اریغه
آریق ات المه دخی بد خبر المق اغثاث
آطه صوغانه عنصل صوغانه دیندی بصل
فوم وثوم اولدی صرمسق پرصه هم کراث

بچمه‌نك وقتی حصاد واکنه حرث دینور
هم اورق محصد ایمش اولدی اکینجی حراث
نسرکرکس کروان بعضه کوره طوشنجل
وانقو لیده دیدی کرکس کبی بر قوشه بغاث
ام قشعم اولومه کنیه منیه دخی موت
دیدیلر قبره جدث جمعی کلورمش اجداث
مستحق ترکه وارث ایمش میتدن
اولدی میراثه بقیه ترکه ارث وتراث
جانلی هم جانسز اولان ماله دی ناطق صامت
اومتاعنه دینور هرنه ایسه جمله اثاث
حق بکا خیر مددکار اوفقط دادرسم
انما الرب مغیثی هو لی خیر غیاث
صاقنك نکبت اسرافدن ایدك حذری
اتقوا واحترزوا من نکبات الافعاث
فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
طبعه بویله سخن ایتمزمی لطافت ایراث

نور عینم چالشوب کسب ایده کورسن بوخسه	بدرك علم وکمالی سکا قالمز میراث

بلغة الجیم کمنقد برواج

شمع وش یار لجیدر وهاج	دی چراغه دخی نبراس وسراج
آبنوس اغاجی نوعندن ساج	دخی فیلك کمیکی اولمش عاج
اولدی حیوانی طوغرتمق انتاج	دولنی المغه دینلدی نتاج
مضغه‌ات پارچه‌سی قانی علقه	مرد لر نطفه‌لر بدر امشاج
غذو تو ایله دخی وتر ایله فرد	تك دیمك جفت اولنلر ازواج
سودانا طلز وچوجوقلر اطفال	دخی امزرمکه دینلدی املاج

عورنی چوق الان ادم منکاح	قوجه‌یه چوق وار ییجی زن مزواج
بلمجیدر طاوغك فرو وجه	هم خروس ایله طاوق دیك ودجاج
باغش از یاغشی اولان یغمور	پك یغاندر دخی قاصف ثجاج
طاتلی صویه دیدیلر عذب وفرات	ملح طوزدر آجی صو ملح واجاج
نهج ومنهج دیمه‌در یول دخی هم	آشکاره یوله دینمش منهاج
اولدی ایکی طاغ اراسنده کی یول	فج کیم کلمش انك جمعی فجاج
ارتقاوش یوقرو چیقمه عروج	نردبان سلم ایمش هم معراج
عجب وش کبر دیمکدر خیلا	کبر وعنوان ایدیجیدر نفاج
چیك ایمش نی وملغوث هم انیص	پشمه نضج اولدی پشرمك انضاج
منکسر اولدی قرلمش نسنه	شیشه قاروره دخی دینلدی زجاج
قتی سس صاخه ورجس وضجه	دخی پك پك چیغرندر عجاج
سرج ایردر که کلور جمعی سروج	دی ایراورمغه آته اسراج
دشمنی بوزمه ایمش هزم عدو	جنك هیجا وقتال اولدی هیاج
قوپاروبده چیقرك منهی	اخرجوا المتهم بالازعاج

قبل دعا ایتمسون ای نور بصر
صاغ کوزی صول کوزه الله محتاج

حانت الحاء کراح عبقا للافراح

پك کرم ایدیجی معطا وجومرد لکده سماح
شح ایمش بخل وطمع شخص بخیل اولدی شحاح
ایتمه‌در آدمه تعظیم ایله اکرام ابراح
خور لمقدر دخی تذلیل ومذلت اسماح
ارمکه وقت صباحه دینلورمش اصباح
اویله‌دن صکره‌ده اخشامه قدر اولدی رواح
طاریره لاح دینور دوزیر ایمش هم صرداح
جای راحتده مراح ودخی بول بول رحراح

دی خلاص ایتمکه انجاو خلاص اولدی نجات
هم ظفر بولمغه قورتلمغه ده دیندی نجاح
صحت معناسی حرام اولدیکنه ذنب و جناح
دیندی زانی یه مسافح که زنا آدی سفاح
فرح ایله فرج و راح و مرح جمله سوینج
ارتیاح اولدی سویمك سوینندر مفراح
دیندی صاحی آیغه سرخوش اولاندر سکران
باده نك آدی رحیق ایله عقار و دخی راح
التباح ایله لواح اولدی اکرچه صوصامق
خالص وصاف اولان صویه دینور ماء قراح
صحنبان اوزره دیزوب بو نجغی نسوان عرب
بوینینه طاقدیغی آویزه نزاکتله وشاح
کوز او جیله نظر ایتمك دیمه در لحظ وشفون
التماح اولدی هم ازباقمه که اوبله المساح
نوروش پارلیان آید ینلغ ایمش ضوء و ضیا
شمعدان مشعله هم دیندی چراغه مصباح
وطئ وعقد اولدی نکاح اعنی مناکح نسوان
طالب اولمقده نکاح ایتمکیچون استنکاح
نکته آمیز سوزه دیندی لطیفه اما
خوراطه ایتمه فکاهه دخی هم مزح و مزاح
غایب اولماغه دی غیبوبه حضورك ضدی
وجه یوزدر یوزه یوز اولمغه ده دیندی کفاح
طیر قوش جمعی طیور و طیران اوچمقدر
جمعیده اجنحه کلشکه قناد اولدی جناح
جمعنه دینه‌دی مقالید و انا ختر مقلد

دخی اقلید دیمك اوبله مثال مفتاح
دی اوجوزلوغه رفاغه هم اودر خضب و رخا
قحط قتلق دخی قتلق سنه نك آدی کلاح
حق فصاحت فیضانی بزه انعام ایتدی
انعم الله الینا فیضان الافصاح

برایمش علم و عمل حرفنه ایله دقت
علمله عامل اولان بوله دوعالمده فلاح

سرنا الله بنصر وفتوح

بعضلر نام خدادیدی بدوح | یوریمك طرز نزاکتله بدوح
آشکار اولمغه دینلدی وضوح | ظاهر اولمقده بداهتله سنوح
جناغك طولمه سی غایتده طفوح | صوایچوب قانمینه دیندی فنوح
کیجه ایله ایچیلن باده غبوق | صبحه قارشو ایچیلن اولدی صبوح
چون پشیمان اولاندر نادم | توبه‌ء نادمه مفهومی نصوح
روحه منسوب اولان روحانی | جان و جبر ایله عبسادر روح
افتتاح اولدی اعانت طلبی | فتح آچمقدر آچلمش مفتوح
هم تمدح طلب مدح ایتمك | امتداح اوکمه اوکلمش ممدوح
لوم و تعییر دیمکدر قنامق | دخی رسوایلغه دیندی فضوح
کبش قوچدر که کلور جمعی کباش | بو بنوزیله اوریجی اولدی نطوح
بوکرك آت قیدالا وایدآو ایچون | تپه کن آته دخی دیندی ضروح
بك سکردوب قوشانی اولدی جموم | باشی پك یاوز آتك آدی جموح
نکی مزطاهر و چوقدر کرمی | اربنا الله کریم سبوح

اولمه مغرور فنا دنیایه
بیك یشار سك دخی مانندهٔ نوح

جاءت الخاء بنظم مرسوخ

دیندی ادریس نبی یه اخنوخ | پیر اولان شیخ کلور جمعی شیوخ

راسخون ثابت اولنلر ایو دن — ثابت اولماغه دخی دینلدی رسوخ
نسخ برنسنه یی زائل ایتمك — حکمی زائل ولان آیت منسوخ
دری صویماغه دینور سلخ اما — دریسی صویلان اولمش مسلوخ
انتفاخ اولدی اگرچه شیشمك — پك سمز قارنی یوکده منفوخ
صورت اولی تحویل اولنان — اقبح صورته اولمش ممسوخ
قولاغك کندوسنه منفذنه — ایشیدن دیدی صماخ واصمخ
الجغه دیرلر ایمش دون دخی — بو جهلك اولدی علو ایله شموخ
ایکی همسن وایکی مثل اولنه — دینده شرخار کلور جمعی شروخ
رأس باش کله قفادر اما — تپه نك اوستنه دیرلر یافوخ
طبخ پشی اولدی پشرمك چونکیم — دینلور پشمشه مشوی مطبوخ
وکن ودکر اولمش اسمه قوش یوهسی — فرخ قوش یاوریسیدر جمعی فروخ
تنك کس جلوه لی خاتون وصوف — یابلان ذوق جماعیله ربوخ
صافلور سعی وثبات ایله علوم — بحفظ العلم بجد ورسوخ

ویرمه ثقات ظرفا مجمعنه
بزم عرفانده اول غایت شوخ

دلت الدال علینا لحصول المقصود

بویلو خندق کبی یارلمش اولان یراخدود
نارآتشدر اودنلی دینه در ذات وقود
هود معناسی یهودایدیجی انکار جحود
جمع خاین خونه منکر نعمتده کنود
سکوت آغاجی خلافیدر دخی صفصاف اوبله
کرلکه درظل چکلمشده اوزانمش ممدود
سامدون اولدی اعالی دخی سامی عالی
یوجه لك اولدی سمو وهم اومعناده سمود
آننه تحت اوستنه دینور فرق رفع اولدی یوجه

اشاغه اینمه هبوط و یوقاری چیقمه صعود
گرچه محمود دیمك مدح اولنمش اما
ذکری قرآنده اولان فیلك آدیده محمود
اویقودر نوم انك اولنه دینلدی نعاس
اویانقلره دی ایقاظ اویومشلره رقود
صب وهاوی دیمه عاشق دخی دلبرده بهیج
عقله حالی بیان کیمسه عمید ومعمود
اقتضاض اولدی انی بوزمه که قزلق عذره
عبقره یك کوزلی تازه جواریدر خود
عرب اول ارلرینی سویجی یك خاتونلر
هم اوزور بوبیاوی عطبول ومحبنلی ودود
مرأه عورتکه کلور جمعی نساونسوان
چوجوغی چوق طوغرن عورته هم دینلدی ولود
استخیادن صایلورسن ایده کور وعده وفا
اوف بالوعد یعدونك من اهل الجود

شرف جد ایله فخر ایتمه همان جد ایله
کیسه عالم ولهمز ایتمسه بذل مجهودا

الینا نقد کنز العلم موروث من الاجداد

تلفظی اود علو ایتمك علولندرمه درایقاد
شواظ وهم لهب یالك یالکلا نیجیدر وقاد
قوانیدر خلیه نحل آری شهد وعسل بالدر
شکردر قند وسکر کیم شکرجی یه دینور قناد
ترصددر ترقب وش کوزتمك انتظار ایله
رصد یول کوزلنن بردراولو بوله دینورمرصاد
الوك وهم الوکه ایلچیلك اولمش سفارت وش

وفود اوفاد دینور ایلچی یه وفدو جمعی کلمشدر
شباك اوجی دو زفلاری شبرك هم ایپلری انك
قنص آو صید معناسنده آوجی قانص وصیاد
اسیرلر در سبایاسبی واسترقاق اسیر ایتمك
رقیق وقن وعبد اولمش قول اعتاق ایتمه در آزاد
غلام و زن کتور یجی یه اهل فسق بدکاره
مؤنث ایسه قواده دینور ارکك ایسه قواد
مقید اولدی باغلنمش دخی باغلامه در تقیید
بوقاغو کبی قیدو بندلر در جمله سی اصفاد
شبه شبه ایکسیده بکزمك تشبیه بکز تمك
دینور هر نسنه نك مثلینه ندو جمعیدر انداد
دیمشلر میخنه طوقاغه حفت وبك ودق قاقق
چوی یه قازغه دیندی وتد جمعی کاور اوتاد
اکرچه نقدو اسباغ اولدی معناده دوکتمك هم
دوکتمك هم دوکتمك هر نه شی اولور ایسه انفاد
محقق اول کریم الله هیچ وعدنده خلف ایتمز
هو الرب الکریم انه لا یخلف المیعاد
اوکیم ذم ایده خلقی سورمکیله اول ایراغ اندن
فمن کان یذم الناس جنب عنه بالاطراد

صبر برخامه صانمه وقت تحریرات نظمده

قلم ایلر المده طعنهٔ حساد دن فریاد
وفق الله لنا مسلك خیر ورشاد

مستقل اولمغه هر شیده دینور استبداد
طوغروسوز قول سدید سویلمك آنی اسداد
عده واهبه کبی باتراغه دیندی عتاد

حاضر ایتمك دیمه معناسیده اولمش اعتاد
شعلهٔ آتشی سوندرمکه دیرلر اخماد
جمره وجمر کوز اولمش کولك آدیده رماد
یکی مال طارف ایمش اسکیسنه دیندی تلاد
صرف وخرج ایتمکه دیرلر که دوکنمکده نفاد
مجد دیمش کرمه ذات کریم اولدی مجید
شرف ذاتی اولان اهل کرملر امجاد
دیندی جومرده جوادو بریجیدر معطی
رفد ایمش بخش وعطا بخششی ویرمك ارفاد
اقتصاد اولدی نه افراط نه تفریط دخی
بذل و تقتیر میاننده دیمکدر اقصاد
اولو اوغه دی سیادت دخی سود و سودد
شهر هم مال کثیر وقره لق اولدی سواد
قلیجه سیف کبی دیندی حسام و صمصام
کسکنی صارم ایمش باغی دخی اولدی نجاد
یورت مأوی دخی یورت طوتمغه دی استیطان
قنده اولورسه مقیم اولمغه دیمش ارتاد
ام راشد صیچانك کنیه سی راشد عاقل
حقه سوق ایلمك ارشادو صواب اولدی رشاد
هم بشك هم دوشه مك مهدو دوزلتمك تمهید
دوشنن نسنه ده مانند فراش اولدی مهاد
صعب کوج خرط اغاج قابوغنی صویمقدر
بر کون کبی دیکنلی اغاجك آدی قتاد
اتکا اولدی طیانمقکه توسدکبیدر
یصدیغك آدی وساده هم او معناده وساد

طلاغك آدى طحال ودخى بوكركده كلى
جكره دينلدى كبد جمعى كلورمش اكباد
هم سويدا يوركك نقطه كبى قاره دمى
يوركه قلب وجنان دينلدى كوكل آدى فؤاد
شاهدك جمعى شهود ودخى حاضر اولمق
هم شهادت طلب ايتمك ديمه در استشهاد
فرد ميچون نكه كلور جمعى فرود وفرده
كنه ديدكارى قوردك آديده اولدى قراد
هم تسافد ديمه بربرلرينه آشمه سيدر
يعنى حيوانلرك دينلدى جماعنه سفاد
قاعد اولزن كه اوله حيض وولادن قالمش
هم اوتورمقده قعود اولدى اوتورتمق اقعاد
شرعده رخصتى واركيم ايديجك زوجى وفات
عورتك زينتى ترك ايتمه سى اولمش احداد
يول سنن يوكسكى نجد اكريسى اولمش شاطب
جاده اولو يول ايمش جمعيده كلمش جواد
صوفيلر كبى ايدرلرمى ريا اهل عفاف
هل يراؤن اولو العفة مثل الزهاد

كرچه هر حالده خوش حقه توكل اما
كوچ ايمش اولمجق مصرفه غالب ايراد

نبذة الذال من الغيب اتتكم بنباذ

تقصيه تجبه قورتارمه ايمش هم انقاذ
حصن ماندى تحصن يرينه دينلدى ملاذ
چون صغنمق ديمه معناسى ايمش عوذ وعياذ
ملتجا وش صغناجق يرك آديده معاذ

هرنه

هرنه اولورايسه اولسون اوزاق ايتمك اشفاذ
دخى برطاغه دن آيريلمش اولمشدر شاذ
دايما سير سريع ايتمك ايمش اجلواذ
سرعتيله يوريمكدر دخى حذ حاذ احذاذ
احوذى جمله ايشنده متبصر كيمسه
غالب اولمغه دى احواذ ودخى استحواذ
نقبه وثقب دليك نقب وثقب دلمكدر
بكمه معناسى نفاذ اولدى كچيرمك انفاذ
غرف اوصانمقكه دكشدرمه ده تبديل ابدال
اوياوغه فخذ دينور جمعى كلورمش افخاذ
فاسقبد ديمه مفهومى ايمش بورمه صاريق
قاوغك آدى عماره صاربغكده مشواذ
پره لنماغه نقنت دى تقصم كبى كيم
انجذاذ اولدى كسيلمك كسيلن پارچه جذاذ
طوتيلان كيمسه اخيذ وهم اسيره ديديلر
استخاذ آلمه ايمش اوبله ديمك هم تأخاذ
دانه سى ايرى اولان يغموره وابل ديرلر
ازاجق يغموره هم دينلدى رشاش ايله رذاذ
شط صويى دجله در اولمش صوكارى شاطى
دخى زوراكبى بغداده دينورمش بغداذ
پك آچق بلاو بلا نه ديديلر فشفشه كيم
اصلى يوق لاف وكذافيله بلا نجى ملاذ
بكابارد يمجى حق نجق كه او درخير پناه
انما الله نصيرى هو ولى خير معاذ

شکر کبی حقه شکر دنده لذیذ اولدی سوزم
اوقیان قند مکرر وش ایدر استلذاذ

فکن برای مضیٔ مضاهیا للنور

خدای منعمه چوق شکر ایدن کیمسنه شکور
زیاده منکر لطف ونعم اولانده کفور
موانعی یوغیکن هم بلا قصور وفتور
ثنا کی اسمین ذات پاکه دینلدی حصور
کثیر الافة اولان نسنه‌یه دینور محضور
دخی حرام که ممنوع ایمش آدی محظور
مآل ذیکره مبنی خدایه اطلاقی
زمان وعادنه‌ده دهر دینلدی جمعی دهور
کتاب حضرت داوده صکره خاص اولدی
مجله کیبی کتاب آدی ایدی کرچه زبور
سلف آنی خلفه نقل ایدن حدیث دخی
قلیج که جوهر ایله زینی اوله اوده مأثور
کتوم صاقلینه دینلدی کیزلو اسراری
اوکونه سریده فاش ایلیین کیمسنه بذور
کمال وفضلله ماهر اولان ایمش نحریر
طوبوبده مطلع اولماغه دینلدی عثر وعثور
زلال طاتلی صوسلسل دخی آنک کبیدر
اوشیکه پاك اولنور غیری شی آنکله طهور
حبور کرچه سرورك مرادفی اما
او کیمسه کیم اوله مسرور و شادمان یحبور
صبا اول یل که اسر شمس مطلعندن هم
اکا مقابل اسن ریح مفلس اولدی دبور

سموم کوندز اسن باد کرم کبی معلوم
آنک کیجه اسنی اوله زهرناك حرور
مولد ایسه ده مشهور عالم اولمشدر
یدی سیچق که نه دینمش تموزده باحور
یلان سویلمك افك وآفیکه اولمشدر
یلانجی کاذب ایمش کذب وش یلان دخی زور
نمیمه کذبله افشای قول فاسددر
نباح اورمه‌سی کلبك قطور مشیده عقور
ملوم اودرکه آنی خلق ایلیه تعییب
کلال ایله نظری منقطع اولان محسور
شدید اولوم دیمه مفهومی موت احمر ایمش
دینلدی ذل ایله خور اولمغه جهانده دحور
بوار اولدی هلاك وکساده دینمش هم
اولانه فاسد وهالك دخی دینلمش بور
قزامغك آدی حصبه چیچك دخی جدری
چیچك چقرمش اولان کیمسه‌یه دینور مجدور
مآل حافره اول امرده دینکدر
سولجی چیقمش اولان آغز اولدی هم مجفور
اکرچه معنیٔ بر فرد تومری اولمش
دی فردواحده هم نفسه قانه‌ده نامور
یوزین آچیجی اولان عورته دینور سافر
دخی مسافرت ایدیجی کیمسنه مثل سفور
قرا کوکیجه دخی لیل مدلهم اولمش
دجی کبی قرا کولقده ظلمت ودیجور

جهانده آدی صانی اولمسان کیسنه دخی
همیشه او یقوبه مألوف اولانه دبندی دثور

قریش مجمعنك آدی دارندوه ایدی
دبنلدی مجلس فسق وشقاونه حابور

صاچلمش ابنجوکبی اولدی نظم دلجویم
فکان نظم لطیفی کلمؤ لؤ منثور

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
بوشعرمك بیلورالبته قدرین اهل شعور

مرادم اولدی چوخدمت حدیث وغیره
امیدم اولکه خدا سعیمی ایده مشکور

مفی من بعض مشهوراکنی ذا المختصر

حضرت آدم صفی اللهه دیمش بوالبشر
هم بوالجن وابو مرّه او ابلیس اشر

کنیه سی صوبك ابو حیان ایمش هم بوالغیاث
بال ابو منصور درکیم بوالشفا اولمش شکر

بوالخصیب اندر شرابه بوالمهنا دیندی هم
بونعیم اتمك ابو بشر اولدی نقل خوبتر

بوالشهی بربط ابواللهو ایسه طنبوره دینور
بوالکمال اولمش ندیم نکته دان معتبر

سفره یه دیرلر بساط ارحمه کیبی بورجا
هم ابو سایغ دخی پالوده یه حلوی اثر

بوالمسافر اولدی پیتر اچلیغه بوالعمره دی
طوز ابو صابر تره بوالخضر درکیم تازه تر

دی ابو طالب ابو منقد آتك اعلاسنه
قورد ابو جعده ابوالاشبال اولمش شیر نر

چون

چون ابو ایوب ابو صفوان دوه مفهومیدر
هم ابو الاخطل قاتردر بو زیاد اما که خر

بز محقق علمی آبامزدن الدق طفل ایکن
قد اخذنا العلم من ابائنا حال الصغر

اوقو خیر الهم اوغلوم خیر علمی کوره سن
سنده بابا دوش هنزله بو بله ماننده پدر

تلاث اضداد معانی ء کلام الاخبار

پادشاهه قوله هم جبردیر اهل اخبار
قول دخی صاحبی مولی بونی باد ایت هر بار

هم وراره اوکه دبندیکنی فهم ایله
اولدی هم دغنجه مفهومنده اقبال ادبار

ازرومنه ایکیسی ضعف ایله قوت دیمه‌در
صمدایمش هم باش اولان هم قوری اولان اشجار

آزصویه چوق صویه ضحضاح اولنمش تعبیر
دیندی جعفر بیوك اولسه کوچك اولسه انهار

معن اوزونه قصه یه هم چوغه هم آزه دینور
نبل مفهومی دخی اولدی کبار ایله صغار

کرچه ترقیل ایله تعزیر مآلی تعظیم
دخی تذلیله ده تأدیبه ده دینمش تکرار

هم قوی شبه دخی کوشکه ده دیندی الوث
بول اولان نسنه‌در الجیج واولاندر دخی طار

اینمه چیقمه اشاغه بوقاری هم اولدی فنوع
قاب باقلاشدی دخی دیمك ایمش ایندی فرار

زوزه کیتمك دخی کلمك دیمه معناسنده‌در
دخی ارماز دیمك کتمه وجانبده قرار

بسل معناسی حلال ایله حرام اولمشدر
مدح وذمه دخی تعریض دیمشلر ابرار
کاذب وصادقه زعمی اولنورمش اطلاق
زعم شك همدخی حق سوز ایله باطل کفتار
چوق اودنج آلیجی هم ویریجی اولمش مدیان
داینه دیندی غریم ودخی مدیون ناچار
هم مفازه دیمه قورتمه هلاك اوله یری
فوز قورتمه هلاك اوله دخی یعنی دمار
رهوه یوکسك یره دیرلر دخی آلچق یردر
زبیه یوکسك یر ایله اولدی چقور یرای یار
صوغك هم صجاغك شدتنه دیندی مصد
صوغ ایله صجاغك آدی ایکن بارد وحار
شیء محبوبه ده مکروهه دخی دیندی بدیع
عرف خوش قوقو اویلدر دخی بدبوی آثار
هم یقینه اوزاغه ساقب ایدرلر تعبیر
آوجیه دیندی قنیص وهم اومعناده شکار
زوجدن قاچیجی یاقلاشیجی خاتون هلوب
زوجه وزوج لباس اولدیغی ایله تذکار
قره ایمش حیض دخی پاکلك اولمش اندن
اولدی مسجور اوقابکیم بوش اوله هم سرشار
هم صداقتده خصومتده هلاقه اولمش
شف نقصانه دینورمش دخی ربح بسیار
قره به قرمزی یه ایضده جون دینور
قره اثوابه بیاضبنه دخی دیندی دخار

قبلی چوق هم قبلی یوق اولنه اهلب دیرلر
هم ضما دید قیونلر که نتو مندو نزار
ضد ایمش کرچه مخالف دخی مثله دیمش
جمع ضدین مآلی هله بونده درکار
برقبیله لغتی اولمه در انجق شرطی
غیری قومك لغتی اولمز اضداده مدار
موجز ایتدك که اوصاندرمیه چوق سوزله بیان
اقتصرنا ببیان لملال الاکثار

کرچه وافر بولنور بویله لغتلر اما
ذهنی تشحیذ ایچون ایتدك بوقدرجه اشعار

انی اجتنیت الجمل من اغصان نخل الاقتدار

باکوره درترفنده سی یعنی یمشلر در ثمار
اویله یکی ترفنده یی دیرمك یمکدر ابتکار
اولدی حدایق باغچه لر یجری اقارصولر میاه
اشجار اغاجلر دردخی مثمر مألی میوه دار
هم فاکهه اولمش یمش مشمش دخی زردالودر
کمثری امرود ایمش اجاص اریك رمان نار
تفاح المادر دخی شفتالو آدی خوخ ایمش
فرصاد اوتوتکیم قرمزی اوله قزارمق احرار
طلع انك اول میوه سی خرما اغاجیدر نخیل
اولمش چیچکلر آدیده زهرو دخی نورونوار
خرمایه دیندی تمر هم قنوان آنك صالقملری
دوحه بیوك آغاجه دی دلب وصنار اولدی چنار
ناطور باغك بکجیسی کرم آصمه در حصرم قورق
اعناب اوزملر صالقمی عنقود ایمش لذت نثار

اوواسفرجل دیدیلر قطف واکل هم میوه یه
بیراق ورق ایمش یشللنمکده اولمش اخضرار
جلفوزه در چام فستغی جلوزه نه قدر دخی
دیرلر غبیرا ایکده یه دفنه اغاجی غاف وغار
یسمه دیمکدر موشمله زعرور آلیچ انجیرده تین
حب الملوك اوصافدن وشنه کراس آبدار
یانمده اقرب میوه لر کوندز یکافلر او یمه‌در
عندی قطوف الدانیه لثم الخدود فی النهار
علم وادب وش کورمدم خوش میوه‌لی بر باغچه
ابندم ریاض عالمی بنجه زمان کشت وکذار

مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن
نخل امیدم اولمدی باغ جهانده میوه دار

حصر الاعداد عسیر فترکت الاکثار

بر ایکی اوچ احد اثنین وثلث ایله شمار
اربعه خمسه دیسون درده بشه اولکه صبار
سته التی یدی سبعه سکزه دیندی ثمان
هم طقوز تسعه در ایلر عشره اونده قرار
دیندی عشرون یکرمی یه ثلثون اوتوزه
اربعون قرق ایسه خمسون دیه‌رك اللی یه وار
التمشه بمشه ستون ایله سبعون دیدیلر
دخی سکسانده ثمانون ایمش ابندم اشعار
صاید لر طقسانی تسعون مائه اولمشدر یوز
بیکه کلدکده عدد الف دیمش دفتر دار
برلر آحاد ایمش اما عشرات اونلر در
اولدی یوزلرده مآت اشته همان صای تکرار

ان تعدوا نعم الله فلا تحصوها
صایسه کز حق نعمن ایلیه مزسز احصار

صایسز مالی اولنلرده قالور صفر الید
بویله در یوم حساب اشته آنی صای هر بار

انعم الانعام للناس هو الرب القدیر

انکر الاصوات بد سسلر اشکلردر حمیر
آکریجی ناهق وصوتی شهیق وهم زفیر
عیر وعلج اولمش دخی خر هم حمر جمع حمار
قانجغی طاله آتان جحش اول صیپادر کیم صغیر
هم دخی کسعوم خردر دنبل آنك تنبلی
حامره حمار اشکجی حمل یوك چوقدر کثیر
اولدی یابانی حمارك آدی یحمور وفراء
یوریسی تولب حوار اولمسایه اما کیم کبیر
کودنی قاطر دیمکدر بغل وش جمعی بغال
شولکه طوغرمز قصر اوله عقیم وهم عقیر
ناقه در دیشی دوه جمعی کلور نوق ونیاق
ارکسی بخت ودوه آدی جمل بدن وبعیر
بکر دینمش کنجنه دوسر دخی بوکرك دوه
یوریسی اولمش فصیل و یوك ایچون مخصوصی عیر
اولمه وقت بحثده صوت ایدیجی خرلرکبی
لا تکن فی وقت بحث صائتا مثل الحمیر

اشتران چکمز اگرچه بار کوه جرمی
عفو حقه نسبت اما ذره دن بلکه حقیر

بلغة الزاء اکم عین غناء کرکاز

دثر مال و دخی مال بولغه دیمش ارکاز
کنز مفهومی دفینه هم او معناده رکاز
غمزدر قولله کیم قوجیه دیمش غماز
خلقی تعییب ایدیجیدر لمزه هم لماز
همزه همدخی همازده تعییب ایدیجی
پك خصومت ایدن اعداسنه هم اولدی لزاز
وصف خوبانده ایدرلر شعرا استعمال
کرچه سخریه یه آلیجی‌یه دیمش طناز
کویکو یه کلینه مشترك اما که عروس
کس زن اولدی جهاز و کلین اشیاسی جهاز
طرز هیئت دیمه‌در طور دخی حده دینور
اولدی قفتانده کی زنجفده علامتده طراز
غصن طال اصل دینورمش کوکنه هرشینك
نخل خرما اغاجی کوکلری اولمش اعجاز
انتخاب اولدی ایوسن آیرو بده سچمك
منتخب اول سچیلان نسنه آیرمق افراز
کتم و کتمان دخی کیزلمه‌در اخفاوش
آشکار ایتمه‌در اظهار کبی هم ابراز
تعمیه کیزلمه مفعولی معما کلمش
کیزلمك سوزده مرامی اغز ایله الغاز
پك فقیرك آدی مسکین و کدادر عائل
معوزه اسکی لباس اولدی فقیرلك اعواز
کربه و کرب و ترح غصه کبی هب طسه‌در
منقبض اولمغه غابنده دینور اشمئزاز

بولجیدر ابن سبیل اولدی تجاوز کچمك
بیل حقیقتده بوله اهل لغت دیدی مجاز
جایزه اولدی عطیه براجیم صودرهم
رخصت و اذن مآلنده ایمش لفظ جواز
دینلدی اورکمسکه انفار و نفار اورکمکدر
اولدی فورقمه‌ده ترعیب و هم اوبله افزاز
هم تغامز بری بیرینه باقوب کوز قیمق
کوشهٔ چشمله باقماغه دینورمش اغماز
زابی سینه چویروب صکره مهندس دیدیلر
برلر اولچیجی مهندز ایدی اولچو هنداز
احتراز ایله سفاهتدن اول اعزاز یری
فاحترز عن سفه ذاك مقام الاعزاز

ایلمه ذل و هوان ایله حقارت کسبن
ایده کور مرتبهٔ عز و وقاری احراز

ربنا الله غنی و حمید و عزیز

عسجد و نضردر آلتون پك ایوسی ابریز
آلتونك هم کمشك سکه لیسی نقد عزیز
هم لجین اولدی کمش نقره ایله فضه کبی
ایتمکه وضع خزینه دینلورمش تکنیز
دمره دینلدی حدید و باقرك آدی نحاس
هم رصاص اولدی قلای فارسی اسمی ارزیز
روی توتیابی معادندن ایدوب هم تعداد
خارصینی دیو تعبیرنه هب اولدی مجیز
قورشون اسرب دیدیلر جیوه یه ده زیبق هم
جیوه در اصل معادن دیمش اهل تمییز

کیمیا اهلی دخی شمس دیوب آلتونه
هم قمر دیرکشه شخص فقیر اولدی عویز
قلایه مشتری و زهره دیمشلر باقره
دمره هم دیدی مریخ صانوب ذهننی تیز
روی توتیایه عطارد دخی قورشونه زحل
دیدیلر بو یله کنایاتی ایدوب بده تجویز
نسبت سبعهٔ سیاره ایدرلرکه و با
لیك صنعتلری وش جمله مآلی ناچیز
اصطلاحات غریبه دخی چوق آنلرده
عبث اولدیغی عیاندر ایده لم نظمی وجیز
ذل تجبیر ایله مال استه مدن پك صاقنك
فاتقوا من طلب المال بذل التجبیر

کیمیا فضل وهنزد روار ایسه دنیاده
اولور ارباب کمال اهل غناده عزیز

سناه السین نور مشرق الجو کالنبراس

بنی آدم بشرهم جنه هم انسه دینورمش ناس
پری بیر یله انس والفت ایتمك اولدی استیناس
برآیق اوزره صحرار خلق یا یأجوجدر یاخود
برالی برایاقلی مسخ اولنمش ناسدر نسناس
خدانك رحمتندن نا امیداولدیغیچون شیطان
دینلمش آدینه ابلیس نومیداولمه در ابلاس
درون ناسه القا ایتدیکیچون وسوسه دایم
اوشیطان لعینك هم دینورمش آدینه وسواس
کیرو قلماغه دیرلرخنس کیم حق ذکراولندقچه
کیرو قاچدیغیچون ابلیس ملعونه دینورخناس

دی اقبالی اولانه مقبل ادباری اولان مدبر
تقدم ایلرو چکمك کیرو قالمقدر افعنساس
عسس کیجه طولاشمق کزدیکندن صیدایچون کیجه
دینورقوردك ادینه عسعس وهم او یله در عسعاس
خنیف اولمش قالن بزهم خشیف اسکی بزه دینمش
کرابیس اولدی جمعی خام بزه دیرلر ایمش کرباس
دی معوزیوخسوله زنکین ثری ثروان غنی آسا
زوکورتلکدرخصاصه ایك زنکین اولمه درافعاس
بیوك آتشدن آتش المق اولمش اقتباس اما
قبس شعله دخی شعله طلب ایتمك ایمش اقباس
تبختر هم تزایع صالنه صالینه کزمکدر
یورکن ایکی یانه صالنان کیمسه دخی میاس
دینورکبرلوسسه وجس و دخی قلبه کلان قورقو
درون قلبه استیلاء خوف و یعدر ایجاس
زنه هم وزن طارتمقدر ترازو قو ایدر منجم
دخی میزان وش دیمش ترازو آدینه قسطاس
اصرمق دیشله نهش و ززوعض اولمش اصرمق هم
دیش آدی سن آزی دیش ضرس کیم جمعی کاور اضراس
خریده شول دلکسز اینجودر دروجمان اینجو
زمرددر زمرد و هم الماس آدی اولمش ماس
مواسات ومبره ایلك ایتمك جود جومردلك
خسیس آلچق خساسه هم فنافعل ایشلمك اخساس
قلم آدی یراعه هم دواته محبره دینمش
مرکبدر مداد و حبر کاغددر دخی قرطاس

الی اولمش هوانك ملكده تمدید یومشاتمق
هوانه دیدیلر هاون مدقه همدخی مهراس
مماسه هم مساس اولدی جماع ایتمك مألنده
مسیس ومس یاپشمق یاپشدرمق ایمش امساس
وصیفه جاریه امامذاله تنبلی آنك
قچان قول عبد آبق هم اسیرجی یه دینور نخاس
جهانده خیرناس اولدر که نفع ناسه سعی ایلر
فخیر الناس فی الاکوان من یسعی لنفع الناس

بحمدالله درونم جوهر عرفانله مملو
زروسیم ایله گرچه خلقوش طولدرمدم اکیاس

کتب العلم لنا خیر جلیس وانیس

دیدیلر آرصلانه هرماس ویتاغنه عریس
کفیه کوج قوته دیمش که بهادر ده بئیس
روح قدس ایتدیلر اطلاق بلی جبریله
پاکلك قدس ودی پاك ایلمکه هم تقدیس
چون بنانك تملی اس واساس ومبنی
اوحدودینی بیان وضع تملده تأسیس
حالت شدته بأسادی عذابه دخی بأس
اولدی هم خور وحقیر ایتمه مألی تبئیس
یأس امیدی کسلمك دخی امنیه امید
کسمك امیدنی مأیوس ایدوبده تأییس
اکا نسبت اولنور پك ابونار املیسی
شهربانده اوه در گوردم انی بن املیس
اکثریا اولنور اطعمه ده استعمال
هرنه اولورایسه اولسون ایوشی اولدی نفیس

قیونه دینلدی غنم معز کچیدر اما
کچینك اوغلاغی جدی ودخی ارکك کچی تیس
بکزه‌مك لبس ایمش امادخی تلبیس کبی
ایشنه حیله قارشدرمغه دیمش تدلیس
سزه بو نظم سلیس اشته دیزلمش اینجو
ذلك النظم لكم درنظیم وسلیس

سنی گرداب بلایه دوشررلر آخر
فلك دوارنده دخی ممکن ایسه اولمه رئیس

صارت ارجوزتنا راحة روح لنفوس

اویقوده ثقلت ایله مضطرب اولمق کابوس
عقلی گیتمکده سلاس اویله اولانه مسلوس
بوی گوزللیکی رشاقه گوزله دینلدی ملاح
یوز بنك رنگی گوزل کندو گوزلدر قابوس
قطر براولکه شدید اولهم اویله قمطر
یوزینی اکشیدهرك چهره ایدن کیمسه عبوس
بولاشق لوث دخی لطخ بولاشدرمقدر
یلامق لحس ودی منحوس کیشی یه لاحوس
طالغه تیار وصوبی طاشقن اولان بحرطیس
دکز اورتاسیدر اسطم ودینور هم قاموس
خشت نیزك دخی مزراغه دینور رمح وسنان
جرز گرزك آدیدر دینلدی طپوزه دبوس
ترس ومجنب دخی جنه آدیدر قالقانك
مغفر اول باش گیبی زرخه دینور درع لبوس
دینلدی طولدرمغه ادهاق وطولو کاسه دهاق
شی ایچیلن چناغه کأس دیکیم جمی کؤس

آرامق جس و تجسس كه تفقد ديكيدر
اولدى ناصف دخى منهى وطليعه جاسوس
عز ايله عالم اولان جمله باش اوزره اوتورر
يجلس العالم بالعز على كل رؤس

نحس اكبردر آنك طالعنه ناظر اولان
بانكه اوغر اسون يعنى منجم منحوس

شان شينى كعماد بطلاء منقوش

ظفر طرنق قاشنوب طرمانانذر مخروش
مرس هم طرمله مق اويله ايمش خمش وخموش
هش وبش اولدى بشاشت ايله يوزى كولمك
يوزى كولمش دخى مبشوش وكولر يوزلو بشوش
طعم طاد حلو ديمك طاتلى ايمش مر آجيدر
حامض اكشى يه ديتورمز ديمكدر ميخوش
ممه در ثدى وسود ايله طلوسيدر حانق
زور وصدر اولدى كوكس همدخى جؤش وجؤشوش
لبد وعهن و دخى صوف ديمك يوك يپاغى
آنى حلاجلرك آنديغى اولمش منفوش
نشر طاغتمه ايمش لف دوروب دوشرمك
دوشه مك فرش و دوشنمش ديمه درهم مفروش
قمح بغداى طاريدر دخن و دكرمن طاحون
اونه دى طحن و دكرمنده اوكونمش مجشوش
ارقم و حيه يلان پك بيوكيدر ثعبان
نهش آنك صوقه سيدر صوقديغى اولمش منهوش
آدمه مونس اولان جانور اولمش اهلى
جمله حيوانكه يبانى اوله هم ديندى وحوش

شاشمغه ديندى توله دخى شاشقن واله
اولدى ادهاش شاشرمق متحير مدهوش
ديندى سويلتمكه انطاق و دخى استنطاق
سويلين ناطق ايمش ساكت وصامت خاموش
نظممز نقد اولنان سوزدر او مغشوش دكل
نظمنا منتقد ليس بقول مغشوش

سنده برسويله ايكى دكله بيلوب حكمتنى
چونكه آدمده زبان بر در ايكى اولمش كوش

احفظوا السنكم عن هذيان الافحاش

كشينك زوجۀ منكوحه سنه ديندى فراش
يتاغه المه دخى جاريه يى استفراش
تللى ديبا ايمش استبرق وسندس اطلس
عبقرى كالئ والا ايوا ثواب رياش
اغطش ايلدى مظلم ديمه در معناده
ايمه در همدخى اويله قرا كولق اغطاش
نم قاپوب جلب رطوبت ايدن اولمش مرشوش
دخى سرپنديسى صو كيبيلرك اولدى رشاش
صاغ ايكن ضنك معيشت ديمه در طاردير لك
بولجه ديرلكله ديرلكده معيش ايله معاش
ديديلر مال بقاياسنه كرچه حفشوش
خالت نزعده روحك دخى باقيسى حشاش
ناسدن مختلف اجناس ديمك وبش اولمش
اول ديرنتى سفها زمره سيدر هم اوباش
لص وسارق ديبلو رخرسزه اماكه آنك
قتى ملعونى كفن صويجى يعنى نباش

فاحشه اولدی زنا هم برامز ایشه دینور
اویله ایش ایدیجی بدسو ییلیجیدر فحاش
علت ضعف بصرله کیجه کورن اخفش
یرسه قوشیده وطواط ایش هم خفاش
قیل خلوصیله معاشکده توکل حقه
فعلی الله توکل بخلوص لمعاش

| بویله دریوسفه هم پندجناب پدری |
| راز پنهانکی اخوانکده ایلمه فاش |

انعم الله لنا العلم به نحن نعیش

جوهری یازدیکه خلط ایتمکه دیمش تشویش
طوغروسن صاحب قاموس بیوردی تهویش
خلقه القای فساد ایلمك اولمش توریش
دخی تزویره سلوك ایتمکه دیمش ترقیش
راهب قوم نصاری دیمه در ترکجه کشیش
دیرعرب باده جوشوب قینامه صوتنه کشیش
هم عرب دیدی کوچك جثه ایله قوش اما
عش قوشك یوه سیدر یلکی اولمش ریش
علف اولکیم آنی حیوان یه یملك معلف
اوفاغی حث وصمان تبن وقوری اوتده حشیش
جمع ایدن بریره نسوان ورجالی دیبوب
دی قلدی یه دبیب وحرکت اولدی نطیش
عجله ایلیجی کیمسه عجول اولمش هم
انکماش اومه درایو درمکه دیمش تکمیش
طرملمق اثری خادشه در خدش کبی
قشیق طرملمق دیمه ده خرش وتخدیش

قوپه‌در عرث ودخی جث قوپارمقدر هم
عنف شدت ایله اخذ ایلمه ده بطش وبطبش
آشکار اولور ارانق دمی مصلح مفسد
یظهر المصلح والمفسد عند التفتیش

| اولمه پیمانده طریقکده مثال جهلا |
| ایده کور بدرقهٔ علم وکمالی درپیش |

ردیف صاد رصین خطل الغیر رصاص

صدغ زلف اولدی باشه طوپلانلان صاچده عقاص
باشده قیل بندیکی برغایته اردکده قصاص
دونه رك جنبش ایله اوینایجیدر رقاص
آنی اوینا تمه دخی شوقله ترقیص ارقاص
پك سریع اولان ایمش کرچه کیم امایص وملاص
قاچغه هم کیروقالماغه دینور نوص ومناص
قامچی سوط ودخی قرباجه دینورمش عرفاص
خیری یوق شرایدیجی کیمسه ایمش هم منداص
دی غریب ایتمکه تغریب وچیقرمق افصاص
دخی اجلاکبی دورایتمه وطندن انشاص
نفس مقتوله بدل ماله دیت دیمشدر
دخی یاره دیتی ارش وقود اولدی قصاص
انتقام آلمه ایمش ثأر ودخی قان آدیدر
فرصته دسترس اولماغه دینورمش افراص
بائس اول کیمسه که فقر یله بغایت محتاج
فقر ایمش فاقه خصاصه که زوکورتلکده خصاص
غوص وغمس اولدی صویه طالمه مثال تلجیج
دیدیلر طالغجه غطاس هم اویله غواص

صوه درشید وسجاج وصوه جیدر سجـاج
جبس وجص اولدی کرج آدی کرچجی جصاص
سز ایناتمك آکا معنـاسیده لا تعتمدوه
نابجا سوزله یلان خرص و یلانجی خراص
حقه غایتله خلوصیله عبـادت ایدیکز
اعبـد واالله تعـالی بکمـال الاخلاص
مژه لرله نکهی کا کلی صید ایتـدی دلی
صاد قلبي بجفون وشـفون وعقـاص

| اوقوسون نـظم دلارامی عوامیـله خواص |
| جمله منظومه لر ایچنده بودر خاص الخاص |

ضاه نظمی کذ کاء بفیوض الفیاض

حوض مشهور آنك جمعیدر احواض وحیاض
صویه کیرمك دیمه مفهومی دخی خوض وخیاض
قرض او دنج اولدی اودنج استمه‌در استقراض
قرض هم کسمکه دیرلر که مقصدر مقراض
هرشیك جزئی ایمش بعض که جمعی ابعاض
ازاجق نسنه دیمکدر دخی هم برض و براض
اولدی رضراض سمز قارنی یوکدر جرباض
تنبل اولمقله تقبـل اولمغه دیمش ارضـاض
استعاذه دی صغمـاغه دخی لوذ ولیاذ
صغناجق یره موئل کبی هم دیندی اضاض
پك کوزل نسـنه انیق ودخی دلـبر محبوب
محنت عشـقله برباد لق اولمش احراض
شـدت ودقت ایله باقـمه ده تحدیق نظر
اولدی کوز کورمه بصرکوز قپامقدر اغمـاض

اومتاعی کوتوریجی دوه‌یه دیندی حفض
حفضه جمعی دخی اویله حفاض واحفاض
بلمع اول شمشکه دینشـکه اوله بی باران
شمشکك یلدیره‌یوب چاقه سی اولمش ایماض
قایم اولمق دیمه معناسنه‌در نهض و نهوض
قالقمه‌در نهضت و قالدرمغه دینمش انهاض
دی روافض اوکروهه که رئیسن براغه
رفض ترك ایتمـه در آیرلمه ایمش هم ارفاض
مجلس فسقی کوررسك یوزیکی دوندیره کور
لوتری مجمع فسق فعلیـك الاعراض

| قرض مقراض محبت ایدوکن قطعی بیل |
| ایتمـه احبابکه برحبه قدر شی اقراض |

ربی جوادمنعم بالجود للخیر مفیض

تفجیرآ قمقدر صو بی طاتلو اقار صودر فضیض
آز صو نضید اولمش دخی آز اقه‌سیدرهم بضیض
اولدی نقاوه پاکلك پاکـه دی مخموم ونقی
هم بیقمقدر شوص وموص یقانمش اولاندر رحیض
خوش رنکله پك پارلیان فاقع دخی پارلق دلیص
اشراق نورلو پارلمق شمشك یلابیق و میض
آز باقمه لمحه ظرف کوز لمح البصر پك آشکار
هم کورمه رؤیت کورمه‌ده ضعفی اولان کیمسه غضیض
اولمش وازونلق طول هم عرض این درینلك عمق ایمش
هر بر در یك شیدر عمیق اینلو اولان نسنه عریض
شر پرچوق شر ایدیجی کیمسه یرامزلق دعر

خبراوكيم چوق خبر ايده كلمش اومعنايه اريض
تشحيذ اولمش بيله مك هم بيلكى مشحذ مسن
سكين وطلمش ايش بچاق كسكين اولان نسنه رميض
عالمده تاكيم صاغ اولم زبعدن احسان استرم
مادمت حيافى الورى من فضل ربى استفيض

اهل تنعم شكر ايدوب حقه صفالر ايلسون
دايم حسودك قلبيدر رنج حسدايله مريض

طاب كلامى لكم لبس اطيط البطبط

قلبه موافق كلان نسنه يه ديمش البط
پاك نهاد وسخى اولدى جوادو سفيط
حسن اداصاحبى اولدى فصيح وسليط
خلقله خوش امتزاج ايليجيدر خليط
زيركه ديرلر زكى رأيى ضعيفه ضغيط
شاشقنه مفهوت دى احمق اولاندر رطيط
عقله نهى وحجى عاقله داهى دينور
هابت ودلهم دلى عقلى آز اولان سقيط
شهر آى ايمش اولى غره يكى آى هلال
حول ودخى عام ييل برسنه كامل قيط
بمكه دى ضبعه وهم يشكه ضاله
بولده بولوب آلنان نسنه ده اولمش لقيط
قلبك آدى بال ايمش هم طسه بلبال ايمش
قلب صفاسى نشاط اولدى فرحلو نشيط
چوزمه ايمش حل وهم عقده وار به دوكوم
باغله دربط كيم باغلوطوار دربيط
اولدى طور وبحت وش صاف وبولانق كدر

سبل بولانه دى ثعب هم بولانق صو مسيط
عفو ايديجيسن بزى عاصى قولى عفو قبل
انت عفولنا فاعف لعبد سخبط

بيلديكى بو عالمك قطره در اول قطره دن
اولدى خدا علمنك قطره سى بحر محيط

ربنا ادفع عنا الاخباط

صارى كل قرمزى كل اولدى وعاط   ياسمينه دخى ديمش سجلاط
چونكه عدل ايتمه مالى اقساط   حتى احقاقده ياردم الطاط
پك اوزون آدمه ديرلرمش طاط   هم اوزون اولدى طويل وشرواط
شول خلايقكه طاغلمش القاط   اوزاق اولماغه دخى ديندى شطاط
اولدى غوغا غلبه لغط ولغاط   هم اومعناده هياط ايله مياط
قالديرو بده يره اورمق ايهاط   دخى ايندرمه اشاغى اهباط
هم شطط حدى تجاوز ايتمك   ظلم وغدر ايتمكه ديمش اشطاط
داهيه چونكه مصيبت ديمه در   ورطه هم اوبله كاور جمعى وراط
پك بيو كلنمه تبذخ اولمش   هم دخى كبر ايديجيدر نحاط
صقالك پك قبه سى هلوفه   دخى جواق كوسه يه ديندى سناط
قولتوغه آلمه تأبط اولمش   ابط قولتوق كه كاور جمعى اباط
اوغل اوغلى ديمه مفهومى حفيد   ولد اولاد ديده جمله اسباط
خبط ايلك دخى هم ديكيجيدر   ايكنه لر بوردوسيدر سم خياط
كرچه مشهور بشك باغنده   ال اياق باغى مقاط ايله قماط
محتكر صاقليجى زاد وزواد   حنطه بغداى صاتيجيسى حناط
فاره در غفده دبوب وفنقع   قط اركك كديدر جمعى قطاط
اولدى ديوارك آدى جدر وجدار   هم دخى حايط اودر جمعى حياط
قوقودر نكهت وپك طيبى شذا   بحر آغز قوقوسى بد قوقو حطاط
شحمه اذن قولاق يومشاغيدر   قرطه وقرط كوپه جمعى قراط

هم قلاده دخی کردانلقدر
صاقنک ایتمه‌دن افراط اسراف

اویله درلعط کلور جمعی الطاط
فاتقوا عن سرف بالافراط

اوقوماغه یازیدن چوق سعی ایت
که قالور نقشله جاهل خطاط

ظهرت دقتنا فی الالفاظ

لازم اولماغه دینورمش الظاظ
کبرایله یوریجیدر جواظ
سوزی سردسویلمه اولمش اغلاظ
پك عداوت دیمه مفهومی تکاظ
خله دردوست وخلوله دوستلق
فظ اوکیم غلاظت ایله بدلك ایده
دی او بوتماغه انامه ارفاد
انقدام وعجله ایومکدر
توتونه دیرلرایمش دخ وعکاب
آلتك قالقمه سنه دیندی نعوظ
چوق جماع ایتمه‌در اخجاء وحتأ
حفظ ایدك نخبه مزای حافظلر

نسنه درشیء ودخی اویله لماظ
هم بوردکن صالینیجی جیاظ
دخی خوپرادلغه ده دیندی غلاظ
همدخی جنك وجدال اولدی تماظ
بوفادوسته دینورمش تلماظ
شخص بدخوی وهم احمق جنعاظ
هم اویاندرمه‌در انباه ایقاظ
دخی ایودرمه‌در اعجال انکاظ
بی دخان شعلهٔ آتشده شواظ
آنی قالدرمه ایمش هم انعاظ
هرشبه شهوتی اولان جلماظ
احفظوا نخبتنا یاحفاظ

خواب غفلتدن آچلماز کوزمز
ایلیه جمله مزی حق ایقاظ

ان لنا الباری القادرخیرالحفیظ

بخت ونصیبی اولان کیمسه‌یه دیمش حفیظ
حظ نصیب اولدی چون صاقلایجیدر حفیظ
حاجه کرکلو ایمش جمعی حوایج کلور
حوج کرك اولمه‌در لازم اولاندر لظیظ

کوزبکی ناظر وهمدخی انسان عین
کوز بکیده بیوك اولنه دیندی جحیظ
غیریه بکزتمه برنسنه یی اولمش وأم
اولدی مضاهی کبی بکزه ییجیده لحیظ
حبتره در اینجه‌لك اینجه دقیق ورقیق
قالن اولاندر وثیج اولدی بوغونده غلیظ
خاطیء وجانی کبی صوچلویه دیمش اثیم
دائرهٔ شاهدن طرد اولنان‌در دلیظ
اینجه اوزون هیق ایمش عندل اوزون نسنه‌در
هم قصه‌درجوسق واویله دیمکدر عکیظ
نائل خیر اوله‌مز دهرده بدخوی اولان
لا یجد الخیر فی العالم فظ الغلیظ

لحظه بلحظه چالش کسب کمال ایتسکه
اولمیه تاکیم سکاکیمسه شبیه ولحیظ

فهذا عین فوز نافع للناس بل انفع

وجودی اعتدال اوزره اولان رعراع وهم رعرع
بزیع اولمش ظریف وتازه غایتده کوزل اروع
غدیره دیندی صارقان صاچه پك چوق صاچلیدر افرع
باشی طازلق اولان اصلع دخی کل باشلیدر افرع
قصاجق بویلو ذاتده حقیر اولان ایمش زوبع
دخی احمق اولوب هرکوردیکی شخصه اوبان امع
خبیث آدم ایمش السکع الی قطع اولنان اقطع
قولاغی بورنی مقطوع اولنه دیمش دخی اجدع
صویی اوتی زیاده چوق اولان یرآدیدر مربع
دخی حیوانلرك اوتلایه جاغی یرایمش مرتع

نه برده اولسه خانه ربع ایمش جمعی ربوع ارباع
صفای نوبهار ایچون اولان منزل دخی مربع
دینورمش المعی و یلمعی و لوذعی جمله
زکا اصحابی اشخاصه زکی قلب اولدی هم اصمع
مخادع الدایجی مکر و حیله خدعه اولمشدر
اوکونه مکر و حیله صاحبی کیمسه دخی خیدع
ضرر ایتمز دیمك مفهومی گرچه لا یضر اولمش
دخی هیچ فائده ایتمز مآلی اولدی لا ینفع
زبد قیمق لبن رسل و علوق اولمش سودك آدی
مذیق آنك صو قارشمش اولانی خالصی مقنع
نسانك باشنه باغلادیغی مندیلدر معجر
خمار و مقنعه باشمق بوز اورتیسی پچه برقع
ایشتمك استمكدر استماع و سمع ایشتمكدر
سمیع ایشیدیجیدر هم قولاقدر سامعه مسمع
فقیردر هر حریص و هب قناعتکاردر زنکین
فقیر کل ذی حرص غنی کل من یقنع
ضمیمتان غنای قلب کنزندن دخی فورقه
غناء القلب کنز فاغتنم منه و لا تخشع

بنم اول عین عرفانکیم دلم دریای معنادر
بوکونه فیض جاری یه آنی حق ایلمش منبع

ان الانسان هلوع منّاع

اولدی معناده عقارات ضیاع	تلف اولمق دخی مفهومی ضیاع
بقعه بر پارچه زمین جمعی بقاع	هر یانی باغچه لی بلده مذراع
کیله در کیل و دخی اولچك صاع	هم قولاج باع و دی آرشونه ذراع
بك عذاب ایتمکه دیمش اجداع	دخی زندانه قومقدر اجذاع

بضع کس وطی و حشا ارعط جماع	هم جماع ایتمه دخی بضع و بضاع
ایکیشر هم اوچر ایله دردر	اولدی مثنی و ثلث و رباع
ممه امزیریجی عورت مرضع	ممه اممك دیمه در رضع و رضاع
متعه دی فائده لی نسنه یه هم	فائده خواهشیدر استمتاع
هم ودیعه شو امانت قونیلان	دخی ویرمکدر امانت ایداع
دی چناق چولمکه اوغاب دخی	جمعه قصعه چناغ جمعی قصاع
دبندی مزاح لطیفه کویه	نکته دانلقله ظرافتده بزاع
سوزی بی رابطه یکشاق ثرثار	سری فاش ایلیجیدر مذیاع
سبع گرچه یالیلی قورده دینور	رنجی جانوران جمله سباع
طوقلغه دیندی شبع طوق شبعان	هم طویرمق دیمه اولمش اشباع
مبدع احداث ایدیجیدر یوغیکن	یکیدن ایتمه در ایجاد ابداع
رقعه بر پارچه ایمش کاغددن	دخی بز پارچه سیدر جمعی رقاع
جمعی اعصاب سکیر اولدی عصب	هم ایلك نظم و ایلك آدی نخاع
فضلا کون کبیدر پرتو ایله	فاولوا الفضل کشمس بشعاع

دکلمه اهل ریا سمعه سنی
ایتسه ده صورت حقدن اسماع

ان ترصیع کلامی لمعان لبدیع

میوه اغاجلری چوق موضع دلجوی بقیع
دخی تورفنده سی باشوره اولان میوه بدیع
قیش شتا صیف یاز اولمش کوزه هم دیندی خریف
وقت جمعیته موسم دی بهار اولدی ربیع
صبحدم طاك یری آغارمغه اسفار دینور
هم او وقت اولدی صباح و فلق و فجر و سطیع
اویوماغه هم اویانماغه تهجد دیمش
اویقوسز اق سهر اولمشدر او یوتمق تهجیع

سجع شول قافیه‌لی سوزکه فواصل کبیدر
سو یلمك اویله مقفی سوزی اولمش تسجیع
قورقیوب کندوسنی جنکه اتاندر عائط
یك یورکلوده شجاع وهم اومعناده شجیع
صاتیجی بایع آلم صاتیمده دیندی مکاس
بیع هم صاتمه هم المق صاتیلان نسنه مبیع
اسکی اثواب رعایل وخذافل اولمش
یمه‌لی اولدی مرقع یمه اورمق ترقیع
بدقوقار اهل جهنم یکی آتشدن
چولده هم برقوری آجی دیکنك آدی ضریع
برشرف رفعتله دهرده ایچق عالم
انما العالم فی الدهر شریف ورفیع

صانعك قدرتنی فکر ایدرك خشیت ایله
کارو بارك اوله هر بار مدد حسن صنیع

غاب من اعشقه الان وفی القلب رواغ

وقدیك دوکمه هلاك ایتمه‌در اهلاك ایتاغ
جش دکنك ایله دوکمك دخی اورمق اقشاغ
سرح وتسریح دخی بعث کبی کوندرمك
هم ایرشدرمکده دیندی بلاغ وابلاغ
تازه‌نك تویسز بدر امردو نوخطی طریر
دخی شایل دلی قانلوسی یکندر برزاغ
صب ایمش وکه دخی سکب ودوکلمکده سکوب
اولدی منصب دوکولمش صویی دوکمك افراغ
جشع واعوال حریص اولمه ایمش اسنیه‌رك
دخی هم استه‌میوب ترك ایله قورتله فراغ

بو نغمه‌در بلع کبی سلج وتزقم سریط
چینه‌مك مضغ ودخی چینه‌نلان نسنه مضاغ
بیله زنك آدی سوار اولدی آساور جمعی
هم قیومجیلغه دیدی صوغ وقیومجی صیاغ
علق وهم ملق وود ومقه سومکدر
سوکی حب اولدی دخی کیز اوجه میل ایتمه رواغ
مشك وش زلف نکارم که مشامه خوشبو
صدغ لیلای بر باه کمسك ادماغ

نو روش لمعهٔ عرفانله پرتو یاب اول
نار رشکیله اوله سینهٔ حاسد پرداغ

تعفا فانابنظم لوراه یمدح الوصاف

دینور چوق ماله حلق ومالی آرتوب وکه در احراف
دخی هم مال ونعمت چوقلغیله آزمه‌در اتراف
تکبر ایتمه تجخف وکبر ایدن جفاخ هم تجخف
کیدرمك هم یقیپ اولمق دیمك مفهومیدر اجحاف
یلی قرآنده اولمش قوم عادك شهرنك آدی
دینورمش اکری بوکری قوم یغلار بنده احقاف
عرف اعراف کلمش جمعی بوکسك قوم ایمش عرفه
دخی جنت جهنم آره‌سنده سور در اعراف
تقدم ایلمك زلف وتزلف ازدلاف اویله
یقینلق منزلت زلفی یقین ایتمك دخی ازلاف
کلین خاتونی ارسال ایتمکه هم خانهٔ زوجه
دینور زف وزفاف وازدلاف وهمدخی ازفاف
شغف قلبی محبت یاقه‌در مجنوندر مشغوف
هوی عشقیله سومك تابع اولمق دیمه‌در ارداف

دبتور مهمانه ضيف وهم اكا اويوب كلن ضيفن
دخى شول كيمسه كيم چوق چوق ضيافت ايليه مضياف
سدف ظلمت هم آيدنلق ايمش اضداد دندر بو
كيجه اولمق قرانلق همدخى موم يا قمه‌در اسداف
عيالى ايتمه‌ده انفاق تقصير ايتمه‌در تقتير
زياده نابجا صرف ايلمك تبذيروش اسراف
بقيلرده اولو ر طرزنده اكلندرمه‌در تسويف
اسف پك غصه لنمقدر طارلتمقدر دخى ايساف
ابابيل اولدى فرقه فرقه قوشلر واحدى يوقدر
شوقرلانقج كه اولرده ياپرلانه آدى خطاف
عجايبلر خبر ويردى برين بابلده كوردم بن
خبر وير بجى فالجى غيبدن كاهن كبى عراف
رجامز صوچ باغشلامقدر اللهدن كرملرله
رجانا من اله الخلق عفو الجرم بالاعطاف

نه مشكل اولديغن بو التزاميله تناسبلر
ايدرلر اعتراف البت اولانلر صاحب انصاف

ربنا الله الى الخلق رحيم واطيف

لفظ ومعناده سوزى بوزمغه ديمش تحريف
هم كتاب ايچره خطا ايتمه‌ما لى تصحيف
خبز ايتمك دخى شول كرده دينن يوفقه رغيف
طويه جق مرتبه اكل ايتمه‌مك اولمش تجبيف
اجرت ايله طوتيلان كيمسه آجيراويله عسيف
مردوزن خدمت ايديجى اولنه دينلدى وصيف
هم تحنف حنفى مذهبى اوزره اولمق
استقامت ايله مسلم اولان آدمده حنيف

ابولك ايديجى محسن حسنه ايلكدر
يرامز حاللو اولان كيمسه يه ده دينلدى ظليف
اكسك اولچكله صتان كيمسه مطفف اولمش
ازاجق نسه به هم اكسك اولانه دى طفيف
دوستلق اولدى موالاة ودخى دوست سجير
همدخى مونس اولان همدم ايمش الف واليف
عقلى آز اولمغده سخف وسخافه دينلور
دخى عقلى آز اولان كيمسه يه ده دينلدى سخيف
رطب ويابس قورى ياش اصلاديلن نسنه نقوع
دينلدى ياش ايتمكه ترطيب و قورتمق تجفيف
قولاغك آدى خذنه كوچكيدر قنفا
كوپه‌در شنف آنى طاقمده قولاغه تشنيف
دينلدى بيلدرمكه ايذان دخى ازكان اويله
نجده‌در علم كبى بيله بيليجيده عريف
جهلا فخرى همان اسكى بكى ماللده‌در
افتخار الجهلاء بتليد وطريف

ايله آدابه رعايت كه كرانقدر اوله سن
مجلس اهل معاليده صاقن اولمه خفيف

هو الكريم فمنه رجاءنا الالطاف

كتورمك يرينه وعد لطفنى اخلاف
اوكونه وعده وفا ايتمه يجيدر مخلاف
رسيعه جائزه‌در دينلدى بخششه جدوى
باغشلامق هبه‌هم وهب ايمش دخى اطلاف
معونه عضد وهم انجاد ياردم ايتمكدر
ايدوب مساعده حاجت بتورمه‌در اسعاف

هم ادم سمل ایکی آدمی بارشدرمق
بری بری ایله ایتدرمك الفتی ایلاف
بوجه بنایه دینور عفی وصرح ومجدل کوشك
دخی دی چاردغه غرفه که جمعی کلدی غراف
دینلدی عصف اکنه هم ینلشه ما کول
فتی بل اسمه ظهور ایتمه‌در اکین اعصاف
دی جانه مهجعه دخی هم بورکده کی قانه
عبیط دم کبی قاندربرون قانیده رعاف
سلافه‌در صقبلن نسنه دن چیقن اول
شرابه هم اوزومك شیره‌سنه دینیدی سلاف
رطیب یاش دخی بله رطوبه یاشلقدر
یبوست اولدی قوریمق انك کبیده جفاف
شوآلده‌ن کشی مغبون وغبن آلدانمق
حسابسز کوتوری صاتن آلمغه دی جزاف
دی خصف چاریغه هم چزمه آدیدر جرموق
مداس وقفش پابوجدر پابوجیدر اسکاف
کوزلجه خویلرایله سنده پاك اوصاف اول
فکن بحسن خصال مهذب الاوصاف
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات
معارف اهلنه ایتدم بونی دخی اتحاف

بزمده بیلسه یکمز انلرك اثرلبدر
کبروکلانلره برشی براقامش اسلاف

فافنا فاق علی کل جبال الآفاق

خطبانك سسی خوش کندو بلیغی مسلاق
اوبله هم خوب ادا صوتی بلندی سلاق

طاتمه‌در ذوق وذواق وهم اومعناده مذاق
فتی محزون وملول آدم ایمش هم ذواق
فتی پك کولمه‌در ازاق وهم اوبله اهزاق
اغلامق محن وبکا اولمش انك کبی اماق
پك چاغرماغه‌دی معلال وهم اوبله اضلاق
اولدی الکلك قوشی لقلق دخی سسدر لقلاق
اعتبار ایتمك اکراهله دحق وادحاق
هم تخاصم کبی دشمنلك ایدشمکده تحاق
عورتك مهرنه آغرلغنه دینیدی صداق
دخی چوق عورت آلوبده بوشیاندره طلاق
دینیدی عطبول هراعضاسی موافق قادینه
کل خندان کبی پك خوش کولیجیسی مهزاق
حیزبون حردبه قوجه قاری ماننده عجوز
ناشزه فحله ادبسزلری کبیم بداخلاق
دوکه دفق اولدی دوکولمش صوده ماء دافق
دوکیجی کیمسه‌ده مهریق ودوکولمش مهراق
شهر ایمش بحره بلد بهمه مدینه کبی هب
کویه‌ده قریه کبی کفر دینور هم رستاق
حالدن حاله دیمکدر طبقا عن طبق
اولمه‌در بربرینك اوستنه قات قاتده طباق
راحه ال آیه‌سی یدال بیلك آدی مرفق
اپاغه دینیدی قدم انجکیده اولمش ساق
سبق اوکدل دیمه‌درکیم یارش اربابی آلور
ایلرویه کیجی کیمسه یارشده سباق

ملأه مفهومی زکام وهم اومعناده ضناك
اوکسورك آدی سعال انجترغه دیندی فواق
مأ فه‌در انجقره رق آغلمه ماثق احمق
کوز پیکاری دخی ماق اولدیکه جمعی آماق
حاسن آیدر دخی صولك کیجه سنه دیندی سرار
هفته اسبوع ایمش آی اخری اوچ کونده محاق
مضمحل اولیجی مفهومی زهوق اولمشدر
مضمحل ایتمکه اولدرمکه دیمش ازهاق
کورنقصان ودخی حور زیاده دیمه‌در
قورقودر خشیت وغایتده فقیرلك املاق
جان بقاپاسی تنده قپاق سدرمق
قوت یومیه ایمش بلغه اومعناده رماق
خام تکلیف ایله تعجیزه دینورمش تأویق
چوق زیارت ایله ثقلت وبر بجیدر معفاق
خنفه شول ایشکه آنك فاعلی غایت اوتانه
بك عجیب ایش دخی فلق ایشلمك آنی افلاق
نکرمز خلقه افاضه ایدیجی رزق کثیر
ربنا الله الی الخالق مفیض الارزاق

ایتمه وهبی قوالکی غیری قپویه محتاج
باب ارزاقی سهولتله آچوب بار زاق

قد توکلت علی الله ولی التوفیق

خلق خوی خلق یراتمق دخی اوله تخلیق
تام الاعضا یرادلمش اولان آدمده ملیق
سوزی غایتده بلیغ اولنه دیرلر منطیق
همدخی تیز زبان ناطقه‌لی کیمسه ذلیق

اولدی

اولدی ماننده طحون اون آدی هم اینجه دقیق
اینجه ایتمك دخی یومشاتمغه دیمش تدقیق
شق دیمش یاریغه یارمغه یرتمق تخریق
فتق وتفتیق دخی یارمه مثال تفلیق
کوز آچوب دقتله باقمغه دیرلر تبریق
متصل کوز دیکه‌رك باقه‌ده اولمش ترمیق
پارلق اولدی بروق وهم اومعناده بریق
دخی پارلق قلیجه دیندی اومشهور ابریق
چادره خیمه سرادق دی سراپرده‌یه هم
پرده درخدر وروان آبده چکمك ترویق
الی اوز اوسته‌یه شعباذ دی هرصنعتده
حاذق استاد اولان کیمسه دخی لبق ولبیق
بسلمك تربیه بسلنمه تربی اولمش
بسلمه ناز ونعیم ایله مألی تفنیق
هم بزنمکده تزینکه تزوق اوله
زینت ایتمك دخی مفهومیده اولمش تزویق
شبتعور آرپه‌یه دیمش دخی مشهوری شعیر
هم قضیم آت یمنك آرپه سیدر اوله علیق
بك محبت دیمه مفهومی ایمش عشق وعشق
اولدی وامق دخی عاشق قتی دوشکون عشیق
امرحقدن طشره چیقمه ایمش فسق وفسوق
دائما فسق وفجور او زره اولاندر فسیق
حکمه شایسته اولان عدله انجق حقدر
انما الحق مع العدل الی الحکم حقیق

اباوه كويان زمانه بكا تقليد ايده مز
شكر كيم حقه بنم عصرده اهل تحقيق

نظمنا الكافى يبسط قد كفاك

اولكه عشقكده سنك من فى هواك
قنده كورر اوسنى اين يراك
عاشق اولدى شوقله كورنسنى
كان صبا بالغرام من رآك
يا خليلى اى بنم پك سوكيلم
كوريرم بر كون سنى يوما اراك
سن كلور ايسك بكا لو جئتنى
سا كه جانمدر فدا روحى فداك
سندن آيرلمق بكا اولدى غموم
كان لى الاحزان منك الانفكاك
ماشهدناه بز آنى كورمدك
سويله كيم سكا قل من اتاك
ربم اولديسه بو قول عاصى سكا
ذلك العبد الهى لو عصاك
سندن اوزكه يوق اصلا معبود ورب
ماله رب ومعبود سواك

اختيار ايسم دخى بى اختيار
تكيهٔ عشقه صوينندم پير پاك

انت لا تقلب منى قلبك

طمس وطسم ايكسيده محو ايتمك
جذب وجبذ كذه مألى چكمك

عوطب وعو بط ايمش داهيه پك
بتل وتبل ايكيسى اولمش كسمك
عجع معج ايلمك اولمش سرعت
سرطع طرسع اول يوريدى پك
قارپوزك آديده بانطق نبى
اولدى بطيخ ايله طبيخ ديمك
جبذ مقلوبى ديمشلر مدحك
ايكيسنكده مألى اوكمك
همدخى كرسف وكرفس پنبه
حت ومحت اولدى صجاق كون ديمك
عقعقه معقعقه سوزصاو قاريشق
عسلطه عسطله بد سويلمك
ثلطمه ثملطه دركو شكلك
فطس وطفس اولدى هم آدم اولمك
جاه مقلوبى ديمشلر وجهك
ابن حاجب ديدى اويله كرچك
لغت اربابى خلاف نحوى
بويله رقلب ديمشلر بى شك
بو مثللولرى يوق قرآنده
اودر افصح آرايوب چكمه امك
سندن اولك كلدى محقق اوبزه
هو قد جاء الينا قبلك

عربك بويله عجايب لغتن
معرفتدن صايلور اوكرنمك

ضاع عمر الحكماء بظنون وشكوك

دیندی مأفون كبی عقلی ضعیفه مأفوك
نوك احمقلق ایمش احمق اولاندر مأفوك
عورتك زوجنه بغض ایدیجیسی اولدی فروك
ارككه شوقی زیاده اولنه دیندی هلوك
زهره درپك آق اولان نسنه مهق اقلقدر
پك قره نسنه‌ده ادجن كبی اولمش حلكوك
ابتدا طوغمه‌سی اولمش كونشك كرچه بزوغ
ایرمه‌سی وقت زواله هم آنك اولدی دلوك
دیدیلر زنكنه ثروان وقنا زنكنلك
فقر صعلیك وفقیر اولنه دینمش صعلوك
خسته اولوبده ضعیف اولمه ایمش دنف وضنأ
خسته‌لك ایله ضعیف اولنه دیرلر منهوك
جمع رهن اولدی رهان رهنه براقق ارهان
رهنی قورتارمه هم آیرمه ایمش فك وفكوك
سافل الحق دیمه‌در ذل وعنو الحاقلق
یوجه‌سامك دخی یوكسلكده دیندی سموك
سمت ومورد یول ایمش قوملق اولانده حباك
طره‌جق طاغ یولی خانق اولو یول یولده ضحوك
معتبردر سوزمز كیم اودكل شبهه‌لی سوز
قولنا معتبر لبس كلام مشكوك

هنزا احسانله احراری قول ایتمك بوخسه
بنده اولمز كرمك كورمسه عبد مملوك

لام من يحسد فى نظم كلامى كلأل

خوی سجیه كبی خصلت كه كلور جمعی خصال
دخی اخلاق وعلاماته دینورمش اسال

مرسلات اولدی ملكلر دخی یللركه ریاح
فرقه فرقه دیمه مفهومیده اولمش ارسال
خیله ظن ایله خیلوله هم اول معناده
دوشده تشخیص اولنان نسنه ایمش طیف خیال
اولدی مسرور اولان كیمسه فرح كبی زعل
دخی بركیمسه‌یی شاد ایتمكه دینمش ازعال
عیمه مالك ایوسی فیء غنیمت اولمش
هم غنایم كبی اموال غنیمت انفال
ایولك بر وصلاح وپك ایولكده افق
ویرمده درنعمتی هم حقی ادادر ازلال
سوری سرب ودوه قویون سوریسی اولدی رسل
رعله درآت سوریسی كلدی آنك جمعی رعال
تنبله موجل وعفشل دیدرخیل كبی
ایشدن آواره اولان كیمسه‌یه دینمش بطال
قفتانه قدعه مرازه دی غلاله زبنه
كوملكه دیندی قبص ودخی اوپله سربال
یقادر جیب ویكه كم دی جمعی اكمام
ذیل اتكدركه كلور جمعی ذیول واذیال
الحچولاغه اشل دیندی طوپالدر اعرج
عرج اقساقلغه دینمش كه اومعناده خمال
زلزله قدرت باری ایله یر دپرنمك
یری دپرتمكده دیندی تزلزل زلزال
بابانك همشیره‌سی عمه قرنداشیده عم
انا همشیره‌سی خاله طایده اولمش خال

سمزی ربحله و سبحله درنسوانك
پك كوزل دیمه مألی دخی اولمش جمال
زوله غایتده ظرافتلی اولان خاتوندر
دینـدی نازلنمغده دل و دلال واد لال
خوب نسوانله صحبتده تغازل اولمش
بعل زوج اوپنامه سی زوجه عورتده بعال
چوق طوغورمقده تنوق اولدی حبالی كبه لر
كبه لكدر حبل وهم كبه ایتمك احبال
قوجه لق اولدی هرم پك قوجه لق افسنان
پیرلك ایله جماعدن دخی قالمق حیقال
دیشیسی عیروكیك شادن وظبی اولمش هم
یوریسی اولدی جدایه دخی یعفور وغزال
اوجبـلق اولدی نبـاله یاپیجسی نابل
قوس یای نبل اوق اولمشكه كلور جمعی نبال
تكرمز قوله كرم ایدیجی چوق لطف ایدیجی
ربنا الله الی العبد كریم مفضال

یا یمـا لانه كرم قیـل نه قـدر قابل ایسه
وار ایكن الده همان فرصت وقت اقبال

هو الكریم الینا عطاؤه المسؤل

خیانت ایتمكه اغلال كبی دینلدی غلول
الی آیاغی اولان قیـد و بندده مغلول
دنائت ایله رذیل اولمغه دینور مخسول
شوعقلی ناقص و پرعیب اولان ایمش مدخول
شوكیم جهانده بی قدروشان اوله خامل
اوكونه شهرت وشان اولمق مألی خمول

دینلدی سافله هرنسنه نك اشاغیسی
دخی هم اوبله دیمك سفل ایله سفال وسفول
جرب اویوزه دینورمش حصف قوری كجیك
چبانده دمل و بثر اولدی هم سكل ثؤلول
ارامل اولدی مساكین وش فقیرلرهم
طسه ملاله قسا وتلوكیسه مل وملول
دینور اونتمغه نسیان اونودیجی ناسی
مآل غفلت ایمش ذهل انك كبیده ذهول
نسادن ایلیوب بو جهانه هیچ رغبت
خلوصـله متوجه اولان خدایه بتول
عزب دی ارككه طول عورت اولدی ارمله هم
تأهل ایتمه در احصان و ازدواج واهول
نساده موضع معهود سرّ و حرّ اولمش
رجالده اولانی ایر و عجـر دوغرمول
وجوده كلمك ایمش بوغیكن مآل حدوث
دخی قدیم دیمك اولدی عدمل وعدمول
اوعفو ایدیجنك اولدی امید عفوی بزه
هو العفو لنا كان عفوه المأمول

تجاوز ایله حدی نصیحت ایله قبول
جهانده تا اوله سن حسن حاله مقبول

نظمنا الموجز ماقل ودل

شاشی كوزلویه دینورمش احول | انتقال ایله ده اولدی حول
قصه جق بویلویه دینمش حنبل | هم اوزون بویلو اولاندر هرجل
پك قدیمه ازلی دی هم ازل | لم یزل اویله دیمك كالاول
ایشلدیكندن اكا صورلمزا یعنی | لا یسئل عما یفعل

آل اولاد و عبا له دیمش — اولدی خدام گروهیده خول
حل بل اولدی حلال ایله مباح — دینلدی مبذول ومباحه مسجل
سل سیف اولدی صیرمق قلیجی — قلیجك کسکنی اولمش مخضل
هر اذیتجی مضر اولدر بلور — کل موذ ومضر یقتل
اولدی پك قورقوجی کیمسه اجفیل — قورقغه دینلدی جبان وش زمل
صاغریلی عورتی کورسك دی ثقال — دخی مأکم کیمیده صاغری کفل
شامه دیمش بکده ده خال کبی — بکاری چوق اولان آدم اخیل
کچیدر عنز ودخی جفر اوغلاق — قیونه شاة دینور قوزی حمل
پره یه دینلدی براغیث دخی — کهله نك آدیده اولمش قمل
اولمش اجذال سوندرمك هم — دخی شاد اولمغه ده دینلدی جذل
هذیان سویلمك اولمش اخطال — قول فاسد دیمه مفهومی خطل
احتیال ایتمکه دیمش حیله — دخی پك حیله ایدیجی احبل
دی اوتاندرمغه تخجیل اخجال — هم اوتانمق دیمه‌ده اولدی خجل
مختصر سوزله کفایتلندك — اکتفینا بمقال مجمل
بری دوشدکجه محلکوی اوله کور — سوزه آتلمه‌ صاقن تا بمحل

فاشکر وا نعمة رب بغداة واصیل

برقوناق پردیمه درمرحله هم کوجده رحیل
دخی کوندرمه‌ده ارحال وش اولمش ترحیل
ایتمه‌ در آدمی منسوب ضلالات تضلیل
دینلدی پك آزمش اولان شخص خبیثه ضلیل
پك لطافتلی اولان حسن کلام اولدی رتل
واضح وروشن اوقومق دخی اولمش ترتیل
سلسبیل ودخی کوثر ایله تسنیم اولمش
جنت ایرمقلری آقندیلی موضعده مسیل

فضل معناسنه در نبل ونبالت چونکیم
قدر والا ایله ممدوح اولنه دینلدی نبیل
نطفه کیم مایهٔ تولید سلاله دیمش
بابا ناجل ووالده نجل دی مانند سلیل
خلعه جی اولدی مخلل کده ألی معلوم
زوجه مفهومی حلیله قوجه یه دینلدی حلیل
کوزله روح وحسن دینلدی کوزللکده قسام
اولدی نازلنمه تسحب دخی اویله تعویل
زینته زبرج ونبقه دینلور یعنی بزك
هم بزنمکده تحلی دخی اویله تسویل
زامله شول دوه کیم یوکجی متاعن کوتورر
راکبك آردنه بینمش اولنه دینلدی زمیل
زبل سرقین کبی فشقیه دینورمش اما
دینلدی زنبیله ده زبیل واومعناده زبیل
شکر ایله بزآزه قایل اولورز احساندن
نحن نرضی من الاحسان شکورا بقلیل

علمه حمد ایله که وهبیٔ الهی او کرم
نه قدر عالم ایسك جاهلی ایتمه تجهیل

حکمة الله متی تدرك کنهها بعقول

پك دنی کیمسه رذال ودی خسیسه مرذول
دخی هم اویله دنی ناکسه دیمش مفسول
عاقل اوصلو به دخی دینلدی بیانی یکیده
عقله باغ بند کبی عقلی چوق اولانده عقول
بهل آزماله دینورمش دخی لعن ایتمکه ده
پك کولیجی هم اولان خبری چوق آدم بهلول

دیمش ارکك دوه یه فحل وفحیل اما کیم
مطلقا ارککده فحل دینور جمعی فحول
اورمدجه بوریمز آنك آدی ضاغن ایمش
طوارك آدمه رام اولنه دینـدی ذلول
سمزه دیندی سمین اولدی سمز لکده سمن
هم آریق اعجف ومهزول آرقلقده نحول
قارشوسنده برینك طورمق اباغ اوسنده
اوتورر کیبی یاپشمق یره هم اولدی مثول
فصل ایمش کسمه چوجوغی ممه دن کسمه فصال
قطـل هم قطع کبی کسمه کسلمش مقطول
فقد وفقدان دیمه‌در ضـایع ایدوبده آرامق
اولمغـه غائب ونابود دخی دیندی افول
کسعی کیبی پشیمـاندر ابد هر ابویجی
نادم کالکسعی ابدا کل عجـول

چیقمسون آدم اولان طشره یه اصلا آندن
بیله لم قدرینی جنت کبیدر استانبول

مالنـا مال سوی نقد الکـلام

درکنك آدی عنان یولار زمام — قوسقونه دیمش ثفر قولان حزام
جـله بر یوزنده اولانه دخی — انس وجنه خلقه هم دیندی انام
چوق اولان هر نسنه دن جم وجمیم — جمعیده کلمش جموم ایله جمـام
طورنه کرکی وحباری طوی قوشی — دیشیسی عاله دوه قوشی نعام
قـلة الاکل وقتـانه آزیمك — قوری اتمکدر عشم قاتق ادام
ماشه محشه هم دخی ملقط اودر — واهجه آتش یالکلانمق ضرام
یوزی اوزره دوشمشه منکوب دی — عاجز اولاندر جهوم وهم عبام
دی کنهکار اولنـه آثم دخی — هم کناهکده جز اسیدر اثام

جـام نیشابورده بربلده هم — سمیدن اولان قدحده اولدی جام
حق بزه می ایچمکی قیلدی حرام — حرم الله لنـا شـرب المـدام

هر ندکلو وار ایسه سهو وخطام
اومه‌رم معذور اوله عندالکرام

نحن لانعرف الاسماء هوالرب علیم

خوب سیمالی کوزل یوزلو اولان کیمسه وسیم
کل نوخنده کبی خوش کولیجی اولدی بسیم
اصلی غایتده دنی نفسی بخیـلـه دی لئیم
لوم ولومه قنـاءی همدخی اویله تلوم
اولواق فخم وسلا سللی سوزه دیمش هم
دیندی تعظیمده اجلال وهم اویله تفخیم
هم زعامه اولولق دیندی کفیل اولمغده
سید القوم کبی اولمش اولو کیمسه زعیم
اولمش اتبـاعـله خدام مأ لنده حشم
کندودن خوف اولنان اوتانلان کیمسه حشیم
ذوشکیمه اوکه سرکش اوله هم نفسی شدید
شکم ایمش رشوتی ویرمك هم اصرمقده شکیم
یك غلیظ اهل جفـا کیمسه عتل اولمشدر
قومك ایچنده کی بیکانه خبیث اولدی زنیم
هشم ایمش برقوری شی قرمه دخی باش قرمق
قوری اوتکده قرلمش اوفخی اولدی هشیم
کوتولك اولدی سماجه یره مزلقده خبول
دخی یك ظـلم ایدیجی کیمسه غشوم وظـلیم
سب ایمش سوکمه سوکشمکده تشاتم اولمش
شتم هم سوکمه لقاسی بد اولان کیمسه شتیم

عزم ایمش ایتمکه بر نسنه یی قطعی نیت
هم عزیمت دیمه در اویله اومعناده عزیم
اکلاق اولدی تفرس دخی درك وادراك
حازم اول کیمسه که رشد اوزره اوله اویله حزیم
دیدیلر بعضلری قریهٔ اصحاب الکهف
بعضلر لوحهٔ اسمالریدر دیدی رقیم
کلدی تصغیری ابیره نه غریب استعمال
اعجمی لفظیدر اولمش علم اول ابراهیم
فصم برنسنه یی قاتمقدر آیرمقسزدن
انفصام اولمش آنك کبی هم اویله تفصیم
چورو که دیندی رفات وچورومشدر مرفوت
چورومك رمه ونخر وچورومش نسنه رمیم
هم فقیر ایتمکه یوق ایتمکه اعدام دینور
مالی یوق کیمسه ده معدم هم اومعناده عدیم
قره کولق دیمه غیهب که غیاهب جمعی
قرا کولق کیجه یه صحمه دخی دیندی صریم
غلمه در شهوت وشوقیله اولان حرص جماع
اشتهاسی اکا غایتده زیاده غلیم
کبه خاتونلرك آش یرمه سنه دیندی وحام
آنلره خواهشی اولانی یدرمك توحیم
حمه اولدی کومور آدی توتوندر یحموم
دینلور هم حممه اولدی صجاق صوده حمیم
افعه در عین و دخی قلبده زیف وستوق
دیدیلر پاکه نقی خالص اولان نسنه صمیم

پك

پك مسن آدمه قشعم دینلور کرکسه ده
هم عمل مانده اولان پیر کهام اویله کهیم
دهرده مردم بدخوی حقیر و مذموم
رجل العارم فی الدهر حقیر و ذمیم
نوادادر که یازلدی ایکی یوز اون درتده
آتمه یابانه صانوبده بونی کهنه تقویم
پیرلکده بنی بو کونه ایدن تازه زبان
همت عالیهٔ حضرت سلطان سلیم

هو الرحیم الی العبد یغفر الاثام

شهامه قلبی قوی اولمه هم زکاسی تمام
فخامه در اولولق هم اولو کشیده همام
ابل دینور دوه یه اور کجیده اولدی سنام
شموخ ایمش یوجه لك هم آنك کبیده سنام
مقدمه دینلور اولك بلوکه عسکردن
دی آرده خلف وامام اولك هم اویله در قدام
مقامه مجلسه دیمش دخی جماعت ناس
مکان مقام دیمك جایکهدر اویله مقام
سمز اولان دخی یاغ اکانی سونده شحیم
دینورمش اث یاغنه شحم آنی صتان شحام
مسومه کودیلان آتلره دینورمش هم
کزن طوارلره مرعالرنده دینلدی سوام
طوار که اوتلیه یابانده سائمه اولمش
بها وقیمتی سویلشمه نك مآلی سوام
بلازی جوزل ودیمش کورجنه ورقاء
بیان کورجنك آدیده یمامه یمام

کورجك آدیدر صانمه یالکز زیرا
بوغازی طوقلی هر برقوشه دینلدی حمام
اوقو اوزاغه کیدن یای ایمش طعورورکوض
نصیبه هم اوقه‌ده سهم دینلدی جمعی سهام
جسدله بربرینه اورمه‌در مصادمه هم
طوقوشمه صت و تصادم آجمه‌در ایلام
اوکیم توکل ایده حقه قاوشور کرمه
فن توکل لله رب صادف الانعام

باقر افندینك حال وشاننه اتباع
سن اول ادیب که اهل ادب اوله خدام

یصل العرش مع الحزن دعاء المظلوم

بوغازك دینلدی یمك وتمه یرینه بلعوم
بلعمه بوتمه بوغازدر دخی حلق و حلقوم
اسب جبریل دیمش صاحب ناموس اما
جوهری جمله ملکلر آتنه دیر حیزوم
ام کلثوم ایدی بك بنت رسوله کنیه
یوزی چوق اتلی اولان کیمسه‌یه دینمش کلثوم
قرم ایمش شول دوه کیم حفظ اولنورمش دول ایچون
قومك اولوسنه‌ده قرم دینور جمعی قروم
جذم هرنسنه‌نك اصلی کوککی معناسنه‌در
جمعیده کلدی اقانیم دیمك اصل اقنوم
اخدم ومخدم ایمش صاحب اتباع و خدم
دخی جن تابعه‌لی کیمسه‌یه دینمش مخدوم
آدمه تابعه شول جندن اولان تابع کیم
قنده اولورسه برابر اوله بروجه لزوم

اونك

اونك اولجه ظهور ایلیه‌نی اولدی رشم
شول چیچك کیم ایو آچلمامش اوله برعوم
چون سدوم اولمشیدی قریه‌سی قوم لوطك
آنلرك حاکم پرجوریده قاضیٔ سدوم
پك اوغورلو ایمش ایمن هم اوغورسز حطبا
نامبارك دیمه مفهومیده مشؤم و مشوم
رجم قتل ایتمه دخی طاشلامه معناسنه‌در
اویله رجم اولنه دینلدی رجیم ومرجوم
میوه‌سی رأس شیاطین کبی بر اهل جحیم
قعر دوزخده برآتشدن اغاجدر زقوم
خلقله الفتی چوق ایلمه مذموم وقبیح
کثرة الخلطة بالناس قبیح مذموم

علم دریادر آنك آل ایو ایجولرینی
یوخسه ممکن دکل انسانه کوره جمع علوم

قل ما نعرفه الله تعالی اعلم

اولدی حزنیله ندامت دیمه مفهومی سدم
هم پشیمانلغه مانند تندم دی ندم
طارقنه دینلدی تنق کیملی حنق خشم اضم
پك غضبناکه دی عتراس وغضبدر ضمضم
غیظ ایمش کیزلی غضب کظم آنی هضم ایتمکدر
کاظم اولدرکه سکوت ایلیه جمعی کظم
لطمه سیله دخی لطم اولمش آنی اورمقده
هم طبنجه اورلان یوزه دیمه خد ملطم
شششنه عادته دینمش دخی خویه طبعه
یلانك ارککی هم برکسك آدی اخزم

نحیب وغراره قرون ایله رعوم اولمش روح
نسمه جانه هم انسانه دینور جمعی نسم
داسزه اخرس و لال اولنه ابکم دیمش
یك صاغر کیمسه یه اطرش دی صاغر اولدی اصم
دیدیلر فانحه هر نسنه نك اوللرینه
هرشیك آخریده خاتمه در هم خاتم
شوه چرکنلك ایمش چرکنه هم دیندی ذمیم
صاحب حسن جمال اولنه دیمش قدغم
حصرم ومحصرم اول کیمسه که غایتده بخیل
دخی خضرم اوکه غایتله اوله اهل کرم
دائم اولماغه عذابه دخی حرصه دی غرام
مبتلا اولنه بر نسنه یه دیمش مغرم
سکا ایتدك لغت اسرارینی اشارت آکاه
قد اشرنا لك اسرار لغات فافهم

چالش اعلام کروه علمادن اوله سن
صاحب علم اولنلك شهرتیدر توغ وعلم

یجئ الی البیت حبیبی فنبیت وننام

قلبه القا اولنان خیرلو نسنه الهام
هم دخی ایمه در الهامی طلب استلهام
کرچه عشاق کروهینه دینورمش هیام
عشقله اولمغه مجنون کبی هم دیندی هیام
مستهام اولکه آنك قلبی اوله حیرتده
هامه باشك تپه سی جمیده کلمشدر هام
غیم دیمش بلوطه دیندی بلوطلی کونه ده
هم بلوطلانمه هوا اولدی اغامه اغیام

انسجام وسیلان آقمه اومعناده سجوم
یغمورك متصلا یاغمه سی اولمش انجام
اوسته استاذودخی نابل ونقن اویله ایمش
دیندی تلمیذده شاکرده کاور جمعی تلام
شول چوجوق قدرکه فطیم اوله کسلمش ممه دن
چوجوغی هم ممه دن کسمکه ده دیندی فطام
مثلی نایاب اولان اینجو ایمش دریتیم
هم یتیم اوکسوزه دی جمعی یتامی ایتام
پك زیاده ییجی آدمه دیمش مطعم
رزقی چوق کیمسه ده مطعم یکی چوق مطعام
وارش اولدرکه ضیافته کلور بی دعوت
هم طفیلی او یدرمك یکیده اطعام
سفره ده هپ بولنانی یمه درقم و قنوك
بوغازی طوقلغنه خدمت ایدن کیمسه طغام
حطمه قتلق ییله دیمش حطمه دوزخدر
قوری اوتك صمانکده اوفاغی اولدی حطام
فحمه وفحم کومردر هم آنك کبی فحیم
اولدی اسکات اولنان مفحم واسکات افحام
غابه اورمان دخی ارسلان یتاغی اورمان غیل
اجمه بوکدر دخی بوکلره بیشه اکلر آجام
پك یشل اوتلی اولان باغچه ایمش مدهامه
مایل اولمق قره لق رنکنه هم ادهمام
نزغ ایمش وسوسه ایله بوزوب افساد ایتمك
دخی برنسنه یی اصلاحه دینورمش ابلام

فرونه دیندی اتون ودخی کلخنده قمین
اولدی کلخنانجیده قمان که دیمیاس حمام
قاب دیمك ظرف مألنده انا ایله وعا
دخی برنسنه‌یی طولدرمغه دیمش افعام
توربه مخلاة ودخی هکبه‌یه دیمش عیبه
جواله کعد وجوالق دیمك اولمشدر نام
پك قرانلق کیجه خندس کیجه درکا فرهم
شب یلدا دیمه معناسنه‌در لیل تمام
قچاجق پر دیمه مهرب که مراغم اویله
آدمك یورتنی سورمك یره اولمش ارغام
چونکه انکشت شهادت دیمه‌در سبابه
اورته وسطی دخی باش بارمغه دیمش ابهام
صرچه بارماغه‌دی خنصر که یاننده بنصر
بارمغه دیندی بنان وهم اومعناده بنام
خاصه هم عامه‌ده بونظم ایدیجی فائده‌یی
ذلك النظم مفید لخواص وعوام

رزقه مقسوم ایدوکن اکا، کمال وهنرك
ایتمه غبطه جهلا اولسه‌ده مرزوق وبکام

ذاك في بحر كلامي كالنون

لقب حضرت یونس ذوالنون	جمعی انوان بالغك آدیده نون
صالقمك کوك دیی اولمش عرجون	خرمانك اورته بوداغیده عهون
ذوشجون اولدی قارشمش سوزلر	حاجته دینددی شجن جمعی شجون
دایم اولمق دیمه‌در دیمومه	همدخی کلدی اومعنایه وتون
لن ترانی بنی سن کورمزسن	اونیجه اوله بیلور کیف یکون
رکن هر نسنه‌نك اقوی طرفی	ادخی میل ایتمکه‌ده دیندی رکون

پرده‌در

پرده‌درکن واکنه جمعی	اولمش آتش یقه‌جق برکانون
اسکی ماله دینلور رمش عاهن	هم خزینه آدی قیطون یقطون
دیندی صندوقه صوان ایله صوان	دخی صاقلنمش اولانه‌دی مصون
عاین اولکیم براهز کوزله باقر	بدنظر دکمش اولاندر معیون
شنآن بغض وعداوت دیمه‌در	خطب وشان امره‌دینور جمعی شئون
ریب شك ایمه دخی بود هرك	حادثاتینه دینور ریب منون
سرینی فاش ایدیجیدر علنه	آشکار اولمه علن کبی علون
دل غمناکه قبل حقه نیاز	ادع الله بقلب محزون

سرنوشت کهر پاك اکثر
خاتمك نقشی کبیدر وارون

عون مولینا امان الخائفین

اولدی یاردمجی معاون هم معین	استرزیاردم دیمکدر استعین
شرب هیم اولمش صوسزلر ایچمه‌سی	طاتلی صوکیم پاك اقارماء معین
هب ایچنلر اوله لذتیاب هم	دیمك اولمش لذة للشاربین
جنته دیمش جنان قلبه جنان	قلبله تصدیق ایدنلر موقنین
خلد ایمش هم جنتك برآدیده	اهل تقوی جایی مثوی المتقین
جنت اعلاده مخصوصا دخی	بیت حمد اولمش مقام صابرین
سزکیرك ای مؤمنین آکا ابد	ساکن اولك فادخلوها خالدین
غصه ایتمزلر دیمك لا یحزنون	جمله‌سی امنیت اوزره آمنین
هم یدنجی کوکده علیین مقام	صاعد اولور آکا روح مؤمنین
چونکه غلمان اولدی خدام ارم	انده جنت قزلریدر حورعین
شول ملکلرکیم یازار اعمالمز	انلره دیمش کراما کاتبین
شاهدز حق تکریسی هر عالمك	نشهد الله اله العالمین
اهل کفرك قهر ایله اوهالکی	انه بالخزی مخزی الکافرین
پرزیان اولمقده انجق کافران	انما الکفار کانوا خاسرین

آدمه شیطاندر خصم مبین
شرومكرندن امان اولمدامین

فاتبع مسلك اهل العرفان

صوسز اولانه دیدی عطشان نطشان
ساغب لاغب ایمش هم آج اولان

سایغ لایغ ایمش اوبله طعام
كه اوله بوغمه‌سی هضمی آسان

ناعس واعس امزغانیجیدر
دخی سرخوشده سكران نكران

دینلدی فعلنده پشیمان اولنه
نادم سادم وندمان سدمان

تافه نافه ایمش شیٔ حقیر
صغر بغرك دخی معناسی بلان

مرتفعدر دخی سامك نامك
موضع موجع ایمش امر عبان

هزبزكده مالی خفت
هایع لایع ایسه شخص جبان

فوجه قاری دخی سهله كهله
مسعد مسعد اولمش طاربلان

حبطه نبطه دیمه مفهومی زكام
قالمیان صبریده عیمان ایمان

بردیمك واحد قاحد اولمش
حاذق باذق ایو استادان

ابدا سرمدا اولمق دائم
فوج موج آدمی سیرك اسبان

كلیجیدر دخی بادی قادی
دینلدی ابلیسه ده شیطان لیطان

بومثللولره اتباع دیمك
اكثر ارباب لغت قولی همان

بعضلرده دیدی توكید اما
قول اولده در انجق رجحان

اولوب اولكنه تابع ثانی
آنك اولنمیه معناسی بیان

شرطی واو كیرممه‌در آره سنه
ایلمه اوطرفه عطف عنان

حق امعان ایله حق ظاهر اولور
یظهر الحق بحق الامعان

اتباع ایتمه‌ین اهل فسقه
اولور اقبالله متبوع جهان

فی المثنی نبذة هذا البیان

آسمانده آی وكوندر ازهران
مشرق ومغرب دیمكدر خافقان

دی جدیدان كیجه ایله كوندزه
هم صباحیله ایكندی ابردان

دینلدی مصران بصره ایله كوفه‌یه
مكه وطائف دیمكدر قریتان

اشهران طبل وعلم معناسنه
امن وعدلكده مالی افضلان

انفسان مجد وكرم مفهومیدر
همدخی سیف وقلمدر اقطعان

اطیبان اویقو ایله ذوق جماع
بادهٔ رنكین ایله ات احمران

ابیضان پك یاغلی اتله كنجلك
آلتون ایله زعفراندر اصفران

هم امرّان دیمه فقر وپیرلك
آجلیغه چبلاقلغه دی حافظان

اصغران دیمك زبان وقلب ایمش
همت ونفسه دینورمش اكبران

اجوفان غاران بطن وفرج هم
عورتك یوزی اباغی موقفان

رافدان نهر فرات ودجله‌در
دینلدی مزراغیله صویه اسمران

اصرمان هم قارغه ایله قوردایمش
فیل وجاموسه دینورمش اقهبان

كیم كاور ایكنجسیله عصرده
من یشانیها یجیٔ فی الزمان

ایكی كره باقغه حاجت دكل
بركورشدن قدرین آكلر عارفان

فكذا زین نظم الثنتان

مشتری زهره ایكیسی سعدان
دخی مریخ وزحلدر نحسان

انسله جنه دینورمش ثقلان
كیجه كوندز دیمه درهم ملوان

عمران حضرت بوبكر وعمر
هم حسنیله حسندر حسنان

حرمان مكه مدینه دیمه‌در
اخشبان مكه‌ده واقع جبلان

عسكران هم عرفاتیله منی
كمشه آلتونه دینمش حجران

اجردان هم ایكی آی هم ایكی كون
رجبان اولدی رجبله شعبان

قرتان اولمش ایكندیله صباح
دیدیلر لیل ونهاره فتیان

ارذلان خوف وحذر دیمك ایمش
حفظ ایده جمله‌یی اندن یزدان

بو ایكی نظم برابنجو كویا
درة واحدة ذا الاثنان

ایكیده برده اوقو نظمی كیم
دریكدانه دینور سه شابان

هو الحی البدیع المبدع الخلاق للاکوان

شو کیم جانلو اوله حیوان جماد اول نسنه کیم بی جان
بهیمه چار پا کیم درندا باغیله کزن حیوان
اسد لیث و غضنفر قسوره رئبال وهم ضرغام
هزبر وحیدره عروه ضبارم هرثمه ارصلان
آنك یاوریسی شبل و کنیه سی اولمش ابو الحارث
اسامه هم اودر خادر اولانی مبشه ده پنهان
دخی عریس وغاب وغیضه اولمش مبشه سی آنك
شری و مأسده خفان خفیه جمله شیرستان
دینور شول برنیجی حیوانه ببراندن کامنده
کمال خوف و خشیتله اولور ارصلانلر لرزان
سنبتی نمر و کشعم ضرجع وهم عسبر و زمجیل
کلد ایله دخی کنعم دیمکدر جمله سی قبلان
دیمشلر فیله عیثوم و دلم شمشل دخی عیهم
دیشیسی اولدی طلخام آنلرك مأواسی هندوستان
دینورمش قورده ذئب وسید وسیده نهشل و ولاس
خلیع وخیتعور و والق وساق وسفد وهم سرحان
دخی صرتلانه دیمش ضبع و عرجاء و حضاجر هم
دیشیسی ذیخه اولمش ارککی تعثل دخی عیلان
آیو در دب و جهبر دبسم آنك یاوریسی اولمش
دیشیسی سنه وطیء ایتدرمکیچون مایل انسان
دیشی مایمون زناه ارککی رباح ایمش آنك
دینورمش دونه رلك او ینایجی اولانه ده رقصان
ثعالب کلدی جمعی دلکو ثعلب هم دخی سمسم
دیشیسی ثرمله یاوریسی تنفل حیله پرداز ان

چقال

چقال علوص و علوس ابن آوی کنیه سی آنك
دخی وعوع اودر کیم مبشه اکده چغرشور هر آن
دینور سکساره دلق و دلقم و نمس و دخی مقرض
معربدر که سموره دیمش بلغار تاتاران
شکیمه فهد دیمش پارسه آدی پارسیجه یون
قره قولاق عناق هم تفه کیم خادم شیران
ابو خالد در آنك کنیه سی قوندز آدی حارود
قضاعه هم اودر کیم خایه سی چوق درد ایچون درمان
کانجك ابن عرس و سنعبه سرعوب اولمشدر
هم لوقلی کرپی دلدل درد اباغیله ایدر جولان
کدی سنور وهر و قیعم و حیطل دیمکدر هم
دخی ضیوان آنك نوعندن اولان مسکنی یابان
دی کابه قلحس و اعقد زغر تمثم طازی هبلع
سلوقیه دینور صوی طازیه مقبول صیادان
دینور خنزیره عفر و یاوریسی خنوص ایمش آنك
دخی رث ارککیدر جمله سی ناپاك ومرداران
بزه ممکن دکل مخلوق حقك جمله سن صایمق
لنا تعداد خلق الله کلا لیس فی الامکان

بهایم طینت اولمه سعیله اول کیم ملك خصلت
کمالی اولمین انسان اندر حیوان بی اذعان

یا بنی افهم بما کان ابناء الزمان

سمان ام النجوم ام السما در کهکشان
ام شعله آفتاب و ام دوزه بو جهان
صبحدر ام الذکا ام اللیالی ماهدر
دیر شب مهتابه ده ابن نمیر اهل بیان

کیجه کوندز کنیه سی ابنا سمیر ابنا جمیر
ابن یوم انجق نهاره دیدیلر روشندلان
علم ایمش ام الفضائل ای ولد سعی ابت اکا
جهلدر ام الرذائل احتراز ایله امان
همدخی ام الندامه اولدی تعجیل و شتاب
باده در ام الخبائث کیم آنك خبثی عیان
بنت کرم و بنت عنقود و دخی بنت عنب
فارسیجه دختر رزوش شراب ارغوان
بر بغدایدر که اولمش کنیه سی ام الطعام
ام مثوی هم اوخاتوندر که اوله میزبان
چون بنو الدنیا مالی اولدی جمله آدمی
هم بنو الایام دینك اولمش ابنای زمان
پك صداقتلی کزیده دوست ابن الانس ایمش
اسمی وار عنقا کبی هم قافده کندو نهان
اولدی درویشان سیاحین بنو الغبرا دخی
ابن ارض اولمش غریب بیقرار و لامکان
ام طلحه کهله اولمشدر چکرکه ام عوف
ام عربط عقربه دینمش طوغار آندن زبان
ابن غمد ایمش قلیج پك کسکنی قصال آنك
معنیٔ ابناء حرب اولمش دخی جنك آوران
موت ایمش ام دهیم و همدخی ام اللهیم
ام کلبه ستمه در کیم هیچ قومز آدمده جان
بنت صدر اندیشه اولمشدر سخن بنت شفه
بنت فکر ایمش دخی شعر لطیف شاعران

زادهٔ فکرم بو ابیات اولدی معناسی وفیر
ابن فکری هذه الابیات کانت ذی معان

آه کیم اولمش شب بخت سیهکارم عقیم
طوغماز آندن طفل امیدم که اولم شادمان

ذاك ما انث سمعا بیان

نفس و عین و دخی سن و اذنان
دار و دلو ایله هم است و کتفان
هم سعیر ایله جهنم دخی نار
ریح و فلك ایله عصا و عضدان
هم لظی ایله جحیم ایله سقر
جمله سی اوبله در ایله اتقان
قدم و رجل و سر او بل اوبله
اصبع و کف و یمین ایله یدان
منجنیق و دخی قوس و ارنب
ثعلب و درع و ذراع و ورکان
غول و فردوس عروض اشعار
ذهب و شمس ایله ارض و عقبان
فرس و کأس و شمال و موسی
فهر و کرش و کبد ایله ساقان
خمر و هم بئر ایله ملح و عقرب
عنکبوت و دخی حرب و نعلان
ضرب و افعی دیمده اوبله ایمش
ضبع و فأس ایله دخی هم فخذان
اولکه تذکیر ایله تانیثمده
سن مخیر اوله سن آنده همان

رحم وسکبن وقفاو سلطان
سلم و مسك دخی عنق ایله لسان
دخی اسماء ابالی وضحی
حال هم اویله دبر اهل عرفان
قدر وهم لیث و طریق ایله سری
هم سلاح اویله در آکلره مردان
ابن حاجب بوقدرجه وزنا
ایلمش کرچه بلاغتله عیان
دخی سکسان قدر بن بولمشیدم
ایتمدم انلری اما اتیان
اویله بر اهل کماله حاشا
ناسزا ایلمه عز و نقصان
هر هجا حرفی مؤنث انجق
احتیاطا انی ایتدم اعلان
هم مؤنثده مذکرده اولور
نه قدر وار ایسه اسم بلدان
اولمه مانند زنان غفلتده
لاتکن غافلة کالنسوان

اراولان وار ایسه چیقسون کوره لم || بو هنر بخشیدر اشته میدان

والکم یارهط ان لم تتقوا

سزیك ایچك کلوا هم واشربوا
انجق اسراف ایتمیك لا تسرفوا
اولدی روح الله حقك رحمتی
کسمه یك امید کز لا تقنطوا

زحف ایمش عسکر یوریمك دشمنه
قاچمه یك مفهومیدر لاتهربوا
شولکه هیچ بیلمز اکا دینلدی جهول
بیلمه در علم آکلیك سز افقهوا
دوشمه طوح و عثره و ذرو وسقوط
نهض قالقمق قالدیرك سز ارفعوا
عهر ایتمکدر زنا ر وسبو ایچمی
سز یقین اولمك دیمك لا تقربوا
صوچلونك تأدیبی حد جمعی حدود
سز اورتمك دفع ایدك هم ادرؤا
اولدی جمع اولمق تکأکؤ کرچه کیم
آچیلو بده طاغلك افرنقعوا
دی بهیره ست و غرّی قادینه
هم نکاحیله آلك سز انکحوا
لطف و احسان استینجادی ایمش
مرحمت ایدك دیمکدر ارحموا
استمك اولمش رواد و ابتغا
بغیه مقصود استه یك سز ابتغوا
ایره مز سز خیره انفاق ایتمه دن
لن تنالوا البر حتی تنفقوا
نظممز آسان و خوشدر اوقویك
نظمنا سهل لطیف اقرؤا

یادکار مدر جهانده بو کتاب
قدری عالیدر بیلك سز اعلموا

هؤلاء لنا بفضل الله

جبهه آن که کلور جمعی جباه
شفه طوطق آنکده جمعی شفاه

قدری افزون ایتمه در ایجاه
همدخی قدر ومنزلتده در جاه

روبرو اولمه در مواجهه ده
یوزینه قارشو در وجاه وتجاه

دی تفوه تکلم ایلمکه
فوه آغز جمعی سویلنور افواه

قاه طاعت وقده آنک کیدر
طاعت ایتمک ایمش دخی ایقاه

اولدی کرچه تأوه آه ایتمک
چوق دعا ایدیجی اولان اواه

بکزمکدر مشاکهت اما
هم آنکله مرادف اولدی شکاه

برکوزل عورت ایدی ماء سما
دخی حسن طراوتده دی مهاه

هی اول عورت واوارده هوه
هم آنک غیریسی دیکده سواه

دهدهه برشیی یوارلمه در
ناس معناسنه کلور دهداه

انتباه اویقودن اویانمقدر
هم اویاندرمغه دینور انباه

دینیدی رافه حضو رصاحبنه
وسعت امر عیش اولدی رفاه

کنه

کنه دی هر شیئک نهایتنه
کنهی آره مقدر استکناه

آکلمق استمکدر استفهام
دخی صورمق دیمکدر استنقاه

بنم اشباهی شرح ایدن اوغلو
اننی ابن شارح الاشباه

فاعلاتن مفاعلن فعلن
ابده آبامه مغفرت الله

شاعر المفلق یجلو الکلمات فی فیه

شکل واندامی بغایت خوش اولان کیمسه وجیه
دخی توقیر ایله تعظیم ایله آکمق تنویه

فقه ونقه آکلمه معناسنه در فهم کبی
عالم علم شریعت اولنه دینیدی فقیه

قولاق ایتمکده تاله که عبادت کیدر
طاعت ایتدرمه دخی حضرت حقه تألیه

اشتهار و شرفه چونکه نباهت دینمش
شرف و شهرت وشانی اولا آدمده نبیه

واقف اولماغه تنبه دینلور هر شیده
واقف ایتمک دخی برنسنه یه اولمش تنبیه

برعبارتده یامعناده بر ازضعف اولسه
اهل تصنیف دیر اول یرده وفیه مافیه

هم تصلف دیمه معناده تکلف کیدر
فخر بیهوده صلف کبره دی زهو ودخی تیه

حیله وخدعه ایله کارنه صورت ویرمک
دمری باقری یالدزلمه در هم تمویه

زهده معناسی ایراغ اولمه ایمش نزه کبی
موجب لومدن اول کیمسه که دوراوله نزیه
سوء خلقیله ذلیل اولدی جهانده سفها
ذل فی العالم من دغوته کل سفیه

بولنور گرچه بودنیاده هزاران مکروه
هله عندمده جهالت کبی یوق شیٔ کریه

یا ملتمع العلم الی الشمس تساوی

بر نسنه برابر ایسه غیره دی مساوی
عیبیله محاسن دیمه نك ضدی مساوی
مهمان ثوی و دی مقیمه دخی ثاوی
مثوی دینلور منزله کیم جمعی مثاوی
مأوی دی رجوع ایلیه جك منزله هردم
رجعت ایده رم بن دیمه مفهومیده آوی
تشتیت طاغتمقکه شتات اولدی طاغلق
جمع ایدیجیدر هم دخی جامع کبی حاوی
مشکل مرضك داء عضال اولدی مآلی
مشغول دوا اولمغه ده دیندی تداوی
جوع آجلیغه دی خووبجاعه دخی اوبله
هم جایع وهافی آج اولاندر دخی طاوی
غیّ و رهق وبغی وعتوّ آزمغه دیمش
عاتی کبی آزغن دیمك اولمش دخی غاوی
صیچرایجی وثاب و جراد اولدی چکرکه
حسبان ایمش آنك آدی هم جندب وهاوی
راوی صویه قانیجی روایت ایدیجی هم
آت اوزره قیام ایدیجی کیمسه دخی راوی

دکله سوزمی کیم بنم ایدیجی روایت
فاسمع بکلامی انا راوی انا راوی
فعلن فعلاتن فعلاتن فعلاتن
فخریه می ظن ایلمه بیهوده دعاوی

بن باغ هنر سنبلیم سنبله بسته
نابینك اصولنده مقام ایسه رهاوی

لا یخل الکلم ابجازی

معزفه چالقجیلارك سازی
تغنیه ایرلمغه آغازی
هم کوزل شاره تدعب دیمه ده
دلبرك ایلمسیدر نازی
اولدی هم نخبه نقاوه شولکیم
اوله شیئك سچیلان ممتازی
غزو ایمش دشمنله اوغراشمق
کافره جنکه کیدندر غازی
جارحه آولیجی قوشه دینور
طوغانك آدیده اولمش بازی
اعجمی دی عربك غیریسنه
دیر عجملر عربی یه تازی
مروزی بلدهٔ مروه منسوب
شهرری نسبتی اولمش رازی
عبشمی نسبتی عبشمسك
لفظ منحوت ایمش آکله رازی
دیندی افخام بیوکلندره رك
آدمه ایلمکه اعزازی

هنبر آت كشنه ييجيدر صاهل
هم صهيل اولمش آنك آوازى
ايكى كاهن ايديلر شق وسطيح
شهرتى وار دخى كاهن حازى
ترجمه‌ده سوزيمى كيزلمه يوق
لبس فى ترجمتى الغازى

نظممز اولدى ختامه نزديك
چوغه طوتسون ظرفا بوآزى

انما الله الينا الهادى ١

بره واحددى برنجى حادى
سادس التنجى هم اويله سادى
يك سخى آدم ايمش نادى الكف
هم نداى مجلسه ديمش نادى
سن عتاب ايمه ديمك لا تنهر
اولدى سائل چو ديلنجى آدى
سور يجبسى دوه‌نك حادى العيس
سرعت ايدن دوه آدى خادى
انشطاب آقمه ايمش مورككى
نهر ابومق دره اولمش وادى
بضع قاتمق دخى امعان اويله
ديندى بحران صوسزه هم صادى
قوقلمق شم ودخى استشمام
قوقوسى خوب ايكن كدر قادى
صاريلق صفرت وامه قرصارى
زعفر آديده ايدع جادى

خارق عاده خلاف معتاد
عادتك نسبتى اولمش عادى
نغمه ايديجى مغنى اولمش
دخى خواننده‌يه ديمش شادى
سن امين اولمه ديمك لا تأمن
ديديلر دشمنه شانى عادى
كرچه آزدرمه‌در اطغا اما
طوغرو يول كوستريجيده هادى

انجق اول ايدن اولدى اظلم | انما الاظلم كان البادى

ايلدم نظم حروفى اتمام
قيلدى اول رب معين امدادى

مثنويات لامثال العرب
انتخبنا الكل من علم الادب

ذو المعارج حضرت رب كريم | هم اودرمفهوم ذو العرش العظيم
فخر عالم صاحب الخاتم اودر | سيد اولاد آدم هم اودر
هم دخى ابن العواتك اول رسول | والدى وش امهاتى پاك اصول
هم ابو البطحاء او فخر المرسلين | وارحديثنده بو تعبير مبين
حضرت آدم ايمش عرق الثرى | چون ابوت آندن اولدى ابتدا
حضرت نوح اولدى شيخ الانبيا | هم نجى الله او ذات مجتبى
اولدى مفهوم ابو الضيفان هم | اول خليل الله مبذول النعم
حضرت عيسى ايمش ذو النخله هم | اولدى روح القدس جبريله علم
هم شعيب ايدى خطيب الانبيا | ايلمشدى قومى غايت اقتدا
ذو الخلا بو بكر خير الناس ايمش | فخر ايله ذو الرأى هم عباس ايمش
هم سراج الجنه اول پرنورو فر | حضرت فاروق كيم يعنى عمر
رابع الاسلام ديمك ايله هم | حضرت عثمان اولمشدر علم

یك تواضع کار ایدی بی ارتیاب — ذات علیای علید ربو تراب
سیدا شبان اهل الجنه هم — اول حسن ایله حسین محترم
مادر موسی و عبسادر همین — غالبا خیر نساء العالمین
جملهٔ زوجات خیر المرسلین — هر بری عصمتله ام المؤمنین
کنیهٔ یك اسب فخر الانبیا — اولدی ام المرتجز عالمبها
اولدی حبل الله قرآن کریم — همدخی دین مبین مستقیم
ربقة الاسلام ایمش احکام دین — اهل ایمانه اودر حبل متین
شول حدیث الغاشیه امر عظیم — یا قیامت دینه یا نار جحیم
نکتهٔ والای فقر الانبیا — فقر حاله ایلمك حسن رضا
اولدی حرث الاخرة خیر و ثواب — جنة المأوی ایمش نعم المآب
صبغة الله فطرة الله اولدی هم — یاخود اول امر ایتدیکی فعل اهم
خیمة الله سایهٔ عرش برین — اوبله تعبیر ایتدی خیر القائلین
سهم الاسلام اولدی معناده سلام — کیم آنك پرزخمی کفار لئام
دینلدی ربانی کمال اربابنه — عامله عامل علوم اصحابنه
حکمت لقمان نصح و پند ایمش — هم وصایای حکم پیوند ایمش
بلکه آینده اولان قصد السبیل — خیره موصل راهه اولمقدر دلیل
واحد ابن الواحد او معروف اولان — قدر عز و شانله موصوف اولان
ضیف ابراهیم مهمان کریم — هم ملك خصلت اوله هم مستقیم
معنیٔ تعبیر اوتاد البلاد — بلده‌نك ارکانی اهل اعتماد
اولدی رحب الراحه دینلکدن مراد — دستی پر احسان اولان مرد جواد
جود معن وجود کعب اولمش مثل — چون سخاده آنلر ایدی بی بدل
جود فضل وجود حاتم اوبله هم — خصلت ایدی آنلره بذل کرم
هم قریع الدهر شول ذات مجید — کیم اوله وقتنده رفعتله وحید
فخر خندف ایلسه‌کدر افتخار — کثرت نسایله بر عالی تبار
اولدی قرطا ماریه شیٔ جلیل — قدر و قیمتله جهانده بی عدیل

سبحهٔ زبدان اولان هم بی‌مثال — کیم همان مثلی بو انقدر محال
زبدة الاحقاب ناد ربولنان — مثلنی بولماغه لازم چوق زمان
معنیٔ اوتاد ارض اولمش جبال — همدخی اهل علوم پرکمال
چون نماز آدی عماد الدین ایمش — قلمیان آنی خراب آیین ایمش
هم عفیف الجبهه اولدی بی نماز — یوز سوروب چونکیم یره ایتمز نیاز
یك صلاحه دیدیلر زهد الحسن — یوغیسه زهدك اکرها بن هوسن
بیل زکوة الجاه احسان ایتمه‌در — چوق دل ناشادی شادان ایتمه‌در
اولدی اعط القوس باریها دیمك — اهله تفویض ایله کاری هادیمك
اهل تفسیره کوره قول صواب — قلبی ایتمك پاك تطهیر الثیاب
ناصح الجیب اولکه غایت پاکدل — اولمیه قلبنده اصلا غش و غل
آسمانه دیدیلر تاج الفلك — هم ملوکه یاقشور اویله دیمك
جنة الدنیا مألی اولدی شام — اولمز اویله بلدهٔ جنت مشام
بر جبلدر شام قربنده لکام — ینمش ابدال اللکام ایچون مقام
سرة الارض اولکه بی ریب و کمان — معنیٔ اقلیم رابعدر همان
باق فتوحاتینه شیخ اکبرك — اول فیوضات خدایه مظهرك
آنده درتفصیل ارض السمسمه — ایتمز ادراك آنی هر شخص سمه
اهل کشف آکلرنه اول ارض وسیع — وار ایمش آنده نیجه صنع بدیع
احتیاطا ایلدم ایما سکا — یاد ایدر اهل تصوف جابجا
ام انوار السما خورشید ایمش — فلسفی نور نجوم آندن دیمش
آسمانه دینلدی هم ام الغیاث — جابجا غیث ایتدیکیچون انبعاث
وعد صادق وعد اسماعیل هم — کیم اوله انجازی البت ملتزم
قدرت و دولت ایمش برد الفراش — روح راحت ایله ایتمك انتعاش
پاك بیل مفهوم صابون الذنوب — خالص اولان توبه‌دیر اهل قلوب
همدخی النقد صابون القلوب — نقد اقچه پاك ایدر دلدن کروب
یك مطهر نسنه‌در طشت العروس — میل ایده هر پاکدل والا نفوس

اولدی کرسیء سلیمان النبی   تختگاه عدل و دادك اجتبی
هم او در حکم سلیمان کیم اکا   وجه اصوبله اوله حکم قضا
اولدی نقش الفص رأی عاقلان   کیم سفیهی مستقیم ایده همان
دیندی ماء الوجه جاه و دولتند   همدخی شرم وحیا و عزتنه
اولدی صیاد القلوب اول خوش کلام   کیم ایده جلب قلوب خاص وعام
دی غلام الخالدی کیم شول قوله   پك مؤدب عاقل و صادق اوله
پك یقینلق نکته سی حبل الورید   بر مفاد نظم قرءان مجید
آنك مفهومی ذات الرجع ایمش   هب تفاسیر اهلیده اویله دیمش
اولدی ذات الصدع معناده زمین   شق اولور هر نسنه دن چونکیم همین
ما اعتبار ایله دیدیلربی ریب و شك   فلسفیات اهلی فرفیر الفلك
حامل المسك اولدی معناده انیس   مشك وش بوی موالاتی نفیس
حسن طاوس اولدی حسن بر کمال   هم اکا احسن التدارج بکمال
هم رخ الشطرنج او کیم قدری بلند   مستقیم و رکن دولت هوشمند
معنیء حسن البداوه بی کمان   حسن خلق ذاتیء بهجت نشان
خلقله حسن مدارا دایما   اولدی رأس العقل سعی ایله اکا
سومك اسب ومالی حب الخیر ایمش   بونده چون معناسی خیرك غیر ایمش
زهرة الدنیا بغایت حرص مال   جمع اموال ایلمك روز و لیال
ابن یومه فکر فردا ایتمین   خرج و صرفنده محابا ایتمین
حسنی خوش کوسترمه سوداء العروس   ضد ایله کشف ایلر اشیایی نفوس
کنجلك هنکامیدر برد الشباب   پیرلردن صویلورمش اول ثیاب
اولدی بیض الانوق او شیء بیمثال   مثلی بولنمق عدیم الاحتمال
بیضة الدیك اولکه بر کره اولور   آره ین صانمه انی هردم بولور
پك مزین خانه در بیت العروس   کیم ایدر کسب فرح اندن نفوس
فارس الابلق اولان شهرت شعار   راکب الابلق هم اویله نامدار
پك زکی اولاندر ازکی من ایاس   کیم اوله ادراکی حیرتبخش ناس

شول

شول نسیم الراح مفهومی ذکا   طیب اخلاقه دینور هم جابجا
هم بنات الفکر او کیم ایلر خطور   خاطر اصحاب رأیه بی قصور
معنیء بیت القصیده منتخب   هر نه ده اولورسه اولسون اویله هب
همدخی حسن تخلص اول کلام   ایلیه ما بعدنه تلمیح تام
نکتهء حسن البیان اولمش همان   پك بلاغتله ادای شاعران
افصح من دغفل او کیم پك فصیح   هر کلامی اوله غایتده ملیح
شول کلامه دیندی کیم سحر البیان   قلبه تأثیر ایده افسون وش همان
طیب اشعار اولمش انفاس الریاح   خوش نفسلر بویله ایتمش اصطلاح
شاعرك حسن اداده بحتری   من له طبع کطبع البحتری
هم عبید الشعر شول رنگین ادا   سویلیه آزاده نظم دلکشا
نو هوسلر کیم یازر شعر ابتدا   دیدیلر باکورة الاثمار اکا
جائزه ویرمك ایمش قطع اللسان   اکثریا الور آنی شاعران
اولدی هم شعر ابن شعره اول حریف   شاعر نامنتظم شعری سخیف
نکتهء رنگین تزویق اللسان   اولدی تزیین کلام خوش بیان
ابلغ من جعفر اولکیم پك فصیح   جمله گفتاری بلاغتله صحیح
کاتب ابلغ ایدی عبد الحمید   حیف کیم منصور آنی ایتدی شهید
چون بنات الدهر اولمش حادثات   بد ظهورات جهان بی ثبات
غبغب خوبان تفاح الفرح   قلب عاشقده قومازاصلا ترح
جب یوسف دیمه در چاه ذقن   عاشق دلتشنه در آکا دوشن
طرة الصبح اول معنبر گیسوان   رونق آرای جبین دلبران
دلبرانك ایته سینه اکتحال   کوز کوره حرق السیاج اولمش مآل
حبة القلب ایسه خال دلبران   مشك وعنبر وش مشام آرای جان
خال خوبان نقطة البیکار هم   اوله مشکین بوی و عنبربار هم
ابن اسبوعین ایمش بدر اولمش آی   روی خوباندر آنی تشبیهه جای
شقة الفشق دهان یار ایمش   چونکه طوطی وش شکر گفتار ایمش

قوس حاجب ابروان دلبران   عاشق زاره چکر هر دم کمان
خط خوبانه دینور خط الزوال   تیره ساز صفحهٔ مهر جمال
دلبرك دندانیدر حب الغمام   اولدی حب المزن هم طوا و یه نام
نوخطانك خطیده حب الشباب   سنبل نوخیز اما مشکناب
اولدی هم طیف التلاقی بهٔ مآل   دلبرانك ایته سی وعد وصال
چونکیم آیرلمز کوزلردن رقیب   چاره نه دیرلر اکا ثانی الحبیب
معنیٔ شکوی المحب اولدی خشوع   اشتکاده ایتمك اظهار خضوع
هم شفیع المذنب اولمش اعتذار   اولمق اقرار ایله کویا توبه کار
ابنة الرز چون شراب پرفرح   هم ابوالانوار اولمشدر قدح
ابن دن وهم دخی ام طرب   باده در کیم فسق تولیده سبب
هم اکا دینمشکه تریاق الهموم   نوش ایدنجه دفع اولور سم غموم
دینلدی غایت آجلیغه حادی الشغب   بولدیغن براو یله آج اشخاص هب
جایع کالذئبه وکالغوه هم   قارنی کبی کوزی آج اهل شکم
دیدیلر بوغازه دهلیز الحبات   چونکیم اجلقدن اولور شاید ممات
اولدی حتف الانف موت بالاجل   یعنی بی قتل وقضای پرخلل
سیف هندی یه مهند اولدی نام   آندن اعلا اوله من تیغ بنام
معنیٔ ساطور قصاب آشکار   اهل غیبت دیلری چون مستعار
اهل الاهوی اولمش انواع ملل   اعتقاداتی اولانلر پرخلل
بیل قبیح اصحاب روحانیتی   اهل هندك بت پرستان نکبتی
همدخی اصحاب اشخاص اوله در   حال اصحاب هیاکل بو یله در
اولدی کل الصید فی جوف الفرا   ایتمك اقرانه تفوق ادعا
سحره دائر آنلرك اعمالی هب   کوسترر چوق فسون بو العجب
اول الحساد ابلیس لعین   هر حسود اولمش اکا هم تابعین
دینلدی سوء ظنه جاسوس العیوب   بك فنا خصلتدر آنی صانمه خوب
بلکه رأس الجهل عجب بو العجب   همدخی رأس الخطایادر غضب

اولدی

اولدی قلع الصمغ کیم اوله غضب   محو مغضوبه اوله کلی سبب
عفوه مظهر اولمق انمار الذنوب   چونکه عفو ایله بولور لذت قلوب
هم سماحت صیقل الاحساب ایمش   چون صفا بخش دل احباب ایمش
بدسوزك تأثیریدر جرح اللسان   کیم اوله زخم درون مردمان
صدق توبه طوغری سوزدر بی ریا   احتمال کذب آنده ناروا
صدق معناسنده ظن الالمعی   او یله تعریف ایتدی زیرا اصمعی
اولدی تاج الهدهد اول شیٔ جلیل   کیم اوله افتادهٔ دست رذیل
ذو عیال اولمق ایمش جر البقر   چکسه انواع ضرورت کیم بقر
فقر وفاقه دینه در صفر الانا   پرغنا ایلیه بزی یاربنا
چونکه ثوب الصحه اولمش عافیت   صو بولور اما نه چاره عاقبت
پك صوق صحو الکواکب اولدی هم   سن ایچندن کی همان کورکی اودم
دینلدی پك قورقاقلغه جبن الرباح   شو لقدر کیم قورقه پك اسنسه رباح
هم جبان الکلب اولکیم مضیاف اوله   خانه سی هر دم مسافرله طوله
البخل من اهل مرو اوله لئیم   کیم اوله بخل ایله غایتده ذمیم
عارس المرآت شخص بدلقا   اوله عکس صورتی نفرت نما
هم ابوالبیضا حبش اشخص ایمش   کنیه بالضد ایلین او یله دیمش
بغلة الشطرنج شخص بی لزوم   شول نفوس زایده کبی ملوم
جامع الاحزان مفهومی کیجه   آرتر اکدار مضمومی کیجه
پك محاله دینلدی تعقاد الرتم   حل مشکل عقدهٔ امر اهم
کرد بنورسه دونه خرط القتاد   کار مشکلدر دیمك اولور مراد
مشکل ایش بولسه سهولت بر مرام   دیرلر اولدمده اکا جذب الزمام
اولدی عام ابن عمار اول سنه   کیم اوله هر حالی مستحسنه
همدخی عام جیله او یله سال   علم آنده پك اوله فرخنده حال
کنیه اولمش آتشه ام القری   چونکه طبخ اطعمه محتاج اکا
پك ایسه طبخ طعام ایچون محل   مطبخ داود اولور ضرب المثل

روز کاره دیدیلر ام العذاب
هم عذاب الهون شدتلی عذاب
نکته عض البنان اولمش بنده
اولدی خط الرمل ایله عد الحصا
معنی اعدی من العقرب همین
همده‌خی ظلم الجلندی به مأل
نکته طوق الحمامه مختلف
چون سمندر آدی طیر النار ایمش
اولدی طیر الدوله هم مرغ هما
هم عقاب الجو صاحب اعتلا
ظل سلطان ودخی ظل الغمام
بولدی ضحك الارض اومعناده ثباة
نکته ضحك الافاعی اولدی هم
صیحة الحبلی خطر آوازه سی
چوق اولان نسنه تفاریق العصا
بك سمز آدم ایمش جار الامیر
هم طویل الذیل اصحاب غنا
حصن تیما اولدی شول حصن حصین
اولدی خف الرافضی بك بول دیمك
چون بنات الصدر ایمش ما فی الضمیر
ایلك ما فی الضمیرین آشكار
هم جزا شوله‌در کیم شول جزا
نکته تشمیر ساعد کشف ساق
آکمله دیکشکه اخبار الشتا
نجد عندرا کوفه بهجت مآب

شدتندن اولدی چوق یرلو خراب
بك اهانت ایله اولمق عقاب
غیظ ایمش عض الانامل دیمه هم
غایت ایله حزنه اولمق مبتلا
بك عداوت ایلین خصم مبین
بك زیاده ظلمه ایتمك اشتغال
ایك اصح اولکیم امارات شرف
شو لکه هم تاب آور آزار ایمش
حمایه بالی سعادت انتما
خیلی مشکل دسترس اولمق اکا
نیرکچو یده اولمیاندر برد وام
ظاهر اولمق آنده ازهار و نبات
خنده پر زهر اهل غم و هم
هو لذالك اولور ولادتده سسی
همده‌خی وافر زمان صاحب بقا
هم اکا ضیف الامیر اولمش نظیر
اکثری مسرف اولور چون اغنیا
کیم اوله غایت رصانتله متین
مسح پای ایچون آنی بول ایلمك
سینه‌ده راز نهان وش جایکیر
اولمش افضاح حجیرای کامکار
ایلو کلك بولوب چکمك جفا
سعی وهمتله اموره اتساق
ناموافق وقتده اوله هبا
حیف بن کوردم آنی غایت خراب

دیمه‌در دیك مزید اوله حقیر
دودة القز اولکه غیره نفع ایدر
ابرة الخیاط هم ایدن زیان
دیندی شول اشخاصه نجار هجر
دیندی حسن الظن آنکیچون غفلته
اصلی یوقدن کوستریش بی آب وتاب
وعد کاذبدر دخی لمع السراب
اولدی هم مخ البعوض ایچون مأل
زینة الله دینسه مقصود مرام
نکته فالوذج السوق اولدی هم
دینسه مرآت الغریبه بیل نه در
دیدیلر شول حوضه مرآت السما
رابط امتیت ایمش حبل الجوار
همده‌خی مفهوم منذیل الامان
حبرة النجم اولدی شاشقن کرده هم
اولدی هم مفهوم اسلوب الحکیم
حاطب اللیل ایلین خلط کلام
خبط باطل اولکه غایتده طویل
بك زیاده حمق ایمش حمق جحی
حمق بیهس اوبله‌رشی عجاب
کار مکر وهمه دینور حکم النسا
بك ثقیل آدم ایمش حمای روح
اهل ثقلت دفعنده حسن حیل
حالب الضأن اولکه غایتده دنی
خسته دینمش دخی دهن الحصا

جلب ایده حددن فزون نفع کثیر
کندو نفسینه و یرر اما ضرر
غیرینك نفعن ارایوب هر زمان
نفع آرر کن ایدر بك چوق ضرر
بکر ناسه مانع اولور دقته
فوری عنوانیله رقراق السراب
تشنکان یارلر صانورکو یا که آب
ویله نادرکیم بولنماسی محال
جامه خوب و مزین در تمام
ظاهرا خوب و درونی اوله کم
الك وصفو تلی محلانسنه‌در
کیم اوله آیینه وش صفوتنما
حل غی اولمش دخی دشوار کار
رای ایچون آلمق اکا بردن نشان
حیرة الضب اوله شاشمق دمبدم
ایتمه تعریض کلامی مستقیم
سویلیوبده کفتکوی بی نظام
طول قدی جمه اوله دلیل
آنکیچون یازدیلر چوق ماجرا
کیم اوله احق ایکن حاضرجواب
مرداولانلر ایتسون آندن اتقا
بخشیو عه اوله ایتمشدر سنوح
الخاتم طاوس ایمش ضرب المثل
همده‌خی خاتم الذهب جوهر دهنی
ایچون بخیلان سنك وش دهنی نما

نکتهٔ دهن ابی ایوب هم
خبط عشوا کاه اصابت که خطا
رنج نقرس آدی داء المترفین
اولدی داء البطن اول سر نهان
اخبن من ذئب پك خائن اولان
ذئب یوسف یوغیکن هیچ تهمتی
ذئب الانسان اولدی شیطان لعین
ذئب اهبان بر عجیب سر غریب
چوق زمان کبی طوتمه در حقد الجمل
حلم نائم تیز کچن وقت حضور
حلم یقظان اولکه بی اصل ومآل
کبر لو ایچمك باده بی شرب الیهود
خدعة الایام ایمش نوش شراب
سرعة السمع اولمه در غایت سریع
زهو دیك و زهو طاوس غراب
حسن طاوس اولدی حسن بر کمال
رجل طاوس اولدی شول شئ قبیح
شو لکه ممکن اولمیه شیب الغراب
چون غبار الشیب ایمش ریش سفید
پیر اولنجه آکاه دم بن بی خبر
اولیجق موی سفیدی آشکار
اولدی پك مأیوسلق بأس الغریق
بد نظرله بولمه در نا که زوال
هر نه دم برکیمسه ایلرسه خطا
اولدی قرع السن پشیمانلق دیمك

سحر ایله ایتمك عالمه دمبدم
هم دینور مطلق خطایه جا بجا
اغنیا چونکیم اولور راحت نشین
اولمیه ظاهرده بر در او عیان
هر کسه بیهوده خصم مال وجان
منهمك ابله بولمق شهرتی
آدمه چونکیم اودر خصم مبین
غیر ناطق سویلمك نطق عجیب
خصلت مذمومه در صائمه کوزل
دولت دنیا ایدر اویله عبور
حالت رؤیا کبی وهم وخیال
کیفنی صافلر اوقوم بد نمود
تاب غم تا ایتمیه قلبی کباب
سرعة العیر اویله هم سیر بدیع
یوریمکده ناز و جنبشله شتاب
هم اکا حسن التدارج بکمال
نزد زیبا نسنه ده اوله فضیح
چون اودر دایم سیه بی ارتیاب
کرد پای اسب عمر ناپدید
بیل بو کلك اولدیغن قوس الکبر
لحیه نك دیرلر که سربال الوقار
شدت بیم وخطر هول الحریق
اهل جاهه نکتهٔ عین الکمال
اولمش آکاه ایلك قرع العصا
ایلر بن دیشلرله کویا چینه مك

آربلان ایکی محب ابنا سبات
فاقئ عینیه اول صاحب خطا
لیلة الحره او شب کیم باکره
پك معظم مکر ایمش کید النسا
لیلة الحلقا شب فسق و فجور
پك مصیبتلی کیجه لیل الهریر
دینیدی مکر الله استدراجه هم
اورته لق خالی ایمش نقد البلد
هم اسیر الهند ایله شیخ الغریب
شول ثقیل اشخاصه کیم بد اختلاط
اولکه حاجات شتاده نکره در
کنج ایکن ریش سیه مسك الشباب
آق صقالده اولدی کافور الشباب
هم مطایای حوادث روز وشب
باده معناسنده مصباح السرور
پك لذیذ اولان مذاق الخمر ایمش
قبلة الجرذان فقر و فاقه در
ناشر الاذنین دی شول طیامعه
هم نظیف المطبخ اول شخص لئیم
پك ثقیله دینیدی کابوس السحر
نکتهٔ کابوس یقظان دینه هم
هم غراب نوح اوپیك ناسزا
قاضئ جاهلمده قاضئ جبل
هب برابر در اسنان الحمار
پك فنا خویلر در اخلاق البغال

اولمیه ممکن بولشمق تامات
کیم پشیمانلقدن ایلر چوق بکا
بکرنی ایتدرمیه زائل اره
اهل عرضی حفظ ایده آندن خدا
بو مثل ایتدی فرزدقدن ظهور
جمله بی مأمون ایده رب قدیر
چون آنك انجامیدر غایتده کم
اولمیان پك معتبر پك معتمد
سویلینلر اصلی یوق کذب عجیب
هم رقیبه دیدیلر غیم الشباط
نکتهٔ کافات ابن سکره در
آندن اعلا اوله مزمش مستطاب
کور بنور بارد ایدر زن اجتناب
یوکانور صبح ومسا چوق بو العجب
دیدیلر زهاد مفتاح الشرور
کیفله سرمستلر اویله دیمش
اولقدر کیم مستحیل الطافه در
صحبت نفعه ایده و قف سامعه
کیم یمك پشمز اونده از قدیم
مجلسه ایرکن کلوب ده کیج کیدر
پك کرانجان اهل ثقلت بد شیم
کیج کله کتدیکی یردن دائما
حکمی نامرضی و کندو مبتذل
اوله هر درلو مساوات آشکار
الحذر اولمه او کونه بد خصال

خیراخو الشر واخو الخیر اولدی شر خیرسز دادرده اولسه قیل حذر

شبهه معناسنده در اخت الحرام شبهه لودن اتقا ایلر کرام

اولدی المحبطان آذان دیگه هم سرکی بر فرده آچه نبك و کم

سرخی بال ودخی سرر جاج کشف راز ایتمك ایمش بی احتیاج

اختلاج العین دینلدکده مآل مژده ایله اولمه در فرخنده حال

اولدی ساعات التلاقی چوق سرور چون اووقت البت اولور غایت حبور

قوش ایله ایتمك تفأل زجر طیر نهی اولندی چونکه بوقدر آنده خیر

زلة الرأی اولدی عاقلدن خطا حسن تدبیر ایلر ایکن جابجا

رأی حاذق رأی صارب یکمأر یعنی فکر فاسد وباطل خیال

زلة العالم شوکیم مشهور اوله زلة الجاهل اوکیم مستور اوله

یعنی عیب عالم اولور آشکار جاهلك عیبنه بوقدر اعتبار

اتفاق ایتمشلر ایکن اولا اختلاف قوم ایمش شق العصا

اولمش ابن المذلق اول شخص فقیر محنت افلاسله زار و حقیر

ابن برقوع الزراعین اولدی خر جاهل ابتر هله آندن بتر

الئم من ابن قرصع اول لئیم کیم اوله غایت دنائتله ذمیم

اولدی هم مولی الموالی پك رذیل صدمهٔ فقر و حقارتله ذلیل

پك شآمت دیگه در شؤم البسوس نفرت ایلر آندن البته نفوس

جمله اولاد زنا ایچون تمام کنیه اولمش ابن احلام النیام

ابن ثله اولدی شخص کاردان ابن حرهٔ پاك دامن مردمان

شول عبیر وحده اولمش مکر اختلاط ناسدن ایدن حذر

اولدی هم مفهوم اکسی من بصل قت بقت جامه کبن اهل کسل

نکتهٔ نار الذبالة دیگه هم آتش قلب حسود بدشیم

اولدی صب الزیت فی القندیل هم رشوتیله کسب انوار همم

هم رشاء الحاجة دینر رشوته چونکه بادی آب وتاب حاجته

اولدی کافور التجارب آق صقال پیرلر در آزمایشکار حال

یاسمین الشیب ایمش موی سفید جابجا اولدقده اما نودمید

مهر کندم شولکه غایت ذی بها کر قز اوغلان اولسه کوچ تمیزاکا

دینسه ثقب اللؤلؤ اولدر کیم مآل دختر آلوب ایلك بکرین مزال

دینلدی کسر الفستقه بکر آلمغه لحهٔ تنك صفایه طالمغه

اولدی فتح الحصن اول معناده هم لمعه فتح ایتمك کبی کویا اهم

اتصال الحبل مفهومی زفاف ارتباط الفت ایله اولمق سینه صاف

نکتهٔ ادخال بسره فی النواة اجتماع جامعین و جامعات

اولدی فض الکیس واغلاق الختام بکر ازاله ایتمه بروفق مرام

قاصرات الطرف اوخوش منظر نسا زوجنك غیرینه باقمز دائما

دی بنات الطارق اول حسنالره نسلی پاك وحسنی مستثنالره

ام قرفه پك عزیز اولان نسا اصلی و نسلی صاحب عز وعلا

هم انابیب القنا دینك تمام مدحت آبا و اجداد کرام

اولکه خضراء الدمن بین النسا کندو خوب واصل ونسلی ناسزا

باقة النرجس عجوز بدلقا موسفید و زرد روی و سبزپا

رقة الحافر فسادات زنان هر بری تخدیشه در ناخن زنان

ذات نحیین اولمه در رسوای عام شغل بخل وحرصله بین الانام

اوبله مشکل عار کیم عار النسا قومنه اوله ابد خجلت فزا

ربنا الرحمن ستار العیوب انه بالعفو غفار الذنوب

فاعلاتن فاعلاتن فاعلات
اول محامدله پسندیده صفات

هکذا من نفایس الامثال
نادرات جواهر الاقوال

معنیٔ صاحب الهمر اوه بلی وصف فخر رسلده اولدی جلی

کر جلاء القلوب دینسه همان صفوتیله تلاوت قرءان

عمل صالح اولقدر پرنور که اکا دیدیلر مهور الحور

دیمك اولمش حبایل الاسلام   مهد ادیانی ربط و استحکام
کیمیاء السعاده فضل و کمال   ایتمه هم حسن خلقی استکمال
جهل ایمش بجت زناد قده هم   اوله کور علمله جهانده علم
دیندی برجیسه کاتب الافلاك   سربن اهل قلم ایدر ادراك
یازیه دیدیلر لسان الید   نطق آنك زباندن ازید
خیر ایله مژده جی حمامهٔ نوح   که بشارتله اوله راحت روح
ازکن من ایاس اهل ذکا   که اوله عقل و رشدی بیهتا
عدل و احسان سیرة العمرین   حسن طلعتده صورة القمرین
سیرهٔ اردشیر اوطرز حسن   که اوله جمله طوری مستحسن
اوله که غایتده مطعم و مضیاف   کنیه اولمش اکا ابو الاضیاف
ابن ماء السما مآلی همان   آب احسانی چوق ایدن جریان
رمضان آیدر ابو البرکات   نعمت حقدر آنده بی غایات
باب الابواب دینمه در توبه   داخل اولماغه چالش اول صوبه
ام آدم دیمك زمین اولمش   خلقتك اصلی چونکه طین اولمش
احذروا من اصابع الایتام   اللرین بددعایه آچمه مرام
هم بلوغ الاشده دینسه مآل   کلمهٔ در رصبی به رشد و کمال
اصدق من قطا دینورسه مراد   دائما صدقی ایلین معتاد
امراء الکلام شاعرلر   پك بلاغتله نظمه قادرلر
لجلجانیة العراق دیمك   نوع الکنتله نازلی سویلمك
اولدی هم غفلة الرقیب دیمك   وقت فرصت نه وقت طیب دیمك
اعمر من دوید عمری طویل   که معمر اوله فنی چوق ییل
شول کیجه لیلة العروس اولمش   کیم نشاط آور نفوس اولمش
هم نسادر شقایق الاعوام   باخصوص اوله رخلری گلفام
غیرة الدیك اولدی شول غیرت   ایلمك حفظ حرمنه دقت
اوبله هم غیرة الجمل دیمك   زوجه سن حفظه اهتمام ایتمك

اول

اول نسادر صواحب یوسف   بدخصایل سزای لومهٔ تف
زن ثیب عجالة الراکب   که آرتیز سوار اولان صاحب
همدخی عفة الازار دیمك   بیل زناده مجانبت ایتمك
بوسهٔ دلبران بریدالنیك   بندادن او فعله اولدر پیك
رأی فاسد اطاعة النسوان   آنلرك چونکه عقلیدر نقصان
عثرة الرأی ایمش خطا ایتمك   تیراندیشه نابجا کتمك
آه کیجلك که بی ثبات اولمش   آدی باکورة الحبات اولمش
انعم من حزیم دینسه مآل   فیض نعمتله اولمه در خوشحال
دینسه خط الملائکه فرضا   یازینك ذم تمنی ایدر ایما
اولدی هم ابصر من الوطواط   کیجه اینجه یازی یازن خطاط
نکتهٔ فارة العرم دینسه هم   پك قوی ایش کورن ضعیف آدم
دینه لر صحبة السفینه همان   بی صداقت کورشمه در یاران
معنیٔ قوة القلوب نه خوب   وصلته وعده ایتمه در محبوب
خال خوبان قراضة الابریز   خردهٔ زر اکا کوره ناچیز
غالیات الشباب موی سیاه   پیر الکده سفید اولور ایواه
دینك اولمش ضرایر الحسنا   بد حسودان زمرهٔ فضلا
اصلد من زناد اوشخص بخیل   سنکدل سخت رو ذمیم و رذیل
طیران العصا نفاق و شقاق   بغضه تبدیل اولنمه حسن وفاق
شمسه دیمش قطیفة المسکین   کرمساز برهنکان زمین
دخی قرن الغزاله کفتاری   مهرك اول ظهور انواری
صحبة الفرقدین اوخوش الفت   که ایده ایکی دوست چوق مدت
نکتهٔ افقر من العریان   پك فقیر و حقیر اولان انسان
همدخی صفقة ابی غبشان   ایتمه در کار و کسبده خسران
شخص منحوس ایمش غراب البین   آنی کورمك اوله نحوست عین
برقوشك مالك الحزین آدی   هم اولان غصه لنمه معتادی

هم طلاق الرجال عزل اولمش
اكذب من اخيذ صيحان هم
چونكه كذب مسيلمه مشهور
شعرنا سازو نا پسندادا
اولدى هم غرة السراب ديمك
دينلدى ادباره مشية السرطان
هم حديث خرافه دراوكلام
شول نمايش كه خيرى يوق اصلا
ترهات البسابس اوله مقال
ديمك اولمش تجاهل العارف
شيء نادر تبسم المكروب
معنئ قد تحلل العقدى
اتيه من عماره دينسه مراد
بك تكبر تجبر قيصر
هم ديمكدر تلون الحربا
احول من ابى براقش هم
اكا ديمشكه هم ابوقلمون
بغلهٔ بودلامه يك معيوب
اولدى شول كيمسه كيم ابوغبشان
ابن ملاص اولدى شخص لئيم
اولدى هيان ابن بيان هم
اشأم من طويس غايت شوم
همدخى حرب داحس وغبرا
قتل مفهومى آفة الوزرا
هم مأل وكيل عزرائيل

شخص معزوله خيلى هزل اولمش
پك يلانجى خبيث اولان آدم
اكذب اخبث ايدى اول مفهور
قعقعات الرحى ايمش كويا
اصلى يوق نسنه دن اميد ايتمك
بكر اولقده بخت ادباران
اصلى يوقدر ديه آنكچون انام
دينلدى نار الحباحب اشته اكا
كه مآلى اوله خيال محال
بيلديكندن تذاهل عارف
مانع خنده درچو حزن وكروب
بيل غضبلر سكونته دينلدى
فخر وكبرى ايدن كشى معتاد
عادتى اولمق افتخارا كثر
حالدن حاله دونمه صبح ومسا
متلون محيل اولان آدم
اوله غايت تلونات نمون
كيم اوله جامع جميع عيوب
حمق ايله كوررسكز رخسران
ابن ملاج هم بخيل ذميم
اصلى معلوم اولميان آدم
پك سآمت مآلى شوم البوم
پك نحوستلى كارنا برجا
حفظ ايده يكناهى صون خدا
مهلك خستكان طبيب زديل

اصفرار الانامل اولمش موت
اضطراب العنان هزيمتدر
اولدى استفحب الذباب ديمك
شول وساوس برازخ الانسان
حانث اولسه تحلة الايمان
آفة العلم دينلدى نسيانه
امهات الخطيئه معناسى
هم جار الحوايج اول بدكار
دينلدى پك ذلته هوان قبس
اولدى هم كلبهٔ بنى اصفق
اجرد من جراد اوشخص اكول
ديمك اولمش ثريدة غسان
اصبر من قضيب اولمش هم
أثقل من رقيب اويله ثقيل
ديسه‌لر اثقل من الكانون
نكتهٔ جلسة الخطيب ديمك
شويله كيم توبة الزمان ديمه هم
كنج ايكن صاج صقالده اولميه سياه
معنئ جرأة الذباب ديمك
اولدى تسخين آزر شوق جديد
ديديلر التقاء رفغين
مثل تيس بنى جمان ديمه هم
هم ضرير المحامل اولدى اوحال
شول ابو ارب ايدن زياده جماع
نكتهٔ شهوت النبيذ ديمك

اويله ديرلرمش اولهحق كشى فوت
كه سزاى عدوى دولتدر
دشمنان دوست طرزى كوسترمك
كتوررقلبه دمبدم شيطان
دينلدى كفارتن ادايه همان
ترك ايله عارض اولور انسانه
حرص وكبرو حسد خطاياسى
بارخلقى جكر كزرهر بار
اوله مشكل ذليل نفس نفيس
اولكه جانن ايده طعامه فدا
كيم نه بولورسه ايليه مأكول
انفس اطعمه مآلى همان
غايت ايله صبور اولان آدم
كه اوله مانع صفاى جميل
پك ثقيله نه آتشين مضمون
پك چوق اوتورمه‌دن همان كتمك
قيله تكدر ايدوب صكره كرم
حيف كيم صبغة الشباب ايمش آه
پك ضعيفك جسارتى بى شك
يعنى ايتمك تعشق تجديد
يعنى لفظ مجامعت عينى
پك كثير الجماع اولان آدم
ايشبو لمك ملاعبات وصال
آنى اول ذوق ايتميه اشباع
كيف تفخيذ برله اكلمك

کوز کوره انکح من الاعمی — نصب عینی جماع اهل هوا
مججع المیم بالقلم دیمه هم — مغلم ابتدی دیمك تلوط کم
دبسه لر الوط من الرهبان — شولکه کافرجه فاعل غلمان
بونی ایهام ایدوبده بعض خبیر — مغلمه راهب ایتدیلر تعبیر
هم دواء السهرده مست اولمق — یاجماع ایلیوبده پست اولمق
فاعلاتن مفاعلن فعلن — یوری طورمه هنه یولنده بولن

وکذا مصطلحات الادباء
التی انتحوها البلغاء

حضرت آدم ایمش ابن الطین — فهم ایدر اصلنی ارباب یقین
تکریدن قورقه لباس التقوی — کبر اول جامه‌یی انجق صلحا
عالمان اولدی مصابیح الارض — پرتو فضلی ایدرلر چون عرض
جهل معناسنه موت الاحیا — چون ایدر عالمی عالم احیا
عدل وداد ایمه‌ده میزان الله — الحذر ظلمدن ای عالیجاه
پك عدالت دخی عدل المیزان — اولمیه معدلتنده نقصان
اولدی هم اعدل من نوشروان — عدلی ایله پر اولان ملك جهان
عمل خیره دی عقد ملکوت — چون ملك خصلت اولاندر منعوت
عنبر الشحر اوکیم خلقی حسن — بوی آدابی اوله مستحسن
دی کباره جلساء جمشید — که اوله هر بری دانا ورشید
صیقل القلب لطیفه دیمه‌در — هزله کاهی صفا ایلمه‌در
شجر الاترج ایمش ذات اصیل — اصل وفرعی اوله پك طیب وجلیل
ابن اجلی ودخی ابن جلا — ذات معروف دیمکدر مثلا
مثل افرس من بسطام هم — پك فروسیتی اولان آدم
ثمن الجنه ایمش حسن الظن — نطق والای نیدر بو سخن
بقر الجنه اوکیم ابله اوله — استقامتله کیده طوغرو بوله
ثمر الصبر ظفریاب اولمق — یعنی صبرك ثمراتی بولمق

پك

پك غذابه‌دی عذاب جرجیس — شهدایه هم اودر رأس رئیس
کشبنك خانه‌سی جلباب الله — آچیله خیبر ایله اول باب الله
بسط کفتارده حسن تعلیل — پك لطافت ایله ایراد دلیل
دی ابوعذر نو ایجاد ایدنه — بکر مضمون دخی ایراد ایدنه
پك بلیغ ابلغ من سحبان هم — چونکه سحبان بلاغتله علم
عی باقل که مثلده مشهور — سوزینی آکلتمه‌ده شول نامقدور
برسوزه دینسه کلام البغا — آخرك قولی دیمکدر معنا
اولدی هم قول خزامه شو کلام — وله شایستهٔ تصدیق امام
حافظ سورهٔ یوسف دیمه هم — علمی آزدر دیمك الله اعلم
اولدی شول نسنه که تفاح الشام — وله غایتده لطافتله بنام
جنة الارض دینور بغداده — اولیا بورجی بهشت آباده
الف الوصل قدخوباندر — سرو بالای ریاض جاندر
اتصال الالف باللام هم — دایما مجتمع ایکی آدم
ابین من فلق الصبح همان — اولدی شول نسنه که غایتده عیان
وتد الشمس محبت ماله — کتوردی آدمی چوق بدحاله
اولیان نسنه‌یه هضمی آسان — دیندی تحذیر ایله مال السلطان
کنج باد آور ایمش کنز الریح — ادبیده اولنمش تصریح
لمعة البارق ایدن تیزگذران — یارلیان فرصتی فوت ایتمه همان
پك شجیع آدمه‌دی لیث الغاب — شیر نرکبی اوله شهرتیاب
اولدی مفهوم هلال شوال — رؤیتی دلدن ایدن رفع ملال
واقع الطایر اوعالیمقدار — که اوله متصف حلم ووقار
اول وفادارکه وفاء السموءل — عهدینی ایفا ایده عذری قبول
کلف البدر شو عیب خوبان — که ویره حسننه جزئی نقصان
پك سخاوت دیمه‌در بسط الید — ایتمك یعنی کرمجولری رد
لذة الملك ملوکه شایان — ذوق عدلیله صفای احسان

فروة الصیف سماحت دیمه در
اسخیایه کوره خلعت دیمه در

اولدی هم فروهٔ ابن ساره
جامهٔ کهنهٔ پاره پاره

عبدعین اولدی مداهن اشخاص
اصلی یوقدن کور بنوربندهٔ خاص

طلب القرن و ضیاع الاذنین
اولمه در مطلبی خسران العین

اولدی هم شرب صبوح حیان
قیسز بولمه ریاست ایله شان

شولکه مفهوم غراب الاعصم
مثلنی کورممش اوله عالم

اولکه غایتده حذاقتلی حکیم
دیمه در لایق اکا ابن حذیم

ابن زنجیه دینورمش قلمه
که دوات اولدی سبب بو علمه

دخی مفهوم ضلال ابن ضلال
باباسی کندوسی مجهول الحال

ابن کسب ایله دخی ابن حرام
ولد زانیه مفهومی تمام

کیجه معناسنه ابن الکروان
ابن لیل اولکیم اولور کیجه روان

دی غریب آدمه ابن القسطل
که او در شفقت واحسانه محل

غربا اولدی فقید الاخوان
چونکه غربتده بولنمز خلان

خستك اشنعی بخل المنصور
که انك بخلی ایدی پك مشهور

اولدی مفهوم نواة الزیتون
خیرسز فایده سز مردم دون

باهلی دینندی لئیم النسبه
شخص ناپاك ودنی الحسبه

دینیدی جوزی شو دنایت شیمه
فورقد یعنی بیره ویرن متهمه

کثرت اکل ایمش اکل الصوفی
چقرر سفره باشنده صوفی

کلبهٔ حومل اوکیم غایت آج
بر دیلم اتمکه اوله محتاج

کوفته خوران کروه اعراب
پك فقیره دیدی کلب القصاب

عطر منشم دیمه در شول مشئوم
که اوله بوی نحوست مشموم

عرضنه غیرتی یوق سفله نهاد
اولدی معناده غیور بغداد

اولدی جار الجنب اول همسایه
که قرابتدن اوله بی وایه

ذوق دنیایه دی خمر الشیطان
که ایدر آدمی کویا سکران

اویمه کیم اثرنه ابلیسك امان
مسلکیدر خطوات الشیطان

اندم

اندم من کسعی دینسه اکر
پك پشیمان دیمك اولور اظهر

مکتب نکته ده سبت الصبیان
شولکه غایتده کلور طبعه کران

جرأة اللیل اوکه ارباب فتور
کیجه وقتنده اولور کاهی جسور

کذب پیرانه دینور کذب رتی
پك مسن ایسه یلانسن دیمه سن

فجر کاذب ذنب السرحاندر
اوده یاقور دیه خود ارصلاندر

عنز الاعمش دخی عنز الاخفش
شول مصاحبکه اول پك الخش

غضب العاشق ایمش کیم او غضب
تیز چکوب اولمیه بادیٔ تعب

قسوة الصخر دیمك قسوت قلب
مرحمت اندن ارتمش اوله سلب

مثل اطمع من اشعب هم
حرصی غالب طمعی چوق آدم

قالب الصخره طمعکاره دیهم
که طمعدن اوله محصولی ندم

ماه نخشب قمر المقنع ایمش
او فسونه ادبا اویله دیمش

شهر صبر ایله دخی شهر کساد
رمضان آینه اولمشدر آد

فقهایه کوره قطاع طریق
اولدی صوفیه کروهی تحقیق

دیندی زندانه قبور الاحیا
مجرمه قتله بدلدر کویا

تحفة المؤمن ایمش موته مآل
که اولور رحمت حقله خوشحال

نکتهٔ قول تفاریق الشیب
صقاله دوشمه در آقلق بی ریب

فصل مستور جلاء المرأت
که انی ستر ایده هر صاف صفات

دخی مفهوم جلاء الجوزا
ایتمك زجر و عید بن اجرا

بولدی زرقاء یمامه شهرت
وار ایدی باصره سنده حدت

دایم اولمقده بقاء النسرین
هم او معناده بقاء العصرین

صوغك الطفدر برد الورد
اعتدال اوزره نه پك کرم و نه سرد

فهم قیل قلب شتا آتش اولور
عکسی اول وقته کوره دلکش اولور

لیلة العاشق او اوزون کیجه در
اویوماز دیرکه حبیبم نیجه در

قریة النمل ایمش اول داره مآل
انده غایت چوق اوله اهل وعیال

قصر غمدان دیمه شول قصر بلند
که متانتده بولنمز مانند

نكتهٔ لطمهٔ ابن جدعان   صورت زجرده ایتمك احسان
نك تأسف دیمه در لهف قضب   چكمه الدن كیدنه حزن عجب
اكّاء كیم اسفد من عصفوری   چوق جاع اید یجینك مشهوری
دیندی قلب السمكه معناده   روسبونك وصلته تنهاده
موثر الهیم علی الصاد اوفضیح   ایده علمانی نسایه ترجیح
نكتهٔ حب طوامیر دیمك   كاهی مأبونلغی تعریض ایتمك

فاعلاتن فعلاتن فعلن
كلستان هنرك فوقله كان

خاتمهٔ منتخبات المثل
عاریة من هفوات الخلل

مأدبة الله دیمه قرءاندر   چون ادب آرای دل وجاندر
شولكه لطافتده اوله بی بدل   دیندی حلاوتله مجاج العسل
نخلهٔ مریم دینلورسه مراد   پربركت نسنه در ایت اعتماد
انجب من عاتكه شول طاهره   نسلی نجابتده اوله ظاهره
صدق ابی ذر كلامی صحیح   صدقی انك قول نبیده صریح
اهل بصیرت دخی ایدوب نظر   دیدی حیا ایتمكه غض البصر
اجمل من بدر او صاحب جمال   پرتو حسنیله اوله بركمال
وقت سحر اولدی تباشیر صبح   اوّل فیض آور تنویر صبح
خط رخ یار اولیجق آشكار   دیندی تأسف ایله لوم العذار
فصل بهار اولدی شباب الزمان   تازه لنور آنده كل و كلستان
ام حباحب دیمه دنیا ایمش   پرتوی بی اصل تماشا ایمش
ابلغ من قس معالی همان   دیمك او اور افصح رنكین بیان
اسیر من شعر دینلسه مراد   ایله چوق كشت وكذار بلاد
جائزهٔ ابن مدبر صلوات   ایلرایدی شعر قبیحه صلات
اولدی مجازات سنمار هم   ایلك ایچون كورمه مكافات كم

دیمك ایمش عاد بخیٔ حنین   اولدی سفر حاصلی خسران عین
نكتهٔ قد جاء باذنی عناق   كلدیده كذب ابتدی دیمك هم نفاق
دینسه دخی جاء بقرنی حمار   كذبله كلدی دیمه در آشكار
اكذب من فاخته دینسه مأل   كذبله مألوف اولان بد خصال
اقبح من جاحظ اولان زشت روی   اولسه دخی خوب ادا نكته كوی
اقبح من قرد دخی بدلقا   چهرهسی میمون كبی نفرتنما
افسد من ارضه دینلسه مراد   بك ضرری چوق اولان اهل فساد
هم اكادیمشكه فساد الجراد   مكری ایله بك ضرر ایده عباد
اظلم من حیه او كیم ظلمی چوق   زهر مظالم ایله پرعدلی یوق
اظلم من ذئب دیمكدن مراد   ظلمی ایدن كیمسه ایمش اعتیاد
اشأم من احمر عاد اولدی هم   شوم و شقاوتله اولان متهم
ابخل من كلب بنی ساعده   اولكیم ایده خستی بد قاعده
اثقل من ظل او شخص ثقیل   ثقلت داءمله اوله بی عدیل
اثقل من فیل دیمك اویله هم   شخص كرانجان قبیح الشیم
احمق اولان كیمسه طویل النجاد   اولمش آنك مثلی عریض الوساد
احمقه هم دیندی عریض القفا   بقلهٔ حمقا یمه شایان اكا
اجبن من صافر اولان بك جبان   قورقو ایله ایده حذر هر زمان
احذر من ذئب دینورسه اگر   ایلچی كیمسه ایمش بك حذر
اغلة النمله اولان بك قصیر   عنفقه بقه دخی بك صغیر
ارض خراب اولدیكه جوف الحمار   قهر خدا ایله اوله تارمار
ابعد من ضب الی النون او حال   كیم ایكیسی بربره كلمك محال
ابصر من هدهد او شخص بصیر   باصره ده حدتی بك بی نظیر
ابصر من نسر دخی اویله هم   رؤیتنك حدتی غایت اتم
خائنة الاعین اولوب اهل شر   محرمنك غیریه ایدن نظر
زندقهٔ مزدك او حال قبیح   جمله حرام اولنی اولمق مبیح

شول اوطه لقلرده عمارات نوم   وصلتيدر مايهٔ راحات نوم
پرده كشايان نكات اعوز   ديديلر ابكاره بنات الخدور
مفسدة الحب مآلى وقاع   شوقه اولورچون سبب اندفاع
پك آچيلوب شوقله سحاقه لر   ديدى سراو يله غلاف القمر
عرضنه شول غيرتى يوق نابكار   ديمك ايمش بيلكه قصير الجدار
اسجد من هدهد او مفعول اولان   هبز غلامان كبى مجهول اولان
الوط من دب مآلى همبن   فعل شنيع ايليجى معلمين
هيدخى ادخال قلم بالدوات   ايمه در اول فعل شنيع الصفات
جلد عميره ديمه ده جلق ايمش   آنى ايدن سوخته كبى خلق ايمش
نكتهٔ زيبندهٔ حسن الختام   خوب ادالرله تمام كلام

مفتعلن مفتعلن فاعلن
حق ايده مأجور بو وهبى فولن

فوح تاريخ ختام النظم مسك للمشام

حمد لله بولدى بو منظومهٔ پروين نظام
كلك بر جبسى رقله نور وش حسن ختام
طرز نو ايجاد كيم هر لفظى بر فصل الخطاب
جامع الكلم اولدى يعنى تسليم ايدر اهل كلام
هر مسلم قطعه سى بر قطعهٔ الماسدر
كان عرفانده نظيرين كورمش چشم انام
بولمش بر بويله درشاهوارى جوهرى
سبحهٔ لؤلؤ كبى ويردم بو نظمه انتظام
ماه شعبانده تعيين قصد ايدوب تعظيمله
بلدم تقديم دركاه شه كردون غلام
حسن ديكر دركه اولدى بو كتاب خوب ادا
نام سلطان انام ايله شرفمند و بنام

حضرت سلطان سليم خان كيم علوشاندر
تخت علياى ارمده فخر اجداد عظام

قلب نورانيسى الهام خدا مرأتيدر
حسن وجهيله نمايان انده هر امر مهام
چرخ ايدر قدين خميده بويله كيم دركاهنه
روبمال ايتمك اميدنده بو وجهه احترام
ميل رومال ايتسونمى كيم معلا دركهى
بيت معمور فلك وش قبله كاه خاص وعام
روز بازار معارفدر زمان دولتى
هر هنر بولدى رواجن اهل دانش شادكام
اول خداوندجوانبختك خصوصا شفقتى
وقت پيريده ايدر بو چاكرين هردم بكام
قوللغه قيد ايلمشدى والد مغفورى هم
بو اوجاقده يعنى باش اسكى بو عبد مستهام
حسرت دانشوران بر بويله نظم انشاددن
اولشهه جلب دعاى خيردر اصل مرام
عمر ودولتله اوله نور وضياى تخت وتاج
تا جهانى مهر وماه ايده منور صبح وشام
سورهٔ انا فتحنا اوله فال نصرتى
محو ايدوب اعداسنى قهر عزيز ذوانتقام

آب كوهرله عطارد لوحه تاريخن يازر
نخبهٔ رنكين اداىى ايلدى وهبى تمام
قد ختمناها باسعاد وخير والسلام

* قد تم طبع هذه المنظومة * فى دار الطباعة المعمورة *

١٢٢٠

منشئ هذا التاريخ ابن ناظم تلك المنظومة

حضرت سلطان سليم خان عدالتكار كيم
ذات پاكى بدر جهانده سايهٔ رب الانام
زيب بخش اولدقچه اول شه تخت وتاج دولته
حفظ ايده اكداردن مولى وجودين صبح وشام

اوبله برشاه جهانبان كيم زمانده آنك
زمرهٔ اهل دل ونكته وران اولدى بكام
باخصوص اول زمره دن وهبى نانئ زمان
ايليوب عهد همايونده تحصيل مرام

كلك خوب املاسنى آلوب يد انشادينه
قيلدى بو منظومه يى تحريره سعى واهتمام
اوبله بر منظومه دركيم كورمش مثلن فلك
معنى رنكينه حيراندر هب خاص وعام

تاريخى

خير يا مقبول طوت جوهر كبى
نخبهٔ وهبى افندى جد اوله اولدى تمام

سنه

١٢١٤